

Această carte se adresează, în mod special, studenților, masteranzilor și doctoranzilor din domeniul teologic, precum și tuturor celor preocupați de a-și însuși noțiunile de bază ale uneia dintre limbile vechi sacre, în care au fost traduse sau compuse cărțile *Vechiului* și *Noului Testament* și prin intermediul căreia s-au exprimat și și-au făcut cunoscută doctrina cei mai de seamă Sfinți Părinți ai Bisericii Creștine Primare. Sunt inserate fragmente de texte fundamentale din *Noul Testament* (*Năsterea Mântuitorului, Predica de pe Munte, Cina cea de Taină, Ghetsimani, Moartea Mântuitorului, Învierea Mântuitorului, Înălțarea lui Iisus la cer, Pogorârea Duhului Sfânt*), dar și din *Vechiul Testament* (*Facerea, Cele Zece Porunci, Cuvintele Ecclesiastului, Psalmii regelui David*). Pot fi studiate și câteva texte în original din scrierile Sfântului Ioan Gura de Aur (*Cuvânt despre rugăciune, Dumnezeiasca Liturghie*), precum și din *Omiliile Sfântului Vasile cel Mare*. În cuprinsul cărții sunt prezentate, în chip sintetic, toate părțile de vorbire din limba greacă veche, o atenție specială acordându-se substantivului și verbului. Toate noțiunile teoretice de fonetică și de morfologie sunt însoțite de numeroase exemple. La sfârșit se află un mic *Dicționar grec-roman*, cuprinzând toate cuvintele existente în volum, precum și un glosar al termenilor religioși grecești.

Limba greacă biblică și patristică este un util instrument de lucru pentru toți cei interesați să cunoască una dintre cele mai vechi limbi de cultură, purtătoare a marilor valori spirituale ale omenirii.

9 786065 982192

ISBN- 978-606-598-219-2

Ștefan CUCU

LIBRA GREAȚĂ BIBLICĂ ȘI PATRISTICĂ

EX PONTO

Ștefan CUCU

**LIMBA GREACĂ BIBLICĂ
ȘI PATRISTICĂ**

Ștefan

Ștefan CUCU

**LIMBA GREACĂ BIBLICĂ
ȘI PATRISTICĂ**

EX PONTO

Constanța – 2012

Coperta și prepress: **Leonard Vizireanu**

Culegere, tehnoredactare și corectură: **Ștefan Cucu**

Redactor de carte: **Ovidiu Dunăreanu**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

CUCU, ȘTEFAN

Limba greacă biblică și patristică / Ștefan

Cucu. - Constanța: Ex Ponto, 2012

ISBN: 978-606-598-220-8

811.512.161'36(075.8)

ISBN: 978-606-598-219-2

© Ex Ponto – 2012

CUVÂNT ÎNAINTE

Prezenta carte, elaborată sub formă de curs, se adresează studenților de la Facultățile de Teologie, masteranzilor și doctoranzilor din domeniul teologic, precum și tuturor celor preocupați de a-și însuși noțiunile de bază ale uneia dintre limbile vechi sacre, în care au fost traduse sau compuse cărțile *Vechiului și Noului Testament* și prin intermediul căreia s-au exprimat și și-au făcut cunoscută doctrina cei mai de seamă Sfinți Părinți ai Bisericii Creștine Primare.

Sunt prezentate, în chip sintetic, toate părțile de vorbire din limba greacă veche, o atenție specială acordându-se substantivului și verbului. Toate noțiunile teoretice de fonetică și de morfologie sunt însoțite de numeroase exemple.

Textele grecești inserate în această carte sunt extrase din *Vechiul și din Noul Testament*, precum și din scrierile Sfinților Părinți, îndeosebi din opera Sfântului Ioan Gură de Aur și din cea a Sfântului Vasile cel Mare. Textele sunt completate cu câteva expresii și citate biblice și patristice.

Pentru însușirea mai temeinică a lexicului grecesc, am expus, în cadrul fiecărui capitol, câte o familie de cuvinte. La sfârșit se află un mic *Dicționar grec-român*, cuprinzând toate cuvintele existente în volum, precum și un glosar al termenilor religioși grecești.

Nădărdum că prezenta carte va fi un util instrument de lucru pentru teologi, precum și pentru toți cei interesați să cunoască una dintre cele mai vechi limbi de cultură, purtătoare a marilor valori spirituale ale omenirii.

Autorul

Lista de abrevieri

a. - acuzativ
adj. - adjectiv
adv. - adverb
conj. - conjuncție
d. - dativ
g. - genitiv
n. - nominativ
nr. - număr
num. - numeral
partic. - particulă
prep. - prepoziție
pron. - pronume
s.f. - substantiv feminin
s.m. - substantiv masculin
s.n. - substantiv neutru
ș.a. - și alții
vb. - verb

Cursul nr. 1 Introducere: SCURTĂ ISTORIE A LIMBII GRECEȘTI

Limba greacă veche – numită și limba elină – face parte din marea familie a limbilor europene, alături de sanscrită și vedică, hitită, toharică, iraniană, celtă, latină, oscă, umbriană, gotică, slavă etc.

După cum afirmă istoricii literari, literatura veche greacă a fost scrisă în diverse dialecte, amalgamate uneori în “limbi ” literare cu caracter artificial¹.

Dacă schițăm o sumară istorie a limbii grecești, ne dăm seama că există o mare deosebire între epoca arhaică și clasică, pe de o parte, și epoca elenistică și cea târzie, romană, pe de altă parte. În secolele XIV-XI înainte de Hristos au existat două etape lingvistice: *miceniană* și *submiceniană*. La nord de golful Corint și în Peloponez se vorbeau *idiomuri* grecești. (*Idiomul* e un termen general care denumește o unitate lingvistică: limbă, dialect, subdialect sau grai)². Dovada existenței acestor idiomuri grecești într-o perioadă atât de veche o constituie tăblițele de lut cu scriere miceniană, găsite la Cnosos, în Creta, în Atica, la Pilos, în Messenia. Sosirea dinspre nord-vest a triburilor doriene, în secolele XIII-XII, a schimbat profund configurația lingvistică formată timp de aproape o mie de ani. În perioada arhaică din secolele următoare, datorită organizării vechii societăți grecești în *polisuri* independente și răspândirii populației în întreg bazinul Mării Mediterane, limba greacă era divizată în patru mari grupuri dialectale: *dialectul ionic-atic*, vorbit în Attica (regiune continentală a Greciei, care cuprindea și Atena), în Ionia (Asia Mică) și în câteva mici insule; *dialectul eolic*, vorbit în Beoția, Thessalia, insula Lesbos și pe coasta nord-vestică a Asiei Mici; *dialectul arcado-cipriot*, vorbit în Arcadia (regiune din centrul Peloponezului) și în Cipru; *dialectul doric*, vorbit în Peloponez și în câteva insule, precum: Rhodos, Cos, Creta, în nordul Africii, în coloniile grecești din sudul Italiei și din Sicilia. Dar, în secolele IV-III

¹ Vezi, pentru această problemă: Maria, Marinescu Himu, Adelina Piatkowski, *Istoria literaturii eline*. București, Editura Științifică, 1972, p. 35-42.

² Gheorghe Constantinescu-Dobridor, *Mic dicționar de terminologie lingvistică*. București, Editura Albatros, 1980, p. 235.

înainte de Hristos, după cuceririle lui Alexandru Machedon (Alexandru cel Mare), adică în epoca elenistică, în urma unificării vieții economice, politice și culturale se formează, pe baza dialectului atic, limba greacă comună – *koiné* (κοινή sau κοινή ἑλληνική). Ea devine *lingua franca* a elenismului, adică o limbă comună de comunicare pentru toate popoarele, așa cum va deveni limba latină pentru populațiile din Imperiul Roman și cum a devenit engleza în zilele noastre. Limba greacă comună era folosită pe un spațiu întins, în zona Balcanilor, în Asia Mică și în Egipt.³

În *κοινή* va fi transpusă, din ebraică, *Septuaginta*, constituind cea mai veche traducere grecească a *Vechiului Testament*, realizată în epoca elenistică, în secolul al III-lea înainte de Hristos, în vestitul centru cultural elenistic, Alexandria. În această limbă va fi redactat și *Noul Testament*, numit, din acest motiv, și *Testamentul grecesc* sau *Scripturile grecești*.

Într-o lucrare apărută recent, greaca biblică este astfel prezentată:

“Greaca biblică, adică greaca în care au fost traduse sau compuse, într-un mediu semitic-religios, cărțile *Vechiului* și *Noului Testament*, corespunde, ca variantă literară, perioadei elenistice și romane, care începe, prin convenție, imediat după cuceririle lui Alexandru Macedon (330 î.Hr.) și se încheie odată cu întemeierea orașului Constantinopol (330 d.Hr.). La baza limbii vorbite a noului Imperiu – internaționalizată (*lingua franca*), datorită unor factori de natură istorică ori psihologică și resimțită drept “comună” (*koiné* – κοινή διάλεκτος), prin opoziție cu vechile dialecte locale – se află dialectul atic; dar victoria acestuia din urmă, în dauna tuturor celorlalte idiomuri locale și a altor limbi comune în curs de constituire, nu s-a putut realiza fără anumite “compromisuri”: pe fondul simplificărilor din fonetică și morfologie, noua limbă a adoptat numeroase variante regionale și unele împrumuturi lexicale străine”⁴.

Greaca biblică poate fi considerată, așadar, o “variantă literară” a limbii grecești comune.

În primele secole după nașterea Mântuitorului, în greaca comună (κοινή) își vor compune opera vestiții reprezentanți ai patristicii grecești: Aristide din Atena, Sfântul

Iustin Martirul și Filosoful, Tațian Asirianul, Teofil al Antiohiei, Atenagora Atenianul, Sfântul Irineu, Sfântul Hipolit, Clement Alexandrinul, Origene, Sfântul Grigorie Taumaturgul, Sfântul Dionisie cel Mare, Petru al Alexandriei, Metodiul de Olimp, Sfântul Ioan Gură de Aur (Hrisostomul), Sfântul Vasile cel Mare ș.a.

³ Vezi Marinescu Himu, Maria; Vanț, Felicia. *Manual de limba elină pentru învățământul superior*. București, Litografia și Tipografia Învățământului, 1958, p. 163.

⁴ Georgescu, Constantin. *Manual de greacă biblică*. București, Editura Nemira, 2011, p. 11.

FONETICA ALFABETUL

Alfabetul grec are 24 de litere, dintre care 7 reprezintă vocale, iar 17, consoane:

Pronunția reuchliniană

A α - a - alfa
 B β - v - vita
 Γ γ - g - gamma
 Δ δ - d - delta
 Ε ε - ē - e psilon
 Ζ ζ - z - zita
 Η η - i - ita
 Θ θ - th - thita
 Ι ι - i - iota
 Κ κ - k - kappa
 Λ λ - l - lamvda
 Μ μ - m - mi
 Ν ν - n - ni
 Ξ ξ - x - xi
 Ο ο - ō - o micron
 Π π - p - pi
 Ρ ρ - r - ro
 Σ σ ς - s - sigma
 Τ τ - t - taf
 Υ υ - i - i psilon
 Φ φ - f - fi
 Χ χ - h - hi
 Ψ ψ - ps - psi
 Ω ω - ō - o mega

Pronunția erasmică

A α - a - alpha
 B β - b - beta
 Γ γ - g - gamma
 Δ δ - d - delta
 Ε ε - ē - e psilon
 Ζ ζ - z - zeta
 Η η - ē - eta
 Θ θ - th - theta
 Ι ι - i - iota
 Κ κ - k - kappa
 Λ λ - l - lambda
 Μ μ - m - my
 Ν ν - n - ny
 Ξ ξ - x - xi
 Ο ο - ō - o micron
 Π π - p - pi
 Ρ ρ - r - rho
 Σ σ ς - s - sigma
 Τ τ - t - tau
 Υ υ - y - y psilon
 Φ φ - ph - phi
 Χ χ - kh - khi
 Ψ ψ - ps - psi
 Ω ω - ō - o mega

REGULI DE PRONUNȚIE

Există două moduri de pronunțare a literelor grecești: *pronunția erasmică* și *pronunția reuchliniană*. Primul mod – legat de numele marelui umanist al Renașterii, Erasmus din Rotterdam (1467-1536) - s-a adoptat în învățământul din Occident și este valabil și pentru învățământul laic românesc. În Grecia însă și în unele țări din Est (printre care și România) s-a adoptat, în cadrul învățământului religios, *pronunția reuchliniană*, legată de numele savantului I. Reuchlin (1445-1523), cel care a considerat modul de pronunție erasmic fals, artificial. *Pronunția reuchliniană* – pe care o vom adopta în prezentul Curs - are la bază modul de pronunțare al grecilor moderni.

Pronunția reuchliniană

Pronunțarea consoanelor

- **B (β)** se pronunță **v**: ex. βασιλεύς (se citește: vasilévs);
- **Γ (γ)** se pronunță **gh**: ex. γερουσία (se citește: gherusia). În cazul în care Γ (γ) este urmat de un alt γ sau de consoanele κ, χ, ξ, se va pronunța **n**: ex. ἄγγελος (se citește: ánghelos), ἀνάγκη (se citește anánki).

Pronunțarea vocalelor

- **H (η)** se pronunță **i**: ex. ἥλιος (se citește: ilios)
- **Υ (υ)** se pronunță **i**: ex. ὑπόστασις (se citește: ipóstasis)

Pronunțarea diftongilor

- **Αι** se pronunță **e**: ex. αἰτία (se citește: etía);
- **Ει** se pronunță **i**: ex. εἰκόν (se citește: icón);
- **Οι** se pronunță **i**: ex. παροιμία (se citește: parimía);
- **Υι** se pronunță **dublu i** (ī lung): ex. υἱός (se citește: iiós);
- **Αυ** se pronunță **af** sau **av**: ex. αὐτός (se citește: aftós (avtós));
- **Ευ** se pronunță **ef** sau **ev**: ex. εὐχαριστῶ (se citește: efharistó); εὐρηκα (évríca);
- **Ου** se pronunță **u**: ex. οὐρανός (se citește: uranós).

Notă. Sunt incluse aici numai acele foneme care prezintă deosebiri de pronunție în raport cu limba română.

Pronunția erasmică

Pronunțarea consoanelor

- Spre deosebire de modul de pronunție reuchlinian, **B (β)** se pronunță **b** (ca în limba română): ex. βασιλεύς (se citește: basiléus). La celelalte consoane nu există deosebiri esențiale între cele două moduri de pronunție.

Pronunțarea vocalelor

După cum am menționat mai sus, în limba greacă veche există șapte vocale: α, ε, η, ι, ο, υ, ω, corespunzând, în linii mari, vocalelor a, e, i, o, u din limba română. Dar există și câteva particularități:

- Vocala e este redată prin ε (e psilon), când este scurtă și prin η (eta), când este lungă;
- Vocala o este redată prin ο (o micron), când este scurtă și prin ω (o mega), când este lungă;
- Vocala υ se pronunță, în românește: **ü**.

Pronunțarea diftongilor

În cadrul pronunției erasmice se pronunță ambele elemente ale diftongului:

- **αι** se pronunță **ai**: ex. φαίνω (se citește: faíno);
- **ει** se pronunță **ei**: ex. εἰρήνη (se citește: eiréne);
- **οι** se pronunță **oi**: ex. οἰκία (se citește: oikía);
- **αυ** se pronunță **au**: ex. αὐτός (se citește: autós);
- **ευ** se pronunță **eu**: ex. ἄνευ (se citește: áneu).

Excepție face diftongul ου, care se pronunță **u**, ca și în pronunția reuchliniană.

Iota subscris

Unele vocale lungi (α, η, ω) apar uneori scrise, în silaba finală a unui cuvânt, cu un iota dedesubt, numit *iota subscris* (ι̅). Acesta poate apărea și sub forma unui simplu punct: α̅, η̅, ω̅. Iota subscris formează, împreună cu vocala lungă, un diftong impropriu, un pseudodiftong, care nu mai era pronunțat ca atare. Chiar dacă reprezintă un simplu semn grafic, trebuie să se țină cont de el. În cadrul flexiunii nominale, iota subscris

marchează cazul dativ (spre exemplu: ἁμαρτία, ψυχῆ, Ευαγγέλιω), iar în cadrul flexiunii verbale, marchează, spre exemplu, conjunctivul prezent: παιδεύ-η.

Cantitatea

În limba greacă veche, silabele sunt, din punct de vedere cantitativ, de două feluri: *lungi* sau *scurte*. Sunt lungi atunci când în componența lor se află o vocală lungă sau un diftong, ca în următoarele exemple: ἀνατολή, ὀνομάτῳν, ἀνθρώπου.

Spiritele

Cuvintele grecești care încep cu vocală, diftong sau ρ poartă pe inițială un semn, numit spirit. Spiritele sunt de două feluri: *spirit lin* (´) și *spirit aspru* (̑). Spiritul lin nu se pronunță, iar spiritul aspru are valoarea lui **h** (în pronunția erasmică), dar în pronunția reuchliniană nu se pronunță, adică nu are valoare fonetică, ci doar o valoare grafică. Literele mici poartă spiritul deasupra (ά, ή), literele mari, în stânga (Α, Ε, Ο, Ω), iar diftongii, pe al doilea element (αι, ει, αυ, ευ, ου).

Accentele

Există trei feluri de accente: *ascuțit* (´), *grav* (˘) și *circumflex* (~). Accentul ascuțit poate sta pe ultimele trei silabe, indiferent de cantitatea acestora (de exemplu: ἀλήθεια, ἀνάγω, ψυχή). Accentul grav este așezat numai pe ultima silabă și înlocuiește accentul ascuțit, atunci când nu urmează niciun semn de punctuație (de exemplu: καλήν ἀπολογία). Accentul circumflex poate sta numai pe ultimele două silabe, cu condiția ca acestea să fie lungi (de exemplu: δεηθῶμεν, ἀποστολής). În unele cazuri, cuvântul poate primi două accente, atunci când după el urmează, spre exemplu, verbul εἶμι (a fi), la persoana a III-a singular, precum și forma neaccentuată, de la genitiv singular (μου), sau de la acuzativ singular (με) a pronumelui personal de persoana I, ἐγώ. În acest caz, cuvântul care urmează rămâne neaccentuat. Spre deosebire de limba latină, în cadrul căreia se ține seama, în stabilirea accentului în cuvintele polisilabice, de cantitatea penultimei silabe, în limba greacă se ține cont de cantitatea ultimei silabe.

Punctuația

În greaca veche, unele semne de punctuație – spre exemplu, punctul (.) și virgula (,) - au aceeași valoare ca și în limba română și în alte limbi moderne, altele au o valoare aparte. Din a doua categorie fac parte: *punctul de sus* (') - egal, în română, cu două puncte sau cu punct și virgulă, precum și *punctul și virgula* (;), care reprezintă semnul întrebării.

Exerciții de lectură

ἡμέρα, εἰρήνη, αὐτοῖς, οἰκία, προφήτης, σπείρειν, πλοῖον, βασιλεύς, βῆμα, βέβαιος, υἱός, ἀγάπη, ἄθλησις, ἄγγελος, ἀγγελία, ἀκρίβεια, ἀλήθεια, ἐποιήσεν, γίνομαι, γυνή, ἐρμηνευτής, εὐαρέστησις, εὐλάβεια, Θεός, Ἰησοῦς, Εὐαγγέλιον, θαυμάζω, θερμαίνω, χρυσοῦς, ψυχή, ὠφέλεια, χαίρω, χαλκός, βασιλεία, γαλιθαῖος, θέλημα, Πνεῦμα, γενήθητω, ὑπόκειμαι, ψῆφος, ῥύσαι, δόξα, φθόνος, φιλόανθρωπος, συντυχία, σωφροσύνη, συνζεύγνυμι, σκευή, ρηθεις, ῥύομαι, σημεῖον, προθύμως, προσκύνησις, ἰχθύς, πλήρης, εὐσεβής, θλίψις, θυσιαστήριον, εὐθύς, ἐλαφρότης, ἐθελουσίως, ἑβδομήκοντα, ἐλεημοσύνη, τυγχάνω, ἀκατασκευάστος, αἴτησις, αἰρέομαι, ἀποίχομαι, βούλομαι, βοήθεια, διανυκτερεύω, διαυγής, διψάω, ἦβη, ἦσυχία, ἱερωσύνη, παραβολή, περιτυγχάνω, πειθαρχία, παρασκευάζω, πρωτασηκρήτης, οὐν

Φῶς ἱλαρόν (Lumină lină)

Φῶς ἱλαρόν ἀγίας δόξης ἀθανάτου Πατρός, οὐρανίου, ἀγίου, μακαρίου, Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ἡλίου δύσιν, ἰδόντες φῶς ἑσπερινόν, ὑμνούμεν Πατέρα, Υἱόν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Θεόν. Ἄξιόν σε ἐν πάσι καιροῖς, ὑμνεῖσθαι φωναῖς αἰσίαις, Υἱέ Θεοῦ, ζῶν ὁ διδούς· Διό ὁ κόσμος σέ δοξάζει.

(Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic ești în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvivoase, Fiul lui Dumnezeu, Cel de dai viață, pentru aceasta lumea Te slăvește.)

Parabola Semănătorului

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασαν. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτόν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων· Ἴδου ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἔλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγον αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αὐτὰς ἀκανθαὶ καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὄρα ἀκουέτω.

(Sf. Evanghelie după Matei, 13, 1-9)

Vocabular

ἡμέρα,-ας (ἡ) s.f. – zi
ἐκεῖνος,-η,-ο pron. – acela, aceea, acel
ἐξέρχομαι vb. – a ieși (ἐξελθὼν – ieșind) (ἐξῆλθεν – a ieșit)
Ἰησοῦς,-οῦ (ὁ) s.m. – Iisus
ἐν – prep. – în
ἐκ – prep. – din
οἰκία,-ας (ἡ) s.f. – casă, locuință
κάθημαι vb. – a fi așezat, a șede (ἐκάθητο – șede);
(καθῆσθαι – să se așeze, să șadă)
παρὰ prep. – la, lângă
θάλασ(σ)α (θάλαττα),-ης (ἡ) s.f. – mare
καὶ conj. – și
συνάγω vb. – a aduna (συνήχθησαν – s-au adunat)
πρὸς prep. – în fața, la, aproape, alături de, lângă
αὐτός,-ή,-ό pron. – el, el însuși
ὄχλος,-ου (ὁ) s.m. – mulțime, norod
πολύς, πολλή, πολύ adj. – mult, numeros
ὥστε conj. – încât
εἰς prep. – în, la, spre
πλοῖον,-ου (τό) s.n. – corabie
ἐμβαίνω vb. – a se urca (ἐμβάντα – care se urcă, urcându-se)
(ἐμβάς,-άντος – care se urcă, urcându-se)
πᾶς, πᾶσα, πᾶν adj. – tot, toată
ἐπὶ prep. – pe
αἰγιαλός,-οῦ (ὁ) s.m. – țărm
ἵστημι vb. – a sta (pe loc, neclintit) (εἰστήκει – stătuse)

λαλέω vb. – a vorbi
παραβολή,-ῆς (ἡ) s.f. – parabolă
λέγω vb. – a spune (**λέγων** – care spune, spunând)
εἶδω vb. – a vedea, a ști
ἰδοῦ! – iată!
σπείρω vb. – a semăna, a însămânța
σπείρων,-οντος (ὁ) s.m. – cel care seamănă, semănător
δέ conj. – dar, însă, iar, așadar
πίπτω vb. – a cădea (**ἔπεσεν** – a căzut)
ὁδός,-οῦ (ἡ) s.f. – drum, cale
ἔρχομαι vb. – a veni (**ἔλθεν** – au venit)
πετεινόν,-οῦ (τό) s.n. – pasăre, zburătoare
καταφαγέω vb. – a mânca (**κατέφαγον αὐτά** – le-au mâncat)
ἀλλά conj. – însă
πετρῶδης,-ές adj. – de piatră, de stâncă, pietros (**τὰ πετρῶδη** – locuri stâncoase)
γῆ,γῆς (ἡ) s.f. – pământ
εὐθέως adv. – îndată, imediat
ἐξαντέλλω vb. – a răsări
βάθος,-ους (τό) s.n. – adâncime
βαθύς,-εἰα,-ύ adj. – adânc
ἥλιος,-ου (ὁ) s.m. – soare
ἀνατέλλω vb. – a răsări, a apărea (soarele)
καυματίζω vb. – a arde, a pârjoli, a pârli, a ofili, a pâli
ρίζα,-ης (ἡ) s.f. – rădăcină
ξηραίνω vb. – a usca, a seca
ἄκανθα,-ης (ἡ) s.f. – spin, măcăcine
ἀναβαίνω vb. – a crește
πνίγω vb. – a înăbuși, a sufoca
καλός,-ή,-όν adj. – frumos, bun
δίδωμι vb. – a da
καρπός,-οῦ (ὁ) s.m. – fruct, rod
ἑκατόν num. – o sută
ἑξήκοντα num. – șaizeci
τριακόνα num. – treizeci
ἔχω vb. – a avea
ὠτίον,-ου (τό) s.n. – ureche
ἀκούω vb. – a auzi, a asculta
εἰρήνη,-ης (ἡ) s.f. – pace
ἀρχή,-ῆς (ἡ) s.f. – început
σοφία,-ας (ἡ) s.f. – înțelepciune
φόβος,-ου (ὁ) s.m. – teamă, frică
ἐπαγγελία,-ας (ἡ) s.f. – făgăduință

Expresii și citate biblice și patristice

Εἰρήνη πᾶσι! – Pace tuturor!
Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου – Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii.
Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν – Împărăția cerurilor
Ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας – Pământul făgăduinței
Ἡ Καινὴ Διαθήκη – Noul Testament
Καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν – Și pe uscat și pe mare

Familie de cuvinte

οἰκότης,-ου (ὁ) s.m. – locuitor
οἰκία,-ας (ἡ) s.f. – casă, locuință
οἶκος,-ου (ὁ) s.m. – locaș, lăcaș, casă
οἰκονομέω vb. – a administra (o casă), a orându
οἰκονόμος,-ου (ὁ) s.m. – administrator, intendent, econom, ispravnic (de aici românescul **iconom**)
οἰκουμένη,-ης (ἡ) s.f. – întreaga lume locuită (de aici românescul **ecumenism**)

MORFOLOGIA

PĂRȚILE DE VORBIRE

În limba greacă veche există nouă părți de vorbire propriu-zise: substantiv, adjectiv, pronume, numeral, verb, adverb, prepoziție, conjuncție, interjecție.

NUMELE

Cuprinde următoarele părți de vorbire: substantiv, adjectiv, pronume, numeral. Acestea se declină, se supun regulilor flexiunii nominale. În categoria numelui intră și formele verbale participiale. Numelui îi sunt specifice următoarele categorii gramaticale: gen, număr, caz.

Genurile

În limba greacă veche există – ca și în limba latină, precum și în limba română – trei genuri: masculin, feminin și neutru.

Numerele

Spre deosebire de alte limbi, vechi sau moderne, în greaca veche există trei numere: singular, plural și dual. Dualul era folosit pentru a desemna obiectele perechi sau două obiecte luate împreună. Existau numai două forme distincte ale acestui număr: una pentru cazurile: nominativ, acuzativ și vocativ și una pentru genitiv și dativ. Subliniem faptul că în greaca biblică dualul a dispărut de la toate declinările, de aceea nu-l vom analiza în acest curs.

Cazurile

În limba greacă veche există cinci cazuri: nominativ, genitiv, dativ, acuzativ, vocativ, spre deosebire de limba latină care cuprinde, în plus, ablativul.

ARTICOLUL

Articolul nu poate fi considerat o parte de vorbire propriu-zisă, independentă, ci este un auxiliar, un însoțitor al părților de vorbire nominale (substantiv, adjectiv, pronume, numeral). Dovada este că în unele limbi lipsește (spre exemplu, în limba latină), putând fi subînțeles din context. Articolul are, în greaca veche, forme diferite pentru fiecare gen: **ὁ** - pentru masculin, **ἡ** - pentru feminin și **τό** - pentru neutru. El este antepus, adică este așezat întotdeauna înaintea părții de vorbire respective (substantiv, adjectiv, pronume, numeral). Are valoarea articolului hotărât din limbile moderne.

	Masculin	feminin	neutru
		Singular	
N.	ὁ	ἡ	τό
G.	τοῦ	της	τοῦ
D.	τῷ	τῇ	τῷ
A.	τόν	τήν	τό
		Plural	
N.	οἱ	αἱ	τά
G.	τῶν	τῶν	τῶν
D.	τοῖς	ταῖς	τοῖς
A.	τούς	τάς	τά

SUBSTANTIVUL

În limba greacă veche existau trei declinări, spre deosebire de limba latină, care avea cinci declinări.

DECLINAREA I

Cuprinde substantive în cea mai mare parte feminine, dar și câteva masculine, cu tema în **-α** și în **-η**. La genitiv singular, femininele se termină în **-ας** sau **-ης**, iar masculinele în **-ου**.

Substantive feminine

- cu tema în -α
- cu **α** pur (precedat de o vocală sau de ρ)

	Singular	Plural
N.	ἡ ἁμαρτία - păcatul	αἱ ἁμαρτίαι
G.	της ἁμαρτίας	τῶν ἁμαρτιῶν
D.	τῇ ἁμαρτίᾳ	ταῖς ἁμαρτίαις
A.	τήν ἁμαρτίαν	τάς ἁμαρτίας
V.	ὦ ἁμαρτία	ὦ ἁμαρτίαι

N.	ἡ ἡμέρα - ziua	αἱ ἡμέραι
G.	της ἡμέρας	τῶν ἡμερῶν
D.	τῇ ἡμέρᾳ	ταῖς ἡμέραις
A.	τήν ἡμέραν	τάς ἡμέρας
V.	ὦ ἡμέρα	ὦ ἡμέραι

- cu **α** impur (precedat de orice altă consoană, în afară de ρ)

	Singular	Plural
N.	ἡ δόξα - slava, mărirea	αἱ δόξαι
G.	της δόξης	τῶν δόξων
D.	τῇ δόξῃ	ταῖς δόξαις
A.	τήν δόξαν	τάς δόξας
V.	ὦ δόξα	ὦ δόξαι

- cu tema în -η

	Singular	Plural
N.	ἡ ψυχή - sufletul	αἱ ψυχαί
G.	της ψυχῆς	τῶν ψυχῶν
D.	τῇ ψυχῇ	ταῖς ψυχαῖς
A.	τήν ψυχὴν	τάς ψυχάς
V.	ὦ ψυχή	ὦ ψυχαί

Sfântul Ioan Botezătorul

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας καὶ λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ρηθεὶς ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἠτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τό ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὐδ' οὐκ εἰμὶ ἰκανός τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ Πυρρί.

(Sf. *Evanghelie după Matei*, 3, 1-6, 11)

Vocabular

δέ conj. – dar, însă, iar, așadar
 παραγί(γ)νομαι vb. – a fi prezent (la), a veni
 βαπτίστας (βαπτιστής),-ου (οῦ) (ὁ) s.m. – botezător(ul)
 κηρύττω (κηρύσσω) vb. – a propovădui, a vesti
 ἔρημος,-ου (ἡ) s.f. – pustiu
 μετανοέω vb. – a se căi, a se pocăi
 μετάνοια,-ας (ἡ) s.f. – căință, pocăință
 ἐγγίζω vb. – a se apropia
 ἐγγύς adv. – aproape
 γάρ conj. – căci
 βασιλεία,-ας (ἡ) s.f. – împărăție (cerească)
 οὐρανός,-οῦ (ὁ) s.m. – cer
 οὗτος, αὕτη, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
 εἶρω vb. – a vorbi, a anunța, a vesti (ὁ ρηθεὶς – cel care fusese vestit)
 προφήτης,-ου (ὁ) s.m. – profet
 φωνή,-ῆς (ἡ) s.f. – voce, glas
 βοάω vb. – a striga (βοῶντος – celui care strigă)
 ἑτοιμάζω vb. – a pregăti (ἠτοιμάσατε! – pregătiți!)
 εὐθύς,-εῖα,-ύ adj. – drept, neted
 ποιέω vb. – a face
 τρίβος,-ου (ἡ) s.f. – cărare, potecă, cale, drum
 ἔνδυμα,-ατος (τό) s.n. – îmbrăcăminte
 ἀπό prep. – de, de la, de pe, din
 θρίξ,τριχός (ἡ) s.f. – păr
 κάμηλος,-ου (ὁ,ἡ) s.m.f. – cămilă

ζώνη,-ης (ἡ) s.f. – brâu, cingătoare
 δέρμα,-ατος (τό) s.n. – piele
 δερμάτινος,-η,-ον adj. – de piele
 περί prep. – în jurul
 ὀσφύς,-ύος (ἡ) s.f. – șale, mijloc, brâu
 τροφή,-ῆς (ἡ) s.f. – hrană, mâncare
 ἀκρίς,-ίδος (ἡ) s.f. – lăcustă
 μέλι,-ιτος (τό) s.n. – miere
 ἄγριος,-α,-ον adj. – sălbatic
 τότε adv. – atunci
 πορεύομαι vb. – a merge, a pleca, a ieși
 πρὸς prep. – în fața, la, spre, către
 πᾶς,πᾶσα,πᾶν pron. – tot, toată
 περίχωρος (γῆ,γῆς) (ἡ) s.f. – ținut, regiune,
 împrejurime, vecinătate
 ὑπό prep. – de, de către
 ἐξομολογέομαι vb. – a mărturisi
 ἁμαρτία,-ας (ἡ) s.f. – păcat, greșeală
 ἐγώ pron. – eu
 βαπτίζω vb. – a boteza
 ὑμεῖς pron. – voi
 ὕδωρ,-ατος (τό) s.n. – apă
 εἰς prep. – în, la, spre
 ἔρχομαι vb. – a merge, a veni (ὁ ἐρχόμενος – Cel ce vine)
 ὀπίσω adv. – în urmă, în spate
 ἰσχυρός,-ά,-όν adj. – puternic
 εἰμί vb. – a fi, a exista
 ἰκανός,-ή,-όν adj. – vrednic (de), capabil (să)
 ὑπόδημα,-ατος (τό) s.n. – încălțăminte
 βαστάζω vb. – a duce, a purta
 πνεῦμα,-ατος (τό) s.n. – duh, spirit, suflare ("Ἁγίον Πνεῦμα – Sfântul Duh)
 ἅγιος,-α,-ον adj. – sfânt, sfințit
 πῦρ,-ός (τό) s.n. – foc
 ἄτιμος,-ον adj. – fără cinste, puțin prețuit
 εἰ conj. – dacă (εἰ μὴ – dacă nu, decât)
 πατρις,-ίδος (ἡ) s.f. – patrie
 γράφω vb. – a scrie, a înscrie, a grava
 ἀποστέλλω vb. – a trimite
 ἄγγελος,-ου (ὁ) s.m. – vestitor, înger
 πρόσωπον,-ου (τό) s.n. – față
 κατασκευάζω vb. – a pregăti
 ὁδός,-οῦ (ἡ) s.f. – drum, cale
 ἔμπροσθην (-εν) adv. – înainte

Expresii și citate biblice și patristice

Οὐκ ἐστὶ προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ - Nicäieri nu e prețuit un prooroc mai puțin decât în patria lui și în casa lui.

Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὅς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου - Precum este scris în proorocie: Iată, Eu trimit îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta.

Familie de cuvinte

βαπτίζομαι vb. - a se boteza

βαπτίζω vb. - a boteza

βάπτω vb. - a cufunda în apă

βάπτισμα,-ατος (τό) s.n. - botez

βαπτισμός,-ου (ό) s.m. - spălare, curățire cu apă; botez

βαπτίστας (βαπτιστής),-ου (ου) (ό) s.m. - botezătorul (de aici românescul baptist)

βαπτιστήριον,-ου (τό) s.n. - vas pentru botez, cristelniță (de aici românescul baptisteriu)

βάπτω vb. - a cufunda în apă

DECLINAREA I

Substantive masculine de declinarea I

Se termină la nominativ singular în -ας sau -ης, iar la genitiv singular în -ου.

- cu tema în - α (pur)

Singular

N. ὁ νεανίας - tânărul

G. τοῦ νεανίου

D. τῷ νεανίᾳ

A. τὸν νεανίαν

V. ὦ νεανία

Plural

οἱ νεανίαι

τῶν νεανιῶν

τοῖς νεανίαις

τούς νεανίας

ὦ νεανίαι

- cu tema în - η

Singular

N. ὁ προφήτης - profetul

G. τοῦ προφήτου

D. τῷ προφήτῃ

A. τὸν προφήτην

V. ὦ προφήτα

Plural

οἱ προφῆται

τῶν προφητῶν

τοῖς προφήταις

τούς προφήτας

ὦ προφήται

Cursul nr. 5

Geneza

Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἄορατος καὶ ἀκατασκευάστος καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου καὶ Πνεῦμα /τοῦ/ Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω ὕδατος. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς γενήθητω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς. Καὶ οἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνα μέσον τοῦ φωτός καὶ ἀνα μέσον τοῦ σκότους καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσεν νυκτά. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα μία. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς γενήθητω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνά μέσον τοῦ ὕδατος καὶ ὕδατος. Καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα, καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνά μέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀνά μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανόν. Καὶ οἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δευτέρα.

(Vechiul Testament. Geneza, 1, 1-8)

Vocabular

ἀρχή,-ῆς (ἡ) s.f. - început

ποιέω vb. - a face, a crea

Θεός,-ου (ό) s.m. - Dumnezeu

οὐρανός,-ου (ό) s.m. - cer

γῆ,-γῆς (ἡ) s.f. - pământ

ἀόρατος,-ον adj. - nevăzut, invizibil

ἀκατασκευάστος,-ον adj. - nepregătit, neorânduit, neprelucrat

σκότος,-ου (ό) (și σκότος,-ους (τό)) s.m. și n. - întuneric, beznă

ἐπάνω prep. - deasupra

ἀβύσσος,-ου (ἡ) s.f. - abis, adânc

πνεῦμα,-τος (τό) s.n. - duh, spirit, suflare (Ἅγιον Πνεῦμα - Sfântul Duh)

ἐπιφέρω vb. - a purta (pe)

ὔδωρ,-ατος (τό) s.n. - apă

λέγω vb. - a spune, a zice (εἶπεν - a zis)

γίγνομαι vb. - a se naște, a se produce, a se face, a se zămislî (γενήθητω - să se facă)

ὄραω vb. - a vedea (οἶδεν - a văzut)

φῶς,-τός (τό) s.n. - lumină

ὅτι conj. - că

καλός,-ή,-όν adj. - frumos, bun

διαχωρίζω vb. - a separa, a despărți

ἀνά prep. - prin, pe, de jos în sus (ἀνά μέσον - în mijloc, între, printre)

καλέω vb. - a chema, a numi

ἡμέρα,-ας (ἡ) s.f. - zi

νύξ,-κτός (ἡ) s.f. - noapte

ἑσπέρα,-ας (ἡ) s.f. - seară

πρωῖ adv. – dimineața
 εἷς, μία, ἐν num. – unul, una
 στερέωμα,-ατος (τό) s.n. – tărie, firmament, boltă cerească
 μέσον,-ου (τό) s.n. – mijloc
 ὕδωρ,-ατος (τό) s.n. – apă
 οὕτως adv. – astfel
 ὑποκάτω prep. – sub, dedesubtul
 δεύτερος, δευτέρα, δεύτερον adj. pron. – al doilea
 Κύριος,-ου (ὁ) – domn, stăpân, Dumnezeu
 ἐλέω vb. – a avea milă de, a milui
 σώζω vb. – a salva, a mântui, a izbăvi
 λαός,-οῦ (ὁ) s.m. – popor

Expresii și citate biblice și patristice

Κύριε, ἐλέησον! – Doamne, miluiește!
 Σῶσον, Κύριε, τὸν λαὸν σου! – Mântuiește, Doamne, poporul Tău!
 Ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ φόβῳ - Cu frica lui Dumnezeu
 Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου – Fiul Omului

Familie de cuvinte

Θεός,-οῦ (ὁ) s.m. – Dumnezeu
 Θεόδωρος,-ου (ὁ) s.m., Θεοδώρα,-ας (ἡ) s.f. (Teodor, Teodora - nume formate din Θεός + δῶρον – darul lui Dumnezeu)
 θεοδοσία,-ας (ἡ) s.f. – ofrandă adusă lui Dumnezeu (de aici numele: Teodosie, Teodosia)
 θεόκτιστος,-ον adj. – zidit, creat de Dumnezeu (de aici numele: Teoctist)
 θεόπνευστος,-ον adj. – inspirat (insuflat) de Dumnezeu
 θεοσέβεια,-ας (ἡ) s.f. – temere de Dumnezeu, religiozitate
 θεοσεβής,-ές adj. – evlavios, cinstitor de Dumnezeu, temător de Dumnezeu
 θεότης,-ητος (ἡ) s.f. - dumnezeire
 Θεοτόκος,-ου (ἡ) s.f. – Născătoarea de Dumnezeu
 θεόφαντος,-ον adj. – revelat de Dumnezeu (de aici numele: Teofan)
 θεοφιλής,-ές adj. – iubit de Dumnezeu (de aici numele: Teofil)
 θεοφόρος,-ον adj. – purtător de Dumnezeu, care îl poartă (în el) pe Dumnezeu
 θείος,-α,-ον adj. – dumnezeiesc
 θεσπέσιος,-α (-ος),-ον adj. – dumnezeiesc

DECLINAREA A II-A

Cuprinde substantive în cea mai mare parte masculine și neutre și câteva substantive feminine. Toate substantivele de declinarea a II-a au tema în –ο și se termină

la genitiv singular în –ου. Masculinele și femininele primesc la nominativ singular desinența –ς, iar neutrele –ν.

Substantive masculine

Singular		Plural
N. ὁ	ἄποστολος – apostolul	οἱ ἄποστολοι
G. τοῦ	ἄποστόλου	τῶν ἀποστόλων
D. τῷ	ἀποστόλῳ	τοῖς ἀποστόλοις
A. τόν	ἀπόστολον	τούς ἀποστόλους
V. ὦ	ἀπόστολε	ὦ ἀπόστολοι

Substantive feminine

Singular		Plural
N. ἡ	ὁδός – drumul	αἱ ὁδοί
G. τῆς	ὁδοῦ	τῶν ὁδῶν
D. τῇ	ὁδῷ	ταῖς ὁδοίς
A. τήν	ὁδόν	τάς ὁδούς
V. ὦ	ὁδέ	ὦ ὁδοί

Substantive neutre

Singular		Plural
N. τό	Εὐαγγέλιον - Evanghelia	τά Εὐαγγέλια
G. τοῦ	Εὐαγγέλιου	τῶν Εὐαγγελιῶν
D. τῷ	Εὐαγγελίῳ	τοῖς Εὐαγγέλοις
A. τό	Εὐαγγέλιον	τά Εὐαγγέλια
V. ὦ	Εὐαγγέλιον	ὦ Εὐαγγέλια

Substantive contrase

(οο, εο, οε > ου; εα > α; ο și ε înaintea unui diftong sau unei vocale lungi dispar)

Substantive masculine

Singular		Plural
N. ὁ	νοῦς (<νόος) – mintea	οἱ νοῖ
G. τοῦ	νοῦ	τῶν νοῶν
D. τῷ	νοῷ	τοῖς νοῖς
A. τόν	νοῦν	τούς νοῦς
V. ὦ	νοῦ	ὦ νοῖ

Substantive neutre

Singular		Plural
N. τό	ὄστυν (<ὄστέον) - osul	τά ὀστέα
G. τοῦ	ὀστοῦ	τῶν ὀστέων

D. τῷ ὄστῳ
 A. τὸ ὄστου
 V. ὦ ὄστου

τοῖς ὄστοις
 τὰ ὄστα
 ὦ ὄστα

Declinarea a II-a atică

(o final se lungește în ω, ι se subscrie sau rămâne subscris, υ dispare)

Singular
 N. ὁ λεώς - poporul
 G. τοῦ λεώ
 D. τῷ λεῷ
 A. τόν λεών
 V. ὦ λεώς

Plural
 οἱ λεῷ
 τῶν λεών
 τοῖς λεῷς
 τοὺς λεῷς
 ὦ λεῷ

Cursul nr. 6
 Nașterea Mântuitorului

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὗρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκα σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστιν Ἁγίου· τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτός γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῆ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἔστι μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

(Sf. *Evangelhie după Matei*, 1, 18-25)

Vocabular

γένεσις,-εως (ἡ) s.f. – naștere, facere, geneză
 οὕτως adv. – astfel, în acest fel
 μνηστεύω vb. – a fi logodit (ă) cu
 πρὶν conj. – (mai) înainte ca
 συνέρχομαι vb. – a merge împreună cu, a locui împreună, a se uni cu (συνελθεῖν – să locuiască împreună)
 εὕρισκω vb. – a găsi, a afla
 γαστήρ,-τρός (ἡ) s.f. – pântece, stomac, uter
 ἔχω vb. – a avea
 ἀνὴρ, ἀνδρός (ὁ) s.m. – bărbat
 δίκαιος,-α,-ον adj. – drept, cinstit, neprihănit
 εἶμι vb. – a fi, a exista (ὢν - fiind)
 θέλω vb. – a voi
 παραδειγματίζω vb. – a da ca exemplu, a expune batjocurii, a face de răs, de rușine
 βούλομαι vb. – a voi
 λάθρα adv. – pe ascuns
 ἀπολείπω vb. – a părăsi, a lăsa
 ἐνθυμέομαι vb. – a cugeta, a chibzui, a se gândi
 ἄγγελος,-ου (ὁ) s.m. – vestitor, înger
 ὄναρ, ὄνειρατος (τό) s.n. – vis
 φαίνω vb. – a arăta (ἐφάνη – s-a arătat)
 υἱός,-οῦ (ὁ) s.m. – fiu
 φοβέω vb. – a se teme, a-i fi frică
 παραλαμβάνω vb. – a lua (la sine)

γυνή, γυναικός (ή) s.f. – femeie
 τίκτω vb. – a naște, a da naștere (τέξεται – va naște)
 ὄνομα,-ατος (τό) s.n. – nume
 σώζω vb. – a mântui, a salva, a izbăvi
 λαός,-οῦ (ό) s.m. – popor
 ἁμαρτία,-ας (ή) s.f. – păcat, greșeală
 ὅλος,-η,-ον adj. – întreg, tot
 ἵνα conj. – ca să
 πληρόω vb. – a umple, a împlini (πληρωθῆ – să se împlinească)
 εἶρω vb. – a vorbi, a anunța, a vesti (τὸ ρηθῆν – ceea ce fusese vestit)
 ὑπό prep. – de, de către
 διά prep. – prin (intermediul)
 παρθένος,-ου (ή) s.f. – Fecioara (Maria)
 μεθερμηνεύω vb. – a traduce, a tălmăci, a tâlcui
 μεθά (μετά) prep. – cu, după
 διεγείρω vb. – a trezi (διεγερθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου – trezindu-se din somn)
 ὡς conj. – precum
 προστάσσω vb. – a porunci, a prescrie, a statornici, a rândui
 γινώσκω vb. – a cunoaște
 ἕως conj. – până când
 πρωτότοκος,-ον adj. subst. – întâiul (primul) născut
 φώς,-τός (τό) s.n. – lumină
 ἰλαρός,-ά,-όν adj. – vesel, voios, lin
 τιμάω vb. – a cinsti
 πατήρ,-τρός (ό) s.m. – tată
 μήτηρ,-μητρός (ή) s.f. – mamă
 ἀρέσκεια,-ας (ή) s.f. – dorința de a plăcea, desmierdare
 μάταιος,-α,-ον adj. – zadarnic, deșert, van
 κάλλος,-ους (τό) s.n. – frumusețe
 συνετός,-ή,-όν adj. – inteligent, prudent, înțelept, învățat
 εὐλογέω vb. – a binecuvânta, a vorbi de bine, a lauda
 αἰνέω vb. – a lauda, a înălța laude cuiva

Expresii și citate biblice și patristice

Φῶς ἐκ φωτός – Lumină din lumină
 Φῶς ἰλαρόν – Lumină lină
 Ἁγιον Πνεῦμα – Sfântul Duh
 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου! – Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta!
 Ψευδεῖς ἀρέσκειαὶ καὶ μάταιον κάλλος γυναικός· γυνὴ γὰρ συνετὴ εὐλογεῖται, φόβον δὲ Κυρίου αὐτὴ αἰνεῖτω – Desmierdările sunt înșelătoare și frumusețea femeii este deșartă, dar femeia care se teme de Domnul va fi laudată.

Familie de cuvinte

ἄγγελος,-ου (ό) s.m. – vestitor, înger (de aici numele Anghel)
 ἀγγελία,-ας (ή) s.f. – veste

ἀγγέλλω vb. – a vesti
 Εὐαγγέλιον,-ου (τό) s.n. – Evangelhia, Vestea cea bună, Buna Vestire
 Εὐαγγελισμός,-οῦ (ό) s.m. – Buna Vestire

DECLINAREA A III-A

Cuprinde substantive de toate genurile, unele cu tema terminată într-o vocală sau într-un diftong, altele cu tema terminată într-o consoană. Toate substantivele de declinarea a III-a se termină la genitiv singular în -ος, -ο lungindu-se uneori în -ω. Desinența de acuzativ singular la temele consonantice este -α, iar la temele vocalice, cu unele excepții, este -ν.

La nominativ singular există o multitudine de desinențe, ca, de exemplu:

-α (τό ἄγαμμα,-ατος – ornament), -αξ (ό,ή φύλαξ,-ακος – paznic), -αρ (τό ἔαρ,-ρος – primăvară), -ας (τό γῆρας,-ως – bătrânețe), -εἶρ (ή χεῖρ,-χειρός – mână), -έψ (ή φλέψ,-βός – vână), -ή (ή γυνή, γυναικός – femeie), -ήν (ό κηφήν,-νος – bondar), -ηξ (ό μύρμηξ,-ηκος – furnică), -ήρ (ό ἀήρ,-αἶρος – aer), -ης (ή ἀγιότης,-ητος – sfințenie), -ι (τό μέλι,-ιτος – miere), -ίν (ή ὠδίν,-ῖνος – durerea nașterii), -ίς (ή ἐλπῖς,-ίδος – speranță), -ορ (τό ὕδωρ,-ατος – apă), -ος (τό ἄθος,-ους – floare), -οὺς (ό πούς,-ποδός – picior, copită), -υ (τό ἄστυ,-εως – cetate), -ύξ (ή νύξ,-κτός – noapte), --υρ (τό πῦρ,-ός – foc), -ύς (ό ἰχθύς,-ος – pește), -ῶ (ό νεῶ,-ῶς – templu), -ῶν (ό αἰών,-ῶνος – veac), -ωρ (ό Παντοκράτωρ,-τορος – Atotstăpânitorul, Atotțitorul), -ῶς (τό φῶς,-τός – lumină).

Substantive cu temă consonantică

Substantivele cu temă consonantică sunt de mai multe feluri:

- Cu tema în guturală (κ, γ, χ)
- Cu tema în labială (π, β, φ)
- Cu tema în dentală (τ, δ, θ)
- Cu tema în lichidă (λ, ρ)
- Cu tema în nazală (ν)
- Cu tema în siflantă (σ)
- Cu tema în -ντ-

Substantive masculine

Singular		Plural	
N. ὁ	ἑλέφας - elefantul	οἱ	ἑλέφαντες
G. τοῦ	ἑλέφαντος	τῶν	ἑλεφάντων
D. τῷ	ἑλέφαντι	τοῖς	ἑλέφασι
A. τόν	ἑλέφαντα	τούς	ἑλεφαντας
V. ὦ	ἑλέφας	ὦ	ἑλέφαντες

Substantive feminine

Singular		Plural	
N. ἡ	ἐλπίς - speranța	αἱ	ἐλπίδες
G. τῆς	ἐλπίδος	τῶν	ἐλπίδων
D. τῇ	ἐλπίδι	ταῖς	ἐλπίσι
A. τήν	ἐλπίδα	τάς	ἐλπίδας
V. ὦ	ἐλπίς	ὦ	ἐλπίδες

Substantive neutre

Singular		Plural	
N. τό	ὄνομα - nume	τά	ὀνόματα
G. τοῦ	ὀνόματος	τῶν	ὀνομάτων
D. τῷ	ὀνόματι	τοῖς	ὀνόμασι
A. τό	ὄνομα	τά	ὀνόματα
V. ὦ	ὄνομα	ὦ	ὀνόματα

Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἤχων ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμί. Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθῆσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγκαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει.

(Noul Testament. Epistola întâi către corinteni a Sf. Apostol Pavel, 13, 1-8)

Vocabular

ἐὰν conj. – dacă, chiar dacă
 γλώσσα,-ης (ἡ) s.f. – limbă, limbaj, grai, vorbire
 λαλέω vb. – a vorbi
 ἀγάπη,-ης (ἡ) s.f. – iubire
 γίγνομαι vb. – a se naște, a deveni (γέγονα – m-am născut; aici: sunt)
 χαλκός,-οῦ (ὁ) s.m. – aramă
 ἤχέω vb. – a suna, a răsună (ἤχων,-οντος – care sună, sunător)
 κύμβαλον,-ου (τό) s.n. – chimval
 ἀλαλάζω vb. – a striga, a țipa, a se tângui, a răsună, a zăngăni
 προφητεία,-ας (ἡ) s.f. – profetie, darul profetiei
 εἶδω vb. – a vedea, a ști
 μυστήριον,-ου (τό) s.n. – mister, taină, secret
 γνῶσις,-εως (ἡ) s.f. – cunoștință, cunoaștere, știință, gnoză
 πίστις,-εως (ἡ) s.f. – credință
 ὥστε conj. – încât
 ὄρος,-ους (τό) s.n. – munte
 μεθιστημι vb. – a îndepărta, a muta, a strămuța
 ψωμίζω vb. – a împărți (mâncarea, averea)
 ὑπάρχω vb. – a fi la îndemână, a fi la dispoziția cuiva, a aparține
 καυματίζω vb. – a arde, a pârjoli
 παραδίδωμι vb. – a transmite, a împărți, a da
 σῶμα,-ατος (τό) s.n. – trup, corp
 ὠφελέω vb. – a fi de folos, a ajuta
 μακροθυμέω vb. – a fi îndelung răbdător, a răbda îndelung
 χρηστεύομαι vb. – a fi bun, binevoitor, prietenos, îndatoritor
 ζηλόω vb. – a râvni, a pizmui, a invidia
 περπερεύομαι vb. – a se lăuda, a se făli
 φυσióω vb. – a umfla, a umfla de mândrie; a se făli, a se îngâmfa
 ἀσχημονέω vb. – a fi lipsit de cuviință, a se purta necuviincios
 ζητέω vb. – a căuta, a cere
 παροξύνω vb. – a mânia, a irita, a ațâța; a se mânia

λογίζομαι vb. – a socoti, a gândi, a crede
κακός,-ή,-όν adj. – rău
χαίρω vb. – a se bucura
ἀδικία,-ας (ἡ) s.f. – nedreptate
συγχαίρω vb. – a se bucura
ἀλήθεια,-ας (ἡ) s.f. – adevăr
στέγω vb. – a acoperi
πιστεύω vb. – a crede
ἐλπίζω vb. – a spera
ὑπομένω vb. – a rezista, a stăruii, a suferi, a răbda, a îndura, a pătimi
οὐδέποτε adv. – niciodată
ἐκπίπτω – a cădea, a pieri
μακάριος,-α,-ον adj. – fericit
ἄνθρωπος,-ου (ὁ) s.m. - om
ὅς, ἡ, ὅ pron. – care
εὐρίσκω vb. – a găsi, a afla, a descoperi
σοφία,-ας (ἡ) s.f. – înțelepciune
θνητός,-ή,-όν adj. - muritor
εἶδω vb. – a vedea, a ști
φρόνησις,-εως (ἡ) s.f. - gândire, rațiune, conștiință, chibzuință, cuminenie, pricepere

Expresii și citate biblice și patristice

Μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὗρε σοφίαν καὶ θνητὸς ὃς εἶδε φρόνησιν – Fericit este omul
care a aflat înțelepciunea și bărbatul care a dobândit pricepere.
Τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν – Muntele măslinilor
Ἄφεις ἁμαρτιῶν – Iertarea păcatelor

Familie de cuvinte

Πατήρ,-τρός (ὁ) s.m. – Tatăl ceresc, Dumnezeu
πατήρ,-τρός (ὁ) s.m. – tată, (pl.) părinți, strămoși
πατρία,-ας (ἡ) s.f. – familie (într-un sens larg), neam, popor
πατριάρχης,-ου (ὁ) s.m. – patriarh
πατρικός,-ή,-όν adj. – părintesc, strămoșesc
πατρίς,-ίδος (ἡ) s.f. – patrie
πατρώος,-α,-ον adj. – părintesc, strămoșesc

DECLINAREA A III-A

Substantive cu temă vocalică

a) Cu tema terminată în vocalele: -ι, -υ, -ο, -ω

Substantive masculine

Singular	Plural
N. ὁ ἰχθύς - pește	οἱ ἰχθύες
G. τοῦ ἰχθύος	τῶν ἰχθύων
D. τῷ ἰχθύι	τοῖς ἰχθύσι
A. τόν ἰχθύν	τούς ἰχθύς
V. ὦ ἰχθύ	ὦ ἰχθύες

Substantive feminine

Singular	Plural
N. ἡ πίστις - credința	αἱ πίστεις
G. τῆς πίστεως	τῶν πίστεων
D. τῇ πίστει	ταῖς πίστει
A. τήν πίστιν	τάς πίστεις
V. ὦ πίστι	ὦ πίστεις

Substantive neutre

Singular	Plural
N. τό ἄστυ - cetatea	τά ἄστυ
G. τοῦ ἄστεως	τῶν ἄστεων
D. τῷ ἄστυ	τοῖς ἄστυ
A. τό ἄστυ	τά ἄστυ
V. ὦ ἄστυ	ὦ ἄστυ

b) Cu tema terminată în diftong (-αυ,-ευ,-ου)

Unele dintre aceste substantive au la acuzativ terminația -α, la fel cu cele cu tema consonantică.

Substantive masculine

Singular	Plural
N. ὁ βασιλεύς - regele	οἱ βασιλεῖς
G. τοῦ βασιλέως	τῶν βασιλέων

D. τῷ βασιλεῖ
A. τὸν βασιλέα
V. ὦ βασιλεῦ

τοῖς βασιλεῦσι
τούς βασιλέας
ὦ βασιλεις

Substantive feminine

Singular

Plural

N. ἡ γραῦς - bătrâna
G. τῆς γραός
D. τῇ γραῖ
A. τήν γραῦν
V. ὦ γραῦ

αἱ γραῖες
τῶν γραῶν
ταῖς γραυσί
τάς γραῦς
ὦ γραεις

Cursul nr. 8
Predica de pe Munte

Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσι ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἰπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἔμοῦ. Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

(Sf. *Evangelie după Matei*, 5, 3-12)

Vocabular

μακάριος,-α,-ον adj. – fericit
πτωχός,-ή,-όν adj. – sărac, umil
πνευμα,-τος (τό) s.n. – duh, spirit, suflare
ὅτι conj. – că, întrucât, pentru că
βασιλεία,-ας (ἡ) s.f. – împărăție (cerească)
οὐρανός,-οῦ (ὁ) s.m. – cer
πραῦς,πραεῖα,πραῦ adj. – blând
κληρονομέω vb. – a moșteni
πενθέω vb. – a plânge
παρακαλέω vb. – a ruga, a consola, a mângâia
πεινάω vb. – a fi flămând
διψάω vb. – a-i fi sete, a fi însetat
δικαιοσύνη,-ης (ἡ) s.f. – dreptate, spirit de dreptate
χορτάζω vb. – a sătura
ἐλεήμων,-ον adj. – milostiv, îndurător
καθαρός,-ά,-όν adj. – curat
καρδία,-ας (ἡ) s.f. – inimă
ὄράω vb. – a vedea
εἰρηνοποιός,-όν adj. – făcător de pace
υἱός,-οῦ (ὁ) s.m. – fiu
καλέω vb. – a chema
διώκω vb. – a urmări, a prigoni
ἕνεκα (ἕνεκεν) prep. – din cauza, pentru
ὅταν – conj. – când, ori de câte ori
ὀνειδίζω vb. – a insulta, a ocări
λέγω vb. – a vorbi, a spune (εἰπωσιν – vor spune)
πονηρός,-ά,-όν adj. – rău

ψεύδομαι vb. – a minți
χαίρω vb. – a se bucura
ἀγαλλιάω vb. – a se bucura, a se veseli
μισθός,-οῦ (ὄ) s.m. – plată, răsplată
πολύς,πολλή, πολύ adj. – mult, mare
οὕτω(ς) adv. – (tot) astfel
προφήτης,-ου (ὄ) s.m. – profet
πρό prep. – în față, pentru, înainte
σοφός,-ή,-όν adj. – înțelept
εὐφραίνω vb. – a bucura, a înveseli, a desfăta
ἄφρων,-ον adj. – nebun, fără minte
λύπη,-ης (ῆ) s.f. – tristețe, mâhnire, supărare
κατάρα,-ας (ῆ) s.f. – imprecăție, blestem
οἶκος,-ου (ὄ) s.m. – locaș, lăcaș, casă
ἀσεβής,-ές adj. – lipsit de pietate, nelegiuit
ἐπαυλις,-εως (ῆ) s.f. – locuință, așezare, casă
δίκαιος,-α,-ον adj. – drept, cinstit
εὐλογέω vb. – a binecuvânta

Expresii și citate biblice și patristice

Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων λύπη τῆ μητρὶ – Fiul înțelept înveselește pe tatăl său, iar cel nebun este supărarea mamei lui.

Κατάρα Θεοῦ ἐν οἴκοις ἀσεβῶν, ἐπαύλεις δὲ δικαίων εὐλογεῖνται – Domnul blesteamă casa celui fără de lege și binecuvîntează adăposturile celor dreπți.

Familie de cuvinte

πνεῦμα,-τος (τό) s.n. – suflare, adiere, suflu, duh, spirit, suflet, viață (**Ἅγιον Πνεῦμα** – Sfântul Duh)

πνευματικός,-ή,-όν adj. – spiritual, duhovnicesc, inspirat (însemnat) de Sfântul Duh

πνευματοφόρος,-α,-ον – purtător de Duh

πνευματικῶς adv. – în chip spiritual, duhovnicesc, potrivit cu Duhul

πνέω vb. – a sufla

ADJECTIVUL

Gradul pozitiv

Adjectivele se împart în trei clase: 1) clasa I, cuprinzând adjective care se declină după declinările I și a II-a; 2) clasa a II-a, formată din adjective care se declină după declinarea a III-a; 3) clasa a III-a, cuprinzând adjective care se declină după declinarea a III-a și declinarea I.

Clasa I

Adjectivele care aparțin clasei I se subîmpart, la rândul lor, în patru categorii:

a) adjective cu trei terminații: **-ος** – pentru masculin, **-α** sau **-η** – pentru feminin, **-ον** pentru neutru; b) adjective cu două terminații: **-ος** – pentru masculin și feminin, **-ον** pentru neutru; c) adjective contrase cu trei terminații: **-οῦς** – pentru masculin, **-ῆ** sau **-ᾶ** – pentru feminin, **-οῦν** – pentru neutru; d) adjective atice cu două terminații: **-ως** – pentru masculin și feminin, **-ων** pentru neutru.

Adjective cu trei terminații

	Singular			Plural		
	m.	f.	n.	m.	f.	n.
N.	ἅγιος – sfânt	ἅγια	ἅγιον	ἅγιοι	ἅγαι	ἅγια
G.	ἁγίου	ἁγιας	ἁγίου	ἁγίων	ἁγίων	ἁγίων
D.	ἁγίῳ	ἁγια	ἁγίῳ	ἁγίοις	ἁγίαις	ἁγίοις
A.	ἅγιον	ἅγιαν	ἅγιον	ἁγίους	ἁγίας	ἅγια
V.	ἅγιε	ἅγια	ἅγιον	ἅγιοι	ἅγαι	ἅγια

	Singular			Plural		
	m.	f.	n.	m.	f.	n.
N.	καλός – frumos	καλή	καλόν	καλοί	καλαί	καλά
G.	καλοῦ	καλῆς	καλοῦ	καλῶν	καλῶν	καλῶν
D.	καλῷ	καλῆ	καλῳ	καλοῖς	καλαῖς	καλοῖς
A.	καλόν	καλήν	καλόν	καλοῦς	καλάς	καλά
V.	καλέ	καλή	καλόν	καλοί	καλαί	καλά

Adjective cu două terminații

	Singular		Plural	
	m. f.	n.	m. f.	n.
N.	ἀθάνατος – nemuritor	ἀθάνατον	ἀθάνατοι	ἀθάνατα
G.	ἀθανάτου	ἀθανάτου	ἀθανάτων	ἀθανάτων
D.	ἀθανάτῳ	ἀθανάτῳ	ἀθανάτοις	ἀθανάτοις
A.	ἀθάνατον	ἀθάνατον	ἀθανάτους	ἀθάνατα
V.	ἀθάνατε	ἀθάνατον	ἀθάνατοι	ἀθάνατα

Clasa a II-a

Adjectivele care aparțin clasei a II-a se subîmpart, la rândul lor, în două categorii:

a) adjective cu două terminații, terminate în **-ων** la masculin și feminin, **-ον** la neutru; b) adjective cu două terminații, terminate în **-ης** la masculin și feminin, **-ες** la neutru; c) adjective cu o singură terminație pentru toate genurile.

Singular		Plural	
m. f.	n.	m. f.	n.
N. εὐδαίμων - fericit	εὐδαιμον	εὐδαίμονες	εὐδαίμονα
G. εὐδαίμονος	εὐδαιμόνος	εὐδαιμόνων	εὐδαιμόνων
D. εὐδαίμονι	εὐδαιμόνι	εὐδαίμοσι	εὐδαίμοσι
A. εὐδαίμονα	εὐδαιμον	εὐδαίμονας	εὐδαίμονα
V. εὐδαιμον	εὐδαιμον	εὐδαίμονες	εὐδαίμονα

Singular		Plural	
m. f.	n.	m. f.	n.
N. ἀληθής - adevărat	ἀληθές	ἀληθεῖς	ἀληθῆ
G. ἀληθοῦς	ἀληθοῦς	ἀληθῶν	ἀληθῶν
D. ἀληθεῖ	ἀληθεῖ	ἀληθέσι	ἀληθέσι
A. ἀληθῆ	ἀληθές	ἀληθεῖς	ἀληθῆ
V. ἀληθές	ἀληθές	ἀληθεῖς	ἀληθῆ

Clasa a III-a

Adjectivele din clasa a III-a se supun următoarelor reguli: Adjectivele de genul masculin și de genul neutru se declină după declinarea a III-a, iar cele de genul feminin, după declinarea I.

	Singular			Plural		
	m.	f.	n.	m.	f.	n.
N.	πᾶς - tot	πᾶσα	πᾶν	πάντες	πᾶσαι	πάντα
G.	παντός	πάσης	παντός	πάντων	πασῶν	πάντων
D.	παντί	πάσῃ	παντί	πάσι	πάσαις	πάσι
A.	πάντα	πᾶσαν	πᾶν	πάντας	πάσας	πάντα
V.	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	πάντες	πᾶσαι	πάντα

Cursul nr. 9 Un psalm al regelui David

Οἱ οὐρανοὶ διηγούονται δόξαν Θεοῦ, ποιήσιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλει τό στερέωμα. Ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἐρεύγεται ῥῆμα καὶ νύξ νυκτὶ ἀναγγέλει γνώσιν. Οὐκ εἰσὶ λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξηλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ· καὶ αὐτός ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ, ἀγαλλιᾶσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδόν αὐτοῦ. Ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὅς ἀποκρυβῆσεται τῆς θερμῆς αὐτοῦ. Ὁ νόμος τοῦ Κυρίου ἄμωμος, ἐπιστρέφων ψυχάς· ἡ μαρτυρία Κυρίου πιστή, σοφίζουσα νήπια. Τὰ δικαιώματα Κυρίου εὐθέα, εὐφραίνοντα καρδίαν· ἡ ἐντολὴ Κυρίου τηλαυγής, φωτίζουσα ὀφθαλμούς· ὁ φόβος Κυρίου ἀγνός, διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος· τὰ κριματά Κυρίου ἀληθινὰ δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίου καὶ λίθου τίμιον πολὺν καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον.

(Vechiul Testament. Psalmii. Psalmul 19, 1-10)

Vocabular

οὐρανός,-ου (ὁ) s.m. – cer
διηγέομαι-οὔμαι vb. – a expune, a spune, a povesti, a descrie
δόξα,-ης (ἡ) s.f. – glorie, slavă, preamărire
ποιήσις,-εως (ἡ) s.f. – creație, lucrare
χειρ,-χειρός (ἡ) s.f. – mână
αὐτός,-ή,-ό pron. – el, el însuși; același
ἀναγγέλλω vb. – a vesti
στερέωμα,-ατος (τό) s.n. – tărie, firmament, întindere, boltă cerească
ῥῆμα,-ατος (τό) s.n. – cuvânt, vorbă, lucru spus
νύξ,-κτός (ἡ) s.f. – noapte
γνώσις,-εως (ἡ) s.f. – cunoștință, cunoaștere, știință
λαλία,-ας (ἡ) s.f. – vorbire, grai
λόγος,-ου (ὁ) s.m. – cuvânt
ἀκούω vb. – a auzi, a asculta
φωνή,-ῆς (ἡ) s.f. – sunet, voce, glas
φθόγγος,-ου (ὁ) s.m. – sunet, voce, glas
πέρας,-τος (τό) s.n. – sfârșit, capăt; (pl.) margini, limite, hotare
οἰκουμένη,-ης (ἡ) s.f. – lumea locuită
ἥλιος,-ου (ὁ) s.m. – soare
τίθημι vb. – a pune, a așeza, a întinde
σκῆνωμα,-ατος (τό) s.n. – cort
νυμφίος,-ου (ὁ) s.m. – mire
ἐκπορεύω vb. – a purcede, a porni, a ieși
παστός,-ου (ὁ) s.m. – pat nupțial, odaie de nuntă

ἀγαλλιάω vb. – a se bucura, a se veseli
γίγας,-αντος (ὁ) s.m. – gigant, uriaș, voinic, viteaz
τρέχω – a alerga, a fugi (cu inf. aor. 2: **δραμῆν**)
ὁδός,-οῦ (ἡ) s.f. – drum, cale
ἄκρον,-ου (τό) s.n. – vârf, capăt, înălțime
ἔξοδος,-ου (ἡ) s.f. – ieșire, exod
κατάντημα,-ατος (τό) s.n. – punct de sosire, capăt
ἀποκρύπτω vb. – a ascunde
θερμη,-ης (ἡ) s.f. – căldură
νόμος,-ου (ὁ) s.m. – lege
ἄμμος,-ος,-ον adj. – desăvârșit, perfect
ἐπιστρέφω vb. – a îndrepta, a întoarce pe calea cea bună, a întări, a învia
ψυχή,-ῆς (ἡ) s.f. – suflet
μαρτυρία,-ας (ἡ) s.f. – mărturie
πιστός,-ῆ,-όν adj. – credincios, adevărat
σοφίζω vb. – a face înțelept
νήπιος,-α,-ον adj. – copilăresc, neștiutor
δικαίωμα,-ατος (τό) s.n. – judecată, ordine, rânduială
εὐθύς,-εἶα,-ύ adj. – drept
εὐφραίνω vb. – a bucura, a înveseli
καρδία,-ας (ἡ) s.f. – inimă
ἐντολή,-ῆς (ἡ) s.f. – poruncă
τηλαυγής,-ές adj. – strălucitor, luminos
φωτίζω vb. – a lumina
ὀφθαλμός,-οῦ (ὁ) – ochi
φόβος,-ου (ὁ) s.m. – teamă, frică
ἄγνος,-ῆ,-όν adj. – curat
διαμένω vb. – a rămâne, a dăinui
αἶών,-ῶνος (ὁ) s.m. – timp, veac, lume
κρίμα,-ατος (τό) s.n. – judecată
ἀληθινός,-ῆ,-όν adj. – adevărat
ἐπιθυμητός,-ῆ,-όν adj. – dorit, demn de a fi dorit
χρυσίον,-ου (τό) s.n. – aur
λίθος,-ου (ὁ) s.m. – piatră
τίμιος,-α,-ον adj. – la mare preț
πολύς, πολλή, πολύ adj. – mult, numeros
γλυκύς,-εἶα,-ύ adj. – dulce
μέλι,-ιτος (τό) s.n. – miere
κηρίον,-ου (τό) s.n. – fagure de miere
οὗτος, αὕτη, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
υἱός,-οῦ (ὁ) s.m. – fiu
ὑψηλός,-ῆ,-όν adj. – înalt (**ὑψιστός,-η,-ον** – foarte înalt)
καλέω vb. – a chema, a numi

Expresii și citate biblice și patristice

Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται – Acesta va fi mare și Fiul Celui
 Preaînalt Se va chema.
Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι πατὴρ καὶ μητὴρ ἄμεινον – Nu există pentru oameni nimic mai
 prețios decât tata și mama.

Familie de cuvinte

πιστεύω vb. – a crede
πίστις,-εως (ἡ) s.f. – credință, credință, fidelitate, încredere
πιστικός,-ῆ,-όν adj. – demn de încredere
πιστός,-ῆ,-όν adj. – credincios, devotat
πιστόω vb. – a avea încredere, a deveni încrezător

ADJECTIVUL Gradele de comparație

În limba elină, comparativul și superlativul se formează prin adăugarea, la tema pozitivului, a unor sufixe de declinare I și a II-a.

Comparativul

Pentru formarea comparativului, la tema masculinului se adaugă sufixele: - **τερος** (pentru masculin) - **τέρα** (pentru feminin) - **τερον** (pentru neutru). Dacă tema este în - **ο**, ea se lungește în - **ω**, în cazul în care penultima silabă este scurtă. Adjectivul la comparativ se declină astfel: masculinul după declinarea a II-a, femininul după declinarea I, neutrul după declinarea a II-a.

Exemple:

Pozitiv: **σοφός, σοφή, σοφόν** - înțelept
 Comparativ: **σοφώτερος, σοφώτερα, σοφώτερον** – mai înțelept

Superlativul

Pentru formarea superlativului, la tema masculinului se adaugă sufixele: - **τατος** (pentru masculin), - **τάτη** (pentru feminin), - **τατον** (pentru neutru). Adjectivul la superlativ se declină astfel: masculinul după declinarea a II-a, femininul după declinarea I, neutrul după declinarea a II-a.

Exemple:

Ποζιτιβ: σοφόρ, σοφή, σοφόν - înțeleπ
Superlativul: σοφώτατορ, σοφωτάτη, σοφώτατον - foarte (cel mai) înțeleπ

Comparația neregulată

La unele adjective nu se aplică regula obișnuită de formare a comparativului și a superlativului prin adăugarea sufixelor menționate mai sus, ci se adaugă alte sufixe specifice, schimbându-se, în unele cazuri, și tema de la gradul pozitiv. Redăm mai jos doar câteva adjective din această categorie:

Ποζιτιβ	Comparativ	Superlativ
ἀγαθόρ,-ή,-όν - bun	ἀμείνων, ἀμεινον - mai bun	ἀριτορ,-η,-ον - foarte (cel mai) bun
καλόρ,-ή,-όν - frumos	καλλίων, κάλλιον - mai frumos	κάλλιστορ,-η,-ον - foarte (cel mai) frumos
μέγαρ, μεγάλη, μέγα - mare	μείζων, μείζον - mai mare	μέγιστορ,-η,-ον - foarte (cel mai) mare
πολύρ, πολλή, πολύ - mult	πλείων, πλέον - mai mult	πλειότορ,-η,-ον - foarte (cel mai) mult
ὀλίγορ,-η,-ον - puțin	ἐλάττων, ἔλαττον	ἐλάχιστορ,-η,-ον - foarte (cel mai) puțin

Cursul nr. 10

Tatăl nostru

Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήητε ὡπερ οἱ ἔθνικοί, δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογία αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖρ· οἶδε γὰρ ὁ Πατήρ ὑμῶν ὡν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶρ αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτωρ οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖρ· Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖρ οὐρανοῖρ, ἀγιασθήτω τό ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τό θέλημά σου, ὡρ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆρ. Τόν ἄρτον ἡμῶν τόν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον, καὶ ἄφερ ἡμῖν τά ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡρ καὶ ἡμεῖρ ἀφίμεν τοῖρ ὀφειλέταιρ ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκηρ ἡμᾶρ εἰρ πειρασμόν, ἀλλά ῥύσαι ἡμᾶρ ἀπό τοῦ πονηροῦ, ὅτι σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμιρ καὶ ἡ δόξα εἰρ τοῖρ αἰῶναρ. Ἀμήν.

(Sf. Evangelie după Matei, 6, 7-13)

Vocabular

προσεύχομαι vb. - a se ruga
μὴ adv. - nu
βαττολογέω vb. - a pâlăvrăgi, a trāncăni, a bolborosi
ὡπερ conj. - ca, precum, după cum
ἐθνικόρ,-ή,-όν adj. - păgân
δοκέω vb. - a părea, a i se părea, a crede
ὅτι conj. - că, întrucât, pentru că
πολυλογία,-αρ (ἡ) s.f. - vorbărie, pâlăvrăgeală, poliloghie
εἰσακούω vb. - a asculta de (εἰσακουσθήσονται- vor fi ascultați)
ὁμοιώω - a asemăna (la pas. - a se asemăna, a fi asemenea)
χρεῖα,-αρ (ἡ) s.f. - nevoie, trebuință
ἔχω vb. - a avea
αἰτέω vb. - a cere
οὕτωρ adv. - astfel
οὖν conj. - deci
Πατήρ,-τρός (ὁ) s.m. - Tatăl ceresc
οὐρανόρ,-οῦ (ὁ) s.m. - cer
ἀγιάζω vb. - a sfinți (ἀγιασθήτω! - să se sfințească, sfințească-se!)
ὄνομα,-ατορ (τό) s.n. - nume
ἐρχομαι vb. - a veni (ἐλθέτω! - (să) vină! (să) vie!)
βασιλεία,-αρ (ἡ) s.f. - împărăție (cerească)
γίγνομαι vb. - a se naște, a deveni, a se face (γενηθήτω! - să se facă, facă-se!)
θέλημα,-ατορ (τό) s.n. - voie, voință, vrere
ὡρ conj. - precum
ἐπὶ prep. - pe
γῆ, γῆρ (ἡ) s.f. - pământ
ἄρτορ,-ου (ὁ) s.m. - pâine
ἐπιούσιορ,-ον adj. - zilnic, spre existență, spre ființă
δίδομι vb. - a da (δός! - dă!)
σήμερον adv. - azi
ἀφίμημι vb. - a ierta

ὀφείλημα,-ατος (τό) s.n. – datorie, obligație, greșeală
 ὀφειλέτης,-ου (ὁ) s.m. – datornic, cel care greșește, greșit(ul)
 εἰσφέρω vb. – a purta, a duce (μὴ εἰσενέγκης! – să nu ne duci, nu ne duce!)
 πειρασμός,-οῦ (ὁ) s.m. – încercare, ispită
 ἀλλά conj. – însă, ci
 ῥύομαι vb. – a izbăvi, a scăpa de (ῥύσαι! – izbăvește-ne!)
 πονηρός,-οῦ (ὁ) s.m. – cel rău, diavolul
 δυνάμις,-εως (ἡ) s.f. – putere
 δόξα,-ης (ἡ) s.f. – glorie, slavă, preamărire
 αἰών,-ῶνος (ὁ) s.m. – timp, veac (εἰς τοὺς αἰῶνας – în veci)
 σώζω vb. – a salva, a mântui, a izbăvi
 βαπτίζω vb. – a boteza
 ὕδωρ,-ατος (τό) s.n. – apă
 εἰς prep. – în, la, spre
 μετανοία,-ας (ἡ) s.f. – schimbarea gândului (părerii, sentimentelor), regret, căință, pocăință
 γινώσκω vb. – a cunoaște

Expresii și citate biblice și patristice

Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός! – Dumnezeu este cu noi!
 Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς! – Dacă Tu ești Hristosul, salvează-Te pe
 Tine însuși și salvează-ne și pe noi!
 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν – Eu unul vă botez cu apă, spre pocăință.

Familie de cuvinte

ἀγιάζω vb. – a sfinți
 ἀγίασμα,-ατος (τό) s.n. – loc sfânt, sanctuar,
 lucru sfințit, sfințenie (de aici românescul **aghiazmă** – apă sfințită)
 ἀγιασμός,-οῦ (ὁ) s.m. – sfințire, consacrare
 ἅγιος,-α,-ον adj. – sfânt, sfințit
 ἀγιότης,-ητος (ἡ) s.f. – sfințenie
 ἀγιωσύνη,-ης (ἡ) s.f. – sfințenie

PRONUMELE

Pronumele personal

Nu are forme proprii de persoana a III-a, ci folosește formele pronumelui de întărire: **αὐτός** – m. - el, **αὐτή** – f. - ea, **αὐτό** – n. - el (obiectul). La singular, a doua formă este neaccentuată și enclitică.

		Persoana I		
		Singular		
N.	ἐγώ	- eu	Plural	ἡμεῖς - noi
G.	ἐμοῦ	, μου	ἡμῶν	
D.	ἐμοί	, μοι	ἡμῖν	
A.	ἐμέ	, με	ἡμᾶς	

		Persoana a II-a		
		Singular		
N.	σὺ	- tu	Plural	ὅμεις – voi
G.	σοῦ	, σου	ὅμων	
D.	σοί	, σοι	ὅμῖν	
A.	σέ	, σε	ὅμᾶς	

Persoana a III-a

αὐτός – m. - el, **αὐτή** – f. - ea, **αὐτό** – n. - el (obiectul)

Forma de masculin se declină după declinarea a II-a, forma de feminin după declinarea I, iar forma de neutru după declinarea a II-a.

Pronumele de întărire

Când stă înaintea articolului substantivului pe care îl însoțește, pronumele **αὐτός**, **-ή**, **-ό** se traduce prin: „însuși (m.), însăși (f.), însuși (n.)”, întărind sensul substantivului respectiv (**αὐτός ὁ ἱερεὺς** – însuși preotul). Se declină ca un adjectiv de declinarea I și a II-a (spre exemplu: **καλός, καλή, καλόν**), cu deosebirea că la neutru se termină în tema pură (**-ό**), pe când la adjective, forma de neutru se termină în **-ν**.

Dacă se află între articol și substantiv, pronumele **αὐτός**, **-ή**, **-ό** capătă sens de **pronume de identitate**, traducându-se prin: „același (m.), aceeași (f.), același (n.)” (**ὁ αὐτός ἱερεὺς** – același preot).

Pronumele posesiv

Are terminații adjectivale: - ος (m.), - η (f.), - ον (n.). Nu are forme proprii pentru persoana a III-a, folosindu-se pentru aceasta genitivul pronumelui de întărire **αὐτός, αὐτή, αὐτό.**

Persoana I	
Singular	Plural
ἐμός, ἐμή, ἐμόν – al meu, a mea	ἡμέτερος,-α,-ον – al nostru, a noastră
Persoana a II-a	
Singular	Plural
σός, σή, σόν – al tău, a ta	ὕμετερος,-α,-ον – al vostru, a voastră
Persoana a III-a	
Singular	Plural
αὐτοῦ - al lui, a lui, αὐτῆς – al ei, a ei	αὐτῶν – ai lor, ale lor

Pronumele reflexiv

Este format, la singular, prin contopirea pronumelui personal cu pronumele **αὐτός,-ή,-ό.** La plural, aceste pronume se declină separat. Pronumele reflexiv nu are forme de nominativ și de vocativ. Genul neutru există doar la persoana a III-a.

Pers. I			
Singular		Plural	
m.	f.	m.	f.
G ἐμαυτοῦ - al meu însumi	ἐμαυτῆς	ἡμῶν αὐτῶν	ἡμῶν αὐτῶν
D. ἐμαυτῶ - mie însumi	ἐμαυτῇ	ἡμῖν αὐτοῖς	ἡμῖν αὐταῖς
A. ἐμαυτόν – pe mine însumi	ἐμαυτήν	ἡμᾶς αὐτούς	ἡμᾶς αὐτάς
Persoana a II-a			
Singular		Plural	
m.	f.	m.	f.
G. σ(ε)αυτοῦ - al tău însuși	σ(ε)αυτῆς	ὕμῶν αὐτῶν	ὕμῶν αὐτῶν
D. σ(ε)αυτῶ - ție însuși	σ(ε)αυτῇ	ὕμῖν αὐτοῖς	ὕμῖν αὐταῖς
A. σ(ε)αυτόν – pe tine însuși	σ(ε)αυτήν	ὕμᾶς αὐτούς	ὕμᾶς αὐτάς
Persoana a III-a			
Singular		Plural	

m.	f.	n.	m.	f.	n.
G. ἐαυτοῦ - al lui însuși	ἐαυτῆς	ἐαυτοῦ	ἐαυτῶν	ἐαυτῶν	ἐαυτῶν
D. ἐαυτῶ - lui însuși	ἐαυτῇ	ἐαυτῶ	ἐαυτοῖς	ἐαυταῖς	ἐαυτοῖς
A. ἐαυτόν – pe el însuși	ἐαυτήν	ἐαυτό	ἐαυτούς	ἐαυτάς	ἐαυτά

Cursul nr. 11
Cina cea de Taină

Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασε καὶ δούς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε, φάγετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πῖετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γὰρ ἐστιν τὸ αἷμα μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυν(ν)όμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Λέγω δὲ ὑμεῖς ὅτι οὐ μὴ πῖω ἅπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτό πίνω μεθ' ὑμῶν καινόν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς μου. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γὰρ πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς· μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

(Sf. *Evanghelie după Matei*, 26, 26-32)

Vocabular

ἔσθίω vb. – a mânca
λαμβάνω vb. – a lua
ἄρτος,-ου (ὄ) s.m. – pâine
εὐλογέω vb. – a binecuvânta
κλάω vb. – a rupe, a frânge (ἔκλασε – a frânt-o)
δίδωμι vb. – a da (δούς – dând-o)
μαθητής,-οῦ (ὄ) s.m. – ucenic, discipol
λέγω – a spune (εἶπεν – a spus)
φαγέω (φάγομαι) vb. – a mânca
οὗτος, αὕτη, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
σῶμα,-ατος (τό) s.n. – trup
ποτήριον,-ου (τό) s.n. – pahar, potir
εὐχαριστέω vb. – a aduce mulțumiri
πίνω vb. – a bea
πᾶς, πᾶσα, πᾶν adj. – tot, toată
αἷμα,-ατος (τό) s.n. – sânge
καινός,-ή,-όν adj. – nou
διαθήκη,-ης (ῆ) s.f. – testament; legământ, lege
ἐκχέω (ἐκχύν(ν)ω) vb. – a vărsa
ἄφεσις,-εως (ῆ) s.f. – iertare
ἁμαρτία,-ας (ῆ) s.f. – păcat, greșeală
ἀμπελος,-ου (ῆ) s.f. – viță-de-vie
ἕως conj., adv., prep. – până, până când
ἐκεῖνος,-η,-ο pron. – acela, aceea, acel
ὅταν conj. – când

βασιλεία,-ας (ῆ) s.f. – împărăție (cerească)
ὑμνέω vb. – a intona un imn, a cânta, a slăvi, a lăuda
ἐξέρχομαι vb. – a ieși
ὄρος,-ους (τό) s.n. – munte
ἐλαία,-ας (ῆ) s.f. – măslin, măslină
τότε adv. – atunci
σκανδαλίζω vb. – (pas.) a se poticni (în credință), a găsi pricină de poticnire
νύξ,-κτός (ῆ) s.f. – noapte
γράφω vb. – a scrie
πατάσσω vb. – a lovi, a bate
ποιμῆν,-ένος (ὄ) s.m. – păstor
διασκορπίζω vb. – a împrăstia, a risipi
πρόβατον,-ου (τό) s.n. – oaie
ποιμνη,-ης (ῆ) s.f. – turmă
ἐγείρω vb. – a trezi, a deștepta, a învia
προάγω vb. – a merge înainte
υἱός,-οῦ (ὄ) s.m. – fiu
ἀγαπητός,-ή,-όν adj. – prea iubit, foarte drag
εὐδοκέω vb. – a socoti bine să, a binevoi, a găsi de cuviință, a-și găsi plăcere
ἀκούω vb. – a auzi, a asculta

Expresii și citate biblice și patristice

Οὗτος ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε! – Acesta este Fiul Meu Cel iubit, în care am binevoit; pe Acesta ascultați-L!
Τοῦτο γὰρ ἐστὶν τὸ αἷμα μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυν(ν)όμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν – Acesta este Sângele Meu, al Legii cele noi, care pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor.

Familie de cuvinte

εὐλογέω vb. – a binecuvânta, a vorbi de bine
εὐλογητός,-όν adj. – binecuvântat, despre care se vorbește de bine
εὐλογία,-ας (ῆ) s.f. – binecuvântare, laudă, proslăvire
εὐλογίζω vb. – a binecuvânta

Pronumele demonstrativ

Ca și în alte limbi vechi și moderne, în greaca veche sunt două feluri de pronume demonstrative: de apropiere și de depărtare.

Pronumele demonstrativ de apropiere

Există două pronume demonstrative de apropiere:

ὄδε, ἧδε, τόδε – acesta, aceasta (despre care urmează să se vorbească)

οὗτος, αὐτή, τοῦτο – acesta, aceasta (despre care s-a vorbit)

ὄδε, ἧδε, τόδε – acesta, aceasta

Se formează din articolul hotărât ὁ, ἡ, τό și particula δε. Se declină ca articolul, particula rămânând invariabilă.

	Singular			Plural		
	m.	f.	n.	m.	f.	n.
N.	ὄδε	ἧδε	τόδε	οἶδε	αἶδε	τάδε
G.	τούδε	τηςδε	τούδε	τώνδε	τώνδε	τώνδε
D.	τούδε	τηδε	τούδε	τοιςδε	ταιςδε	τοιςδε
A.	τόνδε	τήνδε	τόδε	τούςδε	τάςδε	τάδε

οὗτος, αὐτή, τοῦτο – acesta, aceasta

	Singular			Plural		
	m.	f.	n.	m.	f.	n.
N.	οὗτος	αὐτή	τοῦτο	οὗτοι	αὐται	ταῦτα
G.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων	ταύτων	τούτων
D.	τούτω	ταύτη	τούτω	τούτοις	ταύταις	τούτοις
A.	τούτον	ταύτην	τούτο	τούτους	ταύτας	ταυτα

Pronumele demonstrativ de depărtare

ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο – acela, aceea

Forma de masculin se declină după declinarea a II-a, forma de feminin după declinarea I, iar forma de neutru după declinarea a II-a.

Pronumele relativ

ὅς, ἣ, ὅ – care

	Singular			Plural		
	m.	f.	n.	m.	f.	n.
N.	ὅς	ἣ	ὅ	οἱ	αἱ	ἅ
G.	οὗ	ἣς	οὗ	ῶν	ῶν	ῶν
D.	οὗ	ἣ	οὗ	οἷς	αἷς	οἷς
A.	ὄν	ἣν	ὄ	οὓς	ἅς	ἅ

Pronumele interogativ

Are următoarele forme: τίς – cine (masculin și feminin), τί – ce (neutru).

	Singular		Plural	
	m. f.	n.	m. f.	n.
N.	τίς	τί	τίνες	τίνα
G.	τίνος	τίνος	τίνων	τίνων
D.	τίνι	τίνι	τίσι(ν)	τίσι(ν)
A.	τίνα	τί	τίνας	τίνα

Πronumele nehotărât

- **τις, τι** – cineva, ceva (Este un enclitic, neavând accent. Se declină ca pronumele interogativ cu aceeași formă).
- **ὅστις, ἥτις, ὅτι** – oricare (Este format din pronumele relativ și din pronumele nehotărât **τις, τι**, declinandu-se ambele elemente).
- **ἕκαστος, ἐκάστη, ἕκαστον** – fiecare (Se declină ca un adjectiv cu trei terminații).
- **ἐκάτερος, ἐκάτερα, ἐκάτερον** – fiecare din doi, și unul și celălalt (Se declină ca un adjectiv cu trei terminații).
- **οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν** – niciunul, niciuna (Este format din negația **οὐ** și numeralul **εἷς, μία, ἓν**. Se declină numeralul).
- **μηδείς, μηδεμία, μηδέν** – niciunul, niciuna (Este format din negația **μή** și numeralul **εἷς, μία, ἓν**. Se declină numeralul).
- **ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο** – altul, alta (Se declină ca un adjectiv cu trei terminații, la neutru nemaexistând însă terminația -v).
- **ἕτερος, ἕτέρα, ἕτερον** – celălalt, cealaltă (Se declină ca un adjectiv cu trei terminații).
- **μόνος, μόνη, μόνον** – singurul, singura (Se declină ca un adjectiv cu trei terminații).
- **πᾶς, πᾶσα, πᾶν** – tot, toată; orice, fiecare (Are o dublă valoare: de adjectiv și de pronume nehotărât. Când nu are articol, are valoare de pronume nehotărât, fiind așezat înaintea substantivului. Se declină ca un adjectiv cu trei terminații).

Cursul nr. 12 Înmulțirea pâinilor

Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες λέγουσιν πέντε καὶ δύο ἰχθῦς. Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλίνειν πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. Καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ ἀνά ἑκατόν καὶ ἀνά πενήκοντα. Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθῦς, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ εἰδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραδώσιν αὐτοῖς καὶ τοὺς δύο ἰχθῦς ἐμέρισεν πᾶσιν. Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν. Καὶ ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

(Sf. Evanghelie după Marcu, 6, 38-44)

Vocabular

- πόσος,-η,-ον** pron. – cât (de mare)
- ἄρτος,-ου (ὁ)** s.m. – pâine
- ἔχω** vb. – a avea
- ὑπάγω** vb. – a se duce, a se retrage; a duce sub
- εἶδω** vb. – a vedea, a ști
- γινώσκω** vb. – a cunoaște
- πέντε** num. – cinci
- δύο** num. – doi
- ἰχθύς,-ος (ὁ)** s.m. – pește
- ἀνακλίνω** vb. – a așeza, a face să se așeze
- συμπόσιον,-ου (τό)** s.n. – banchet, ospăț; ceată, grup de convivi, de comeseni
- χλωρός,-ά,-όν** adj. – verde, verzui
- χόρτος,-ου (ὁ)** s.m. – iarbă, fân
- φαγέω (φάγομαι)** vb. – a mânca
- πεντακισχίλιοι** num. – cinci mii
- ἀνὴρ, ἀνδρός (ὁ)** s.m. – bărbat
- ἀναπίπτω** vb. – a se așeza, a sta jos
- πρασιά,-ᾶς (ἡ)** s.f. – grupă, ceată
- ἑκατόν** num. – o sută
- πεντήκοντα** num. – cincizeci
- λαμβάνω** vb. – a lua
- ἀναβλέπω** vb. – a privi în sus, a ridica ochii
- οὐρανός,-οῦ (ὁ)** s.m. – cer
- εὐλογέω** vb. – a binecuvânta
- κατακλάω** vb. – a frânge
- δίδωμι** vb. – a da
- μαθητής,-οῦ (ὁ)** s.m. – ucenic, discipol
- ἵνα** conj. – ca să

παραδίδωμι vb. – a împărți, a da din mână în mână

μερίζω vb. – a împărți

φαγέω (φάγομαι) vb. – a mânca

χορτάζω vb. – a sătura

αἴρω vb. – a ridica

κλάσμα,-ατος (τό) s.n. – firimitură

δώδεκα num. – doisprezece

κόφινος,-ου (ό) s.m. – coș

πλήρης,-ες adj. – plin

ποσάκις adv. – de câte ori

ἀμαρτάνω vb. – a greși, a păcătui

ἀδελφός,-οῦ (ό) s.m. – frate

ἀφίημι vb. – a ierta

ἕως prep. – până (la, în)

ἑπτάκις num. – de șapte ori

λέγω vb. – a spune, a zice, a grăi

ἀλλά conj. – însă, ci

ἑβδομηκοντάκις num. – de șaptezeci de ori

ἑπτὰ num. – șapte

Expresii și citate biblice și patristice

Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; -

Doamne, de câte ori va greși față de mine fratele meu și-i voi ierta lui? Oare până de șapte ori?

Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ – Nu zic ție până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte.

Familie de cuvinte

μανθάνω vb. – a învăța

μαθητεύω vb. – a deveni ucenic, a fi ucenic, a face ucenici

μαθητής,-ή,-όν (ό) s.m. – ucenic, discipol

μαθητικός,-ή,-όν adj. – ceea ce privește învățarea, dornic (capabil) de a învăța

μαθήτρια,-ας (ή) s.f. – ucenică, uceniță

μαθητρίς,-ίδος (ή) s.f. – ucenică, uceniță

NUMERALUL

În greaca veche, numeralele sunt de trei feluri: cardinale, ordinale și adverbiale.

Cifrele se notează cu ajutorul alfabetului, fiind folosite și litere vechi, dispărute din limbă (digamma sau vau, koppa, sampi). Numeralesle cardinale 1, 3 și 4 au forme distincte pentru masculin, feminin și neutru. Numeralesle ordinale se declină ca adjectivele de

declinarea I și de declinarea a II-a, având trei terminații (-ος, -η (-α), -ον). Vom studia, în continuare, numeralul cardinal și pe cel ordinal.

Numeralul cardinal

1	(α')	εἷς (m), μία (f), ἓν (n)
2	(β')	δύο
3	(γ')	τρεις (m.f.), τρία (n)
4	(δ')	τέτταρες (m.f.), τέτταρα (n)
5	(ε')	πέντε
6	(ς')	ἕξ
7	(ζ')	ἑπτά
8	(η')	ὀκτώ
9	(θ')	ἐννέα
10	(ι')	δέκα
11	(ια')	ἑνδεκα
12	(ιβ')	δώδεκα
13	(ιγ')	τρεις καὶ δέκα
20	(κ')	εἰκοσι(ν)
21	(κα')	εἷς καὶ εἴκοσι(ν)
30	(λ')	τριάκοντα
40	(μ')	τετταράκοντα
50	(ν')	πεντήκοντα
60	(ξ')	ἑξήκοντα
70	(ο')	ἑβδομήκοντα
80	(π')	ὀγδοήκοντα
90	(ρ')	ἐνενήκοντα
100	(ρ')	ἑκατόν
200	(σ')	διακόσιοι
300	(τ')	τριακόσιοι
400	(υ')	τετρακόσιοι
500	(φ')	πεντακόσιοι
600	(χ')	ἑξακόσιοι
700	(ψ')	ἑπτακόσιοι
800	(ω')	ὀκτακόσιοι
900	(ϝ')	ἐνακόσιοι
1000	(α)	χίλιοι
5000	(ε)	πεντακισχίλιοι
10000	(ä)	μύριοι

Numeralul ordinal

πρῶτος, -η, -ον	– primul, prima
δεύτερος	
τρίτος	
τέταρτος	
πέμπτος	
ἕκτος	
ἕβδομος	
ὀγδοος	
ἐνατος	
δέκατος	
ἐνδέκατος	
δωδέκατος	
τρίτος καὶ δέκατος	
εἰκοστός	
πρῶτος καὶ εἰκοστός	
τριακοστός	
τετταρακοστός	
πεντηκοστός	
ἑξηκοστός	
ἑβδομηκοστός	
ὀγδοηκοστός	
ἐνενηκοστός	
ἑκατοστός	
διακοσιοστός	
τριακοσιοστός	
τετρακοσιοστός	
πεντακοσιοστός	
ἑξακοσιοστός	
ἑπτακοσιοστός	
ὀκτακοσιοστός	
ἐνακοσιοστός	
χιλιοστός	
πεντακισχιλιοστός	
μυριοστός	

Cursul nr. 13
Simbolul credinței

Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, Πατέρα Παντοκράτορα, Ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· Καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινόν, ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμέτεραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα· Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, καὶ παθόντα καὶ ταφέντα. Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· οὗ τῆς βασιλείας οὐ ἔσται τέλος. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ Ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ ἐλαλήσαν διὰ τῶν Προφητῶν. Εἰς Μίαν Ἁγίαν Καθολικὴν, καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Ὁμολογῶ ἕν βάπτισμα, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

(Crezul Niceo-Constantinopolitan)

Vocabular

πιστεύω vb. – a crede
Παντοκράτωρ, -τορος (ὁ) s.m. – Atotstăpânitorul, Atotțiitorul
Ποιητής, -οῦ (ὁ) s.m. – creator, făcător
ὁρατός, -ή, -όν adj. – văzut, vizibil (aici substantivizat, de la verbul ὁράω – a vedea)
ἀόρατος, -ος, -ον adj. – nevăzut, invizibil (aici substantivizat)
υἱός, -οῦ (ὁ) s.m. – fiu
μονογενής, -ής, -ές adj. – Unul-născut (aici substantivizat)
αἰών, -ώνος (ὁ) s.m. – timp, veac
φῶς, -τός (τό) s.n. – lumină
ἀληθινός, -ή, -όν adj. – adevărat
γίγνομαι vb. – a se naște (γεννηθέντα - născut)
ποιέω vb. – a face, a crea (ποιηθέντα - făcut)
ὁμοούσιος, -ος, -ον adj. – consubstanțial, din aceeași ființă, deopotrivă cu
διά prep. – pentru
ἡμέτερος, -α, -ον pron. – al nostru, a noastră
σωτηρία, -ας (ἡ) s.f. – mântuire, salvare
κατέρχομαι vb. – a coborî, a se pogorî
σαρκῶ vb. – a întrupa
πνεῦμα, -τος (τό) s.n. – duh, spirit, suflare

ἅγιος, -α, -ον adj. – sfânt
παρθένος, -ου (ἡ) – fecioară (Μαρία ἡ Παρθένος – Fecioara Maria)
ἐνανθρωπέω vb. – a se face om
σταυρώω vb. – a crucifica, a răstigni
πάσχω vb. – a suferi, a pătimi
θάπτω vb. – a înmormânta, a îngropa
ἀνίστημι vb. – a învia
ἡμέρα, -ας (ἡ) s.f. – zi
γραφῆ, -ῆς (ἡ) s.f. – scris, scriere, Scriptură
ἀνέρχομαι vb. – a se urca, a se sui
καθέζομαι vb. – a șede
δεξιός, -ά, -όν adj. – care se află la dreapta
πάλιν adv. – iarăși
ἔρχομαι vb. – a veni, a merge
δόξα, -ης (ἡ) s.f. – glorie, slavă, preamărire
κρίνω vb. – a judeca
ζάω vb. – a trăi (ζῶντας – pe cei care trăiesc, pe cei vii)
νεκρός, -ά, -όν adj. – mort (aici substantivizat)
βασιλεία, -ας (ἡ) s.f. – împărăție (cerească)
τέλος, -ους (τό) s.n. – sfârșit
Κύριος, -ου (ὁ) s.m. – domn, stăpân
ζωοποιός, -όν adj. – de viață făcător
ἐκπορεύω vb. – a purcede
υἱός, -οῦ (ὁ) s.m. – fiu
συμπροσκυνέω vb. – a se închina (a adora) împreună
συνδοξάζω vb. – a preamări împreună cu
λαλέω vb. – a vorbi
εἰς, μία, ἕν num. – unul, una
καθολικός, -ή, -όν adj. – sobornicesc
ἀποστολικός, -ή, -όν adj. – apostolesc, apostolic
Ἐκκλησία, -ας (ἡ) s.f. – Biserica
ὁμολογέω vb. – a mărturisi
βάπτισμα, -ατος (τό) s.n. – botez
ἄφεσις, -εως (ἡ) s.f. – iertare
ἁμαρτία, -ας (ἡ) s.f. – păcat, greșeală
προσδοκάω vb. – a aștepta
ἀνάστασις, -εως (ἡ) s.f. – înviere
ζωή (ζωά), -ῆς (ἡ) s.f. – viață
μέλλον, -ουσα, -ον adj. – care va veni, viitor
αἰών, -ώνος (ὁ) s.m. – timp, veac
ἐξέρχομαι vb. – a ieși
σπείρω vb. – a semăna, a însămânța
σπείρων, -οντος (ὁ) s.m. – cel care seamănă, semănător
δίδωμι vb. – a da, a dărui, a acorda

Expresii și citate biblice și patristice

Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν! – Iată, a ieșit semănătorul să semene!
Ζωὴν ὁ διδοῦς - Cel ce dai viață

Familie de cuvinte

σώζω vb. – a mântui, a salva, a izbăvi, a scăpa
σωτήρ,-ηρος (ὁ) s.m. - mântuitor, salvator, izbăvitor (Σωτήρ,-ηρος (ὁ) – Mântuitorul nostru Iisus Hristos)
σωτηρία,-ας (ἡ) s.f. – mântuire, salvare, izbăvire
σωτήριος,-ον adj. - mântuitor, salvator, izbăvitor

VERBUL

Prezentare generală

În limba greacă veche există două conjugări, spre deosebire de limba latină, în cadrul căreia există patru conjugări.

Conjugarea I

Verbele de conjugarea I au la indicativ prezent, persoana I singular, desinența – ω. Exemple: ἀγιάζω – a sfinți, ἀμαρτάνω – a greși, a păcătui, βαπτίζω – a boteza, παρακαλέω - a mângâia, a consola; a ruga, παρασκευάζω – a procura, a pregăti.

Conjugarea a II-a

Verbele de conjugarea a II-a au la indicativ prezent, persoana I singular, desinența – μι. Exemple: δίδωμι - a da, ὀμνυμι – a jura, τίθημι - a pune, a așeza.

Diatezele

În limba greacă există trei diateze: activă, medie și pasivă. Diatezele activă și pasivă corespund celor din limba română, iar diateza medie exprimă o acțiune săvârșită de subiect în interesul său sau o acțiune reciprocă.

Numerele

Spre deosebire de limba latină și de limba română, în limba greacă veche existau, în perioada clasică, trei numere: singular, plural și dual. În greaca biblică însă dualul a dispărut din flexiunea verbală.

Modurile

Modurile sunt de două feluri: personale (indicativ, conjunctiv, optativ, imperativ) și impersonale (infinitiv, participiu).

Timpurile

În limba greacă există următoarele timpuri verbale: prezent, imperfect, viitor I, viitor II, aorist, perfect, mai mult ca perfect. Aoristul este un timp specific limbii grecești, indicând o acțiune trecută și terminată.

Aspectele

Acțiunea unui verb poate fi începătoare sau momentană, durativă și terminată, fiecărui aspect verbal corespunzându-i anumite timpuri.

Temele

Spre deosebire de limba latină, unde există trei teme (tema prezentului, tema perfectului și tema supinului), în limba greacă veche există patru teme temporale: tema prezentului, tema viitorului, tema aoristului și tema perfectului.

Desinențele

Desinențele personale sunt de două feluri: principale și secundare. Acestea, la rândul lor, sunt: active și medii:

Principale		Secundare	
active	medii	active	medii
I. –μι	–μαι	–ν	–μην

Sg. II -σι	-σαι	-ς	-σο
III -τι	-ται	-	-το
I. -μεν	-μεθα	-μεν	-μεθα
Pl. II. -τε	-σθε	-τε	-σθε
III. -ντι	-νται	-ν	-ντο

Augmentul

Verbele grecești primesc, la modul indicativ, la imperfect, aorist și mai mult ca perfect, înaintea temei, un anumit element: augmentul ϵ . Acest augment este silabic, adăugându-se înaintea verbelor cu inițială consonantică. Dacă verbul are inițială vocalică, primește un augment temporal, constând din lungirea vocalei inițiale. Spre exemplu, dacă verbul are inițiala vocalică ϵ sau α , primește ca augment η , iar pentru \omicron , augmentul este ω .

Reduplicarea

Reduplicarea (sau reduplicația) este o dublare, o repetare a unei silabe din rădăcina unui verb, dându-i-se, în acest fel, o altă valoare temporală. La verbele grecești, reduplicarea este prezentă la următoarele moduri și timpuri: indicativ perfect, indicativ mai mult ca perfect, viitorul al II-lea, conjunctiv perfect, optativ perfect, imperativ perfect, participiu perfect, infinitiv perfect.

Verbele neregulate

Verbele regulate au același radical la toate temele. Spre deosebire de acestea, verbele neregulate au temele formate de la radicale diferite, la prezent, viitor, aorist și perfect.

Cuvântarea Sfântului Apostol Pavel în Areopagul din Atena

Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ. Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν ὡς καὶ τίνες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἧ ἔλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

(Faptele Sfinților Apostoli, 17, 24, 28-31)

Vocabular

- ποιέω vb. – a face, a crea
κόσμος, -ου (ὁ) s.m. – lume, univers
πᾶς, πᾶσα, πᾶν adj. – tot, toată (τά πάντα – toate, universul)
αὐτός, -ή, -ό pron. – el, el însuși (ἐν αὐτῷ – în El - adică în Dumnezeu)
οὗτος, αὕτη, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
οὐρανός, -ου (ὁ) s.m. – cer
γῆ, γῆς (ἡ) s.f. – pământ
Κύριος, -ου (ὁ) s.m. – domn, stăpân, Dumnezeu
χειροποίητος, -ον adj. – făcut de mâna omului
ναός, -ου (ὁ) s.m. – templu
κατοικέω vb. – a locui
ζάω vb. – a trăi
κινέω vb. – a mișca (κινούμεθα – ne mișcăm)
ὡς conj. – precum, după cum
τίς, τί pron. – cineva, ceva (τίνες – unii)
ποιητής, -ου (ὁ) s.m. – creator, poet
λέγω vb. – a vorbi, a spune, a zice (εἰρήκασιν – au zis)
γένος, -ους (τό) s.n. – neam
ὑπάρχω vb. – a fi, a exista dinainte
ὀφείλω vb. – a trebui
νομίζω vb. – a socoti, a considera
ἢ conj. – fie, sau
χρυσός, -ου (ὁ) s.m. – aur
ἄργυρος, -ου (ὁ) s.m. – argint
λίθος, -ου (ὁ) s.m. – piatră
τέχνη, -ης (ἡ) s.f. – artă, meșteșug
χάραγμα, -ατος (τό) s.n. – semn, marcă
ἐνθύμησις, -εως (ἡ) s.f. – reflecție, gândire
ὅμοιος, -α, -ον adj. – asemănător

θεῖος,-α,-ον adj. – dumnezeiesc
 χρόνος,-ου (ὁ) s.m. - timp, vreme
 ἀγνοία,-ας (ἡ) s.f. – neștiință
 ὑπεροράω vb. – a nu ține seama (ὑπεριδῶν – neținând seama)
 νῦν adv. – acum
 ἀπαγγέλλω vb. – a face cunoscut, a porunci
 μετανοέω vb. – a se căi, a se pocăi
 πανταχοῦ adv. - pretutindeni
 καθότι conj. – deoarece, de aceea
 ἵστημι vb. – a fixa, a stabili, a orându-i (ἔστησεν – a orânduit)
 μέλλω vb. – a fi gata să, a fi pe punctul de
 κρίνω vb. – a judeca (μέλλει κρίνειν – va judeca)
 οἰκουμένη,-ης (ἡ) s.f. – lumea locuită
 δικαιοσύνη,-ης (ἡ) s.f. – dreptate, spirit de dreptate
 ἀνὴρ, ἀνδρός (ὁ) s.m. – bărbat, om
 πίστις,-εως (ἡ) s.f. – credință
 παρέχω vb. – a da, a oferi
 ἀνίστημι vb. – a învia
 νεκρός,-ά,-όν adj. – mort
 ἀληθῶς adv. – cu adevărat
 εἰ conj. – dacă
 βασιλεύς,-ως (ὁ) s.m. – rege, împărat
 σώζω vb. – a salva, a mântui, a izbăvi
 λόγος,-ου (ὁ) s.m. – cuvânt
 πρὸς prep. – în fața; la, alături de

Expresii și citate biblice și patristice

Ἀληθῶς Θεοῦ Υἱὸς ἦν οὗτος! – Cu adevărat, acesta era Fiul lui Dumnezeu!
 Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν! – Dacă Tu ești Împăratul Iudeilor,
 salvează-Te pe Tine însuși!
 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς ἦν ὁ λόγος – La
 început era Cuvântul, și Cuvântul era la Dumnezeu, și Dumnezeu era Cuvântul.

Familie de cuvinte

μετανοέω vb. – a se căi, a regreta, a se pocăi
 μετανοητικός,-ή,-όν adj. – îndreptat spre căință, spre pocăință
 μετανοία,-ας (ἡ) s.f. – căință, regret, pocăință

Verbul εἶμι – a fi

Este un verb auxiliar, cu conjugare neregulată.

Indicativ prezent

	I	εἶμι - eu sunt
Sg. II	εἶ	
III	ἐστί	
I	ἔσμεν	
Pl. II	εἰστέ	
III	εἰσί(v)	

Indicativ imperfect

	I	ἦν (sau ἦ) - eu eram
Sg. II	ἦσθα	
III	ἦν	
I	ἦμεν	
Pl. II	ἦτε	
III	ἦσαν	

Indicativ viitor

	I	ἔσομαι - eu voi fi
Sg. II	ἔσῃ	
III	ἔσται	
I	ἔσόμεθα	
Pl. II	ἔσεσθε	
III	ἔσονται	

Conjunctiv prezent

	I	ὦ - eu să fiu
Sg. II	ἦς	
III	ἦ	
I	ὦμεν	
Pl. II	ἦτε	
III	ὦσι(v)	

Optativ prezent

I	εἴην - eu aș fi
---	-----------------

Sg. II	εἶης
III	εἶη
I	εἶμεν
Pl. II	εἶτε
III	εἶεν

Imperativ prezent

Sg. II	ἴσθι - fii!
III	ἔστω
Pl. II	ἔστε
III	ὄντων

Modurile nepersonale (impersonale)

Participiu prezent

Este un adjectiv verbal, cu trei terminații, declinându-se după declinarea a III-a (masculinul și neutrul) și după declinarea I (femininul).

N.	ὄν (m.)	οὔσα (f.)	ὄν (n.)	– care este, fiind
G.	ὄντος	οὔσης	ὄντος	

Participiu viitor

Se declină după declinarea a II-a (masculinul și neutrul) și după declinarea I (femininul).

N.	ἔσόμενος (m.), -μένη (f.), -μενον (n.)	– care va fi
G.	ἔσομένου - μένης - μένου	

Infinitiv prezent

εἶναι – a fi, că este

Infinitiv viitor

ἔσεσθαι – că va fi

Notă: Verbul *εἶμι* nu are forme proprii la aorist și la perfect, ci folosește formele corespunzătoare ale verbului *γίγνομαι* – a se naște: *ἔγενόμην* (aor.), *γέγονα* (pf.).

Cursul nr. 15

Decalogul (Cele Zece Porunci)

1. Οὐκ ἔσονται σοι δαίμονες ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. 2. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδέ ὁμοίωμα τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῆ, καὶ ἐν τοῖς ὕδασιν. Οὐ προσκυνήσεις οὐδέ λατρεύσεις αὐτοῖς· ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου. 3. Οὐ φθέγγει τό ὄνομα Κυρίου μάτην. 4. Ἐξ ἡμέρας ἐργάσει καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα τῇ δὲ ἡμέρῃ τῇ ἑβδόμῃ ἀναπαύσει· οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ οὐδὲν ἔργον, οὔτε σὺ οὔτε ὁ υἱός σου καὶ θυγάτηρ καὶ ὁ παῖς καὶ ἡ παιδίσκη/.../. 5. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ πράξης καὶ πολὺν χρόνον διάγῃς ἐπὶ τῆς γῆς. 6. Οὐ φονεύσεις. 7. Οὐ μοιχεύσεις. 8. Οὐ κλέψεις. 9. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίου. 10. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τῆς γυναίκος τοῦ πλησίου, οὐδέ τῆς οἰκίας, οὐδέ τοῦ ἀγροῦ, οὐδέ τοῦ βοός, οὐδέ οὐδενὸς τῶν τῷ πλησίῳ ὑπαρχόντων.

(Vechiul Testament. Deuteronomul, 5, 7-21)

Vocabular

δαίμων,-ονος (ὁ, ἡ) s.m.f. – divinitate, zeu, zeiță
 ἕτερος, ἕτερα, ἕτερον pron. – altul, celălalt
 πλὴν prep. – (în) afară de, cu excepția
 ποιέω vb. – a face, a crea
 εἰδωλον,-ου (τό) s.n. – idol, chip cioplit
 ὁμοίωμα,-ατος (τό) s.n. – asemănare, înfățișare
 ὄσος, ὄση, ὄσον pron. – cât de mare
 ὕδωρ,-ατος (τό) s.n. – apă
 προσκυνέω vb. – a se închina, a adora
 λατρεύω vb. – a sluji; a adora
 φθέγγομαι vb. – a rosti, a vorbi
 ὄνομα,-ατος (τό) s.n. – nume
 μάτην adv. – în deșert, în zadar
 ἡμέρα,-ας (ἡ) s.f. – zi
 ἐργάζω vb. – a lucra, a munci
 ἔργον,-ου (τό) s.n. – lucrare, muncă
 δέ conj. – dar, însă, iar
 ἑβδομος,-η,-ον num. – al șaptelea
 ἀναπαύω vb. – a se odihni
 θυγάτηρ,-τρός (ἡ) s.f. – fiică
 παις,παιδός (ὁ) s.m. – copil; sclav, rob
 παιδίσκη,-ης (ἡ) s.f. – tânără sclavă (roabă)
 βούς,βοός (ὁ) s.m. – bou
 τιμάω vb. – a cinsti
 ἵνα conj. – ca să
 εὖ adv. – bine
 πράσσω (πράττω) vb. – a face, a îndeplini, a săvârși

πολύς, πολλή, πολύ adj. – mult
χρόνος,-ου (ὁ) s.m. – timp
διάγω vb. – a petrece, a trăi
φονεύω vb. – a ucide
μοιχεύω vb. – a fi desfrânat, a preacurvi
κλέπτω vb. – a fura
ψευδομαρτυρέω vb. – a mărturisi strâmb, a da o mărturie falsă
κατά prep. – împotriva, contra
πλησίος,-ου (ὁ) s.m. – aproapele
ἐπιθυμέω vb. – a dori, a râvni, a pofti
γυνή, γυναικός (ἡ) s.f. – femeie, nevastă
οἰκία,-ας (ἡ) s.f. – casă, locuință
ἀγρός,-ου (ὁ) – câmp, ogor
οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν pron. – niciunul, niciuna
ὑπάρχω vb. – a aparține
ὑμνέω vb. – a intona un imn, a cânta, a slăvi, a lăuda
ὁμολογέω vb. – a mărturisi
βάπτισμα,-ατος (τό) s.n. – botez
ἄφεσις,-εως (ἡ) s.f. – iertare
ἁμαρτία,-ας (ἡ) s.f. – păcat, greșeală
προσδοκάω vb. – a aștepta
ἀνάστασις,-εως (ἡ) s.f. – înviere
ζωή (ζωά)-ἡς (ἡ) s.f. – viață
μέλλων,-ουσα,-ον adj. – care va veni, viitor
αἰών,-ωνος (ὁ) s.m. – timp, veac

Expresii și citate biblice și patristice

Ὑμνοῦμεν Πατέρα, Υἱόν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα - Lăudăm pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh.
 Ὁμολογῶ ἔν βάπτισμα, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος - Mărturisesc un botez, întru iertarea păcatelor. Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie.

Familie de cuvinte

προσκυνέω vb. – a se închina, a se prosterna, a adora
προσκυνησῖμος,-ον adj. – demn de a fi adorat
προσκύνησις,-εως (ἡ) s.f. – închinare, prosternare, adorare
προσκυνητής,-ου (ὁ) s.m. – închinător, adorator

CONJUGAREA VERBELOR ÎN -ω

Diateza activă (I)

Indicativ prezent

Se formează prin adăugarea, la tema prezentului, a desinențelor personale principale active: -ω, -εις, -ει, -μεν, -τε, -ουσι.

παιδεύ-ω – eu educ
 παιδεύ-εις
 παιδεύ-ει
 παιδεύ-ο-μεν
 παιδεύ-ε-τε
 παιδεύ-ουσι

Indicativ viitor (viitor I)

Se formează de la indicativ prezent, prin adăugarea sufixului -σ- între tema prezentului și desinențe.

παιδεύ-σ-ω – eu voi educa
 παιδεύ-σ-εις
 παιδεύ-σ-ει
 παιδεύ-σ-ο-μεν
 παιδεύ-σ-ε-τε
 παιδεύ-σ-ουσι

Indicativ imperfect

Înainte de tema prezentului se adaugă augmentul ἐ-, iar după temă se adaugă desinențele secundare active: -ν,-ς, -, -μεν, -τε, -ν.

ἐ-παιδευ-ο-ν – eu educam
 ἐ-παιδευ-ε-ς
 ἐ-παιδευ-ε
 ἐ-παιδευ-ο-μεν
 ἐ-παιδευ-ε-τε
 ἐ-παιδευ-ο-ν

Cursul nr. 16
Despre rugăciune

Μυρίων ἀγαθῶν ρίζα καὶ πηγὴ καὶ μήτηρ ἐστὶν ἡ εὐχὴ καὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας δυνατωτέρα. Πολλάκις γοῦν αὐτοῦ τοῦ τὸ διάδημα περικειμένου πυρέττοντος παρεστήκασιν ἰατροί, δορυφόροι, θεράποντες, στρατηγοί· καὶ οὔτε ἰατρῶν τέχνη, οὔτε παρουσία φίλων, οὐ φαρμάκων δαψίλεια, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων ἰσχύει παραμυθῆσθαι τὴν ἐπικειμένην ἀρρωστίαν. Ἐάν δέ τις, παρρησίαν ἔχων πρὸς τὸν Θεόν, εἰσέλθῃ, καὶ τοῦ σώματος ἀψηται μόνον, καὶ καθαρὰν ὑπὲρ αὐτοῦ ποιήσῃ τὴν εὐχὴν, ἅπασαν τὴν ἀρρωστίαν ἐφυγάδευσε· καὶ ὅπερ οὐκ ἴσχυσεν ὁ πλοῦτος καὶ τὸ τῶν διακονουμένων πλῆθος καὶ ἡ τῆς ἐμπειρίας ἐπιστήμη, τοῦτο ἴσχυσεν ἐνὸς πένητος πολλάκις εὐχῇ.

(Sfântul Ioan Gură de Aur. Omilii și cuvântări. Cuvânt despre rugăciune)

Vocabular

μύριοι,-αι,-α num. – zece mii
ἀγαθόν,-οῦ (τό) s.n. – binele, virtutea
ρίζα,-ης (ἡ) s.f. – rădăcină
πηγή,-ης (ἡ) s.f. – izvor
μήτηρ,μητρὸς (ἡ) s.f. – mamă
εὐχὴ,-ης (ἡ) s.f. – rugăciune
αὐτός,-ή,-ό – el, ea; el însuși, ea însăși; același, aceeași
βασιλεία,-ας (ἡ) s.f. – împărăție
δυνατός,-ή,-όν adj. – puternic
πολλάκις adv. – adesea
γοῦν loc.adv. – spre (de) exemplu
διάδημα,-ατος (τό) s.n. – diademă
περικεῖμαι vb. – a fi înconjurat, a fi încins
πυρέττω vb. – a suferi de friguri
παρίστημι vb. – a ajuta, a sta lângă pentru a asista
ἰατρός,-οῦ (ὁ) s.m. – medic, vindecător
δορυφορος,-ου (ὁ) s.m. – soldat înarmat cu o lance, soldat de gardă, gardă de corp
θεράπων,-οντος (ὁ) s.m. – îngrijitor
στρατηγός,-οῦ (ὁ) – comandant, general
τέχνη,-ης (ἡ) s.f. – artă, meșteșug
παραουσία,-ας (ἡ) s.f. – venire, sosire
φίλος,-ου (ὁ) s.m. – prieten
φάρμακον,-ου (τό) s.n. – medicament, leac
δαψίλεια,-ας (ἡ) s.f. – abundență
ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο pron. – altul
οὐδὲν pron.neg.,adv. – nimic
ἀνθρώπινος,-η,-ον adj. – omenesc

ἰσχύω vb. – a avea putere, a putea
παραμυθέομαι vb. – a alina, a liniști, a potoli
ἐπικεῖμαι vb. – a se înteți, a amenința
ἀρρωστία,-ας (ἡ) s.f. – slăbiciune, boală
ἐάν conj. – dacă
τις, τι pron. – cineva, ceva
παρρησία,-ας (ἡ) s.f. – credință puternică, încredere
ἔχω vb. – a avea
Θεός,-οῦ (ὁ) s.m. – Dumnezeu
εἰσέρχομαι vb. – a intra
σῶμα,-ατος (τό) s.n. – trup
ἄπτω vb. – a atinge
μόνον adv. – numai
καθαρός,-ά,-όν adj. – curat, pur
ὑπέρ prep. – pentru, peste
ἅπας, ἅπασα, ἅπαν adj. – întreg, tot
φυγαδεύω vb. – a goni, a alunga
ὅπερ, ηπερ, ὅπερ pron. – cel care, cea care, ceea ce
πλοῦτος,-ου (ὁ) s.m. – bogăție
διακονέω vb. – a sluji, a servi, a ajuta, a sluji ca diacon, a fi diacon
πλῆθος,-ους (τό) s.n. – mulțime, abundență, belșug
ἐμπειρία,-ας (ἡ) s.f. – experiență
ἐπιστήμη,-ης (ἡ) s.f. – știință
οὗτος, αὐτή, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
εἷς, μία, ἓν num. – unul, una
πένης,-ητος (ὁ) s.m. – sărac, nevoiaș
αὐλέω vb. – a cânta din flaut
οὐκ adv. – nu
ὀρχέομαι vb. – a dansa, a juca
θρηνέω vb. – a se tângui, a se jeli, a boci
κόπτω vb. – a lovi, a-și lovi pieptul de durere, de jale, a boci
ἐγείρω vb. – a trezi, a deștepta, a învia
παραλαμβάνω vb. – a lua
παιδίον (πεδίον),-ου (τό) s.n. – copilăș
μήτηρ,μητρὸς (ἡ) s.f. – mamă
πορεύομαι vb. – a pleca, a merge
εἰς prep. – la, spre, către, contra
γῆ, γῆς (ἡ) s.f. – pământ
θνήσκω vb. – a muri
ζητέω vb. – a căuta
ψυχὴ,-ῆς (ἡ) s.f. – suflu, suflare, suflet; viață, existență

Expresii și citate biblice și patristice

Ἡὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε – V-am cântat din fluier și n-ați jucat; v-am cântat de jale și nu v-ați tânguit.

Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ, τεθήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου – Scoală-te, ia Pruncul și pe Mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului.

Familie de cuvinte

ἀγαθόν,-οῦ (τό) s.n. – binele, virtutea
 ἀγαθός,-ή,-όν adj. – bun, virtuos
 ἀγαθωσύνη,-ης (ἡ) s.f. – bunătate, bunăvoință
 ἀγαθοεργέω (ἀγαθουργέω) vb. – a face bine (cuiva)
 ἀγαθοποιέω vb. – a face bine(le)
 ἀγαθοποιΐα,-ας (ἡ) s.f. – binefacere, facerea binelui
 ἀγαθοποιός,-όν adj. – binefăcător, care face binele

Diateza activă (II)

Aorist

Correspunde perfectului simplu din limba română, denumind o acțiune încheiată de curând. Se formează din augment, radical, sufixul aoristului –σα- și desinențele personale secundare active.

ἔ-παίδευ-σα – eu educai
 ἔ-παίδευ-σα-ς
 ἔ-παίδευ-σε
 ἔ-παιδευ-σα-μεν
 ἔ-παιδευ-σα-τε
 ἔ-παίδευ-σα-ν

Indicativ perfect

Se formează din reduplicare, plus radical, plus sufixul perfectului –κ-, plus desinențele personale active.

πε-παίδευ-κα - eu am educat
 πε-παίδευ-κα-ς
 πε-παίδευ-κε
 πε-παιδευ-κα-μεν
 πε-παιδευ-κα-τε
 πε-παιδευ-κα-σι

Indicativ mai mult ca perfect

Se formează din augment, reduplicare, radical, sufixul –κ-, diftongul ει și desinențele personale secundare active.

ἐ-πε-παιδευ-κ-ει-ν – eu educasem
 ἐ-πε-παιδευ-κ-ει-ς
 ἐ-πε-παιδευ-κ-ει
 ἐ-πε-παιδευ-κ-ει-μεν
 ἐ-πε-παιδευ-κ-ει-τε
 ἐ-πε-παιδευ-κ-ε-σα-ν

Cursul nr. 17
Despre post

Ἐγνωρίσαμεν γὰρ τῶν νηστειῶν τὴν χάριν τοῦ Ἡσαίου, τὸν μὲν Ἰουδαϊκὸν τῆς νηστείας τρόπον παρωσομένου, τὴν δὲ ἀληθινὴν νηστείαν ὑμῖν παραδείξαντος. Μὴ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηστεύετε, ἀλλὰ λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας. Καὶ ὁ Κύριος· Μὴ γίνεσθε σκυθρωποί, ἀλλὰ νίψαι σου τὸ πρόσωπον καὶ ἄλειψαι σου τὴν κεφαλὴν. Διατεθῶμεν τοίνυν, ὡς ἐδιδάχθημεν, μὴ κατασκυθρωπάζοντες ἐπὶ ταῖς προσιοῦσαις ἡμέραις, ἀλλὰ φαιδρῶς πρὸς αὐτάς ὡς πρέπει ἁγίοις, διατιθέμενοι. Οὐδεὶς ἄθυμῶν στέφανοῦται· οὐδεὶς στυγνάζων τρόπαιον ἴστησι. Μὴ σκυθρωπάσης θεραπευόμενος. Ἄτοπον μὴ χαίρειν ἐπὶ ὑγείᾳ ψυχῆς, ἀλλὰ λυπεῖσθαι ἐπὶ βρωμάτων ὑπαλλαγῇ, καὶ πλείονα χάριν φαίνεσθαι διδόντας ἡδονῇ γαστρὸς ἢ ἐπιμελείᾳ ψυχῆς. Κόρος μὲν γὰρ εἰς γαστέρα τὴν χάριν ἴστησι· νηστεία δὲ πρὸς ψυχὴν ἀναβιβάζει τὸ κέρδος. Εὐθύμησον, ὅτι σοι δέδοται παρὰ τοῦ ἱατροῦ φάρμακον ἀμαρτίας ἀναιρετικόν.

(Sfântul Vasile cel Mare, Omilii, I)

Vocabular

γνωρίζω vb. – a cunoaște
νηστεία,-ας (ἡ) s.f. – post
νηστεύω vb. – a posti
χάρις,-ιτος (ἡ) s.f. – har, farmec, recunoștință
τρόπος,-ου (ὁ) s.m. – chip, fel, mod; conduită, mod de comportare; fire, caracter
παρωθέω vb. – a lăsa la o parte, a respinge, a disprețui
ἀληθινός,-ή,-όν adj. – adevărat, veritabil, veridic, autentic, sincer
παραδείκνυμι vb. – a arăta, a demonstra, a compara
κρίσις,-εως (ἡ) s.f. – judecată; disensiune, conflict; contestație în justiție, proces
μάχη,-ης (ἡ) s.f. – luptă
ἀλλά conj. – însă, ci
λύω vb. – a dezlega
σύνδεσμος,-ου (ὁ) s.m. – legătură, lanț
ἀδικία,-ας (ἡ) s.f. – nedreptate
Κύριος,-ου (ὁ) s.m. – Domnul
γίνομαι vb. – a se naște, a deveni, a se face
σκυθρωπός,-ή,-όν adj. – trist, încruntat, întunecat
σκυθρωπάζω vb. – a fi trist, încruntat, întunecat
νίπτω vb. – a spăla
πρόσωπον,-ου (τό) s.n. – față
ἀλείφω vb. – a unge
κεφαλή,-ης (ἡ) s.f. – cap
διατίθωμι vb. – a dispune, a pune într-o anumită dispoziție
τοίνυν conj. – deci, așadar

ὡς conj. – precum, după cum
διδάσκω vb. – a învăța
κατασκυθρωπάζω – a fi într-o rea dispoziție, a fi trist, a fi mâniat față de
πρόσειμι vb. – a se apropia, a avansa
ἡμέρα,-ας (ἡ) – zi
φαιδρῶς adv. – cu bucurie, cu veselie
αὐτός,-ή,-ό pron. – el, el însuși
πρέπω vb. – a se cuveni, a trebui, a se potrivi (πρέπει – impersonal – se cuvine)
ἅγιος,-α,-ον adj. – sfânt, sfințit
οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδέν pron. – niciunul, niciuna
ἀθυμέω vb. – a-și pierde curajul, a fi descurajat, a-și pierde nădejdea
στεφανόω vb. – a încunună, a încorona
στυγνάζω vb. – a fi întristat, a fi mâhnit, întunecat
τρόπαιον,-ου (τό) s.n. – trofeu
ἴστημι vb. – a așeza, a fixa, a stabili, a orându
θεραπεύω vb. – a îngriji, a vindeca
ἄτοπος,-ον adj. – extraordinar, straniu, neobișnuit, absurd
χαίρω vb. – a se bucura
ὑγεία,-ας (ἡ) s.f. – sănătate
ψυχή,-ῆς (ἡ) s.f. – suflu, suflare, suflet
λυπέω vb. – a întrista, a mâhni, a îndurera
βρῶμα,-ατος (τό) s.n. – hrană, mâncare
ὑπαλλαγῇ,-ῆς (ἡ) s.f. – schimbare
πλείων, πλείον (πλέον) adj. – mai mult, mai mulți, în plus; (comp. de la πολύς, πολλή, πολύ – mult, numeros)
φαίνω vb. – a arăta
δίδωμι vb. – a da, a acorda
ἡδονή,-ῆς (ἡ) s.f. – plăcere
γαστήρ,-τρὸς (ἡ) s.f. – pânțec, stomac
ἐπιμέλεια,-ας (ἡ) s.f. – grijă
κόρος,-ου (ὁ) s.m. – sașietate
ἀναβιβάζω vb. – a purta, a transporta (de jos în sus)
κέρδος,-ους (τό) s.n. – câștig
εὐθυμέω vb. – a fi plin de curaj, a fi cu sufletul vesel, a fi cu inimă bună
ὅτι conj. – că, întrucât, pentru că
ἱατρός,-οῦ (ὁ) s.m. – medic, vindecător
φάρμακον,-ου (τό) s.n. – medicament, leac
ἀμαρτία,-ας (ἡ) s.f. – păcat, greșeală
ἀναιρέω vb. – a ucide, a nimici, a desființa, a înlătura
χαίρω vb. – a se bucura
ἀγαλλιάω vb. – a se bucura, a se veseli
μισθός,-οῦ (ὁ) s.m. – plată, răsplată
πολύς, πολλή, πολύ adj. – mult, mare
μετανοέω vb. – a se căi, a se pocăi
μετανοία,-ας (ἡ) s.f. – căință, pocăință
ἐγγίζω vb. – a se apropia

ἐγγύς adv. - aproape

γάρ conj. - căci

βασιλεία,-ας (ἡ) s.f. - împărăție (cerească)

οὐρανός,-οῦ (ὁ) s.m. - cer

ἀκούω vb. - a auzi, a asculta

υἱός,-οῦ (ὁ) s.m. - fiu

παιδεία,-ας (ἡ) s.f. - educație, învățătură

πατήρ,-τρός (ὁ) s.m. - tată

μήτηρ,μητρός (ἡ) s.f. - mamă

ἀπωθέω vb. - a respinge, a alunga, a îndepărta, a lepăda

θεσμός,-οῦ (ὁ) s.m. - lege, normă, regulă; îndrumare

ἔχω vb. - a avea

ὠτίον,-ου (τό) s.n. - ureche

Expresii și citate biblice și patristice

Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολλὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς! - Bucurați-vă și vă veseliți, căci răsplata voastră este mare în ceruri!

Μετανοεῖτε ἡγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν! - Pocăiți-vă, că s-a apropiat

Împărăția cerurilor!

Ἄκουε, υἱέ, παιδείαν πατρὸς σου καὶ μὴ ἀπόση θεσμοὺς μητρὸς σου! - Ascultă, fiule, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările mamei tale!

Ὁ ἔχων ὄτα ἀκουέτω! - Cine are urechi de auzit să audă!

Familie de cuvinte

χάρις,-ιτος (ἡ) s.f. - har, farmec, grație, dărnicie, recunoștință, mulțumire

χάρισμα,-ατος (τό) s.n. - dar, har acordat, binefacere, harismă

χαρίζομαι vb. - a dărui, a acorda, a ierta

χαριτώ vb. - a umple cu har dumnezeiesc, a dărui harul divin

εὐχαριστέω vb. - a fi recunoscător, a aduce mulțumiri

χαρίεις,-εσσα,-εν adj. - fermecător, plăcut

Diateza activă (III)

Imperativ prezent

Se formează din tema prezentului și desinențele personale active. Are numai persoana a II-a și a III-a.

- Sg. II **παίδευ-ε!** - educă!
III **παίδευ-έ-τω!** - să educe!
- Pl. II **παιδεύ-ε-τε!** - educați!
III **παιδευ-ό-ντων!** - să educe!

Conjunctiv prezent

Se formează prin adăugarea, la radicalul verbal, a vocalei tematice lungi (ω sau η) și a desinențelor principale active.

παιδεύ-ω - eu să educ
παιδεύ-η-ς
παιδεύ-η
παιδεύ-ω-μεν
παιδεύ-η-τε
παιδεύ-ω-σι

Optativ prezent

Se formează din temă, sufixul specific pentru optativ (diftongul οι) și desinențele secundare active, cu excepția persoanei I singular, care are desinența -μι, nu -ν.

παιδεύ-οι-μι - eu aș educa
παιδεύ-οι-ς
παιδεύ-οι
παιδεύ-οι-μεν
παιδεύ-οι-τε
παιδεύ-οι-ε-ν

Cursul nr. 18
Pogorârea Duhului Sfânt

Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφωv ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὡσεὶ πῦρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ θαυμάζον λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοι εἰσὶν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾧ ἐγεννήθημεν.

(Faptele Sfinților Apostoli, 2, 1-8)

Vocabular

συμπληρώω vb. – a împlini, a îndeplini, a săvârși, a termina, a sfârși, a încheia
πεντηκοστή, -ῆς (ἡ) s.f. – Cincizecimea, Rusaliile
ἅπας, ἅπασα, ἅπαν adj. – întreg, tot
ὁμοθυμαδόν adv. – împreună, laolaltă, într-un cuget, într-un singur glas
ἄφωv adv. – pe neașteptate, deodată
οὐρανός, -οῦ (ὁ) s.m. – cer
ἦχος, -ου (ὁ) s.m. – vuiet, zgomot, răsunet
ὡσπερ conj. – după cum, precum, ca
πνοή, -ῆς (ἡ) s.f. – suflare, suflu, vânt
βίαιος, -α, -ον adj. – puternic, violent
πληρώω vb. – a umple, a sătura, a împlini
ὅλος, -η, -ον adj. – întreg, tot
οἶκος, -ου (ὁ) s.m. – locaș, lăcaș, casă
κάθημαι vb. – a fi așezat, a șede; a locui
ὄραω vb. – a vedea (ὤφθησαν – au fost văzute)
διαμερίζω vb. – a împărți
γλώσσα, -ης (ἡ) s.f. – limbă, limbaj, grai, vorbire
ὡσεὶ conj. – ca
πῦρ, -ός (τό) s.n. – foc
καθίζω vb. – a așeza, a se așeza
εἷς, μία, ἓν num. – unul, una
ἕκαστος, ἐκάστη, ἕκαστον pron. – fiecare
πίμπλημι vb. – a umple (ἐπλήσθησαν – s-au umplut)
πνεῦμα, -τος (τό) s.n. – duh, spirit, suflare
ἅγιος, -α, -ον adj. – sfânt

ἄρχ(ε)ω vb. – a începe
λαλέω vb. – a vorbi
ἕτερος, ἕτερα, ἕτερον pron. – celălalt
καθὼς conj. – după cum
δίδωμι vb. – a da, a acorda
ἀποφθέγγομαι vb. – a vorbi, a grăi
δέ conj. – dar, însă, iar, așadar
κατοικέω vb. – a locui
ἄνθρωπος, ἄνδρoς (ὁ) s.m. – bărbat
εὐλαβής, -ές adj. – evlavios, cucernic, temător de Dumnezeu
ἔθνος, -ους (τό) s.n. – neam
ὑπό prep. – sub, de, de către
οὐρανός, -οῦ (ὁ) s.m. – cer
φωνή, -ῆς (ἡ) s.f. – sunet, voce, glas
οὗτος, αὐτή, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
συνέρχομαι vb. – a merge împreună cu, a însoți, a se aduna
πλῆθος, -ους (τό) s.n. – mulțime
συνέχω vb. – a ține împreună, a ține strâns, a comprima
ὅτι conj. – pentru că
ἀκούω vb. – a auzi, a asculta
ἰδίος, -α, -ον adj. – personal, propriu
διάλεκτος, -ου (ἡ) s.f. – limbă, grai
ἐξίστημι vb. – a fi uluit, a fi încremenit de uimire
πας, πᾶσα, πᾶν adj. – tot, toată; orice
θαυμάζω vb. – a admira, a se minuna
λέγω vb. – a vorbi, a spune, a zice
πρὸς prep. – către
ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο pron. – altul
πῶς adv. – cum?
γίγνομαι vb. – a se naște
ἀποκρίνω (-μαι) vb. – a răspunde (cuiva)
τίς, τί pron. – cine, ce
μήτηρ, μητρός (ἡ) s.f. – mamă
ἀδελφός, -οῦ (ὁ) s.m. – frate
μαθητής, -οῦ (ὁ) s.m. – discipol, ucenic, învățăcel
πίπτω vb. – a cădea
πρόσωπον, -ου (τό) s.n. – față
φοβέω vb. – a se teme, a-i fi frică, a se înspăimânta
σφόδρα adv. – tare, puternic, foarte
προσέρχομαι vb. – a se apropia
ἄπτω vb. – a atinge
ἐγείρω vb. – a trezi, a deștepta, a scula, a învia

Expresii și citate biblice și patristice

Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ λέγοντι αὐτῷ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου – Dar răspunzându-i, i-a zis celui ce-I vorbea: Cine este mama Mea și cine sunt frații Mei?

Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε – Și auzind, ucenicii au căzut cu fața la pământ și s-au spăimântat foarte. Și Iisus s-a apropiat de ei și, atingându-i, le-a zis: Sculați-vă și nu vă temeți!

Familie de cuvinte

θαῦμα,-ατος (τό) s.n. - minune
θαυμάζω vb. - a admira, a se minuna
θαυματουργέω vb. - a săvârși minuni
θαυματουργός,-ου (ὁ) s.m. - făcător de minuni
θαυμάσιος,-α,-ον adj. - minunat, admirabil
θαυμάστός,-ή,-όν adj. - minunat, uimitor

Diateza activă (IV) Modurile nepersonale

Participiu prezent

Este un adjectiv verbal, cu trei terminații, declinându-se după declinarea a III-a (masculinul și neutrul) și după declinarea I (femininul). Se formează din tema prezentului, vocala tematică –ο- și sufixul de participiu –ντ-, la care se adaugă desinențele specifice declinării respective.

N. παιδεύ-ων (m.) παιδεύ-ουσα (f.) παιδεύ-ον (n.) - care educă
G. παιδεύ-ο-ντ-ος παιδευ-ούσης παιδεύ-ο-ντ-ος

Participiu viitor

La tema prezentului se adaugă sufixul –σ-.

N. παιδεύ-σ-ων (m.) παιδεύ-σ-ουσα (f.) παιδεύ-σ-ον (n.) - care va educa
G. παιδεύ-σ-ο-ντ-ος παιδευ-σ-ούσης παιδεύ-σ-ο-ντ-ος

Participiu aorist

Se formează din tema prezentului, sufixul caracteristic aoristului –σα- și sufixul participiului –ντ-. Masculinul mai primește la nominativ desinența –ς, în fața căreia sufixul participiului –ντ- cade.

N. παιδεύ-σα-ς (m.) παιδεύ-σα-σα (f.) παιδεύ-σα-ν (n.) - care a educat
G. παιδεύ-σα-ντ-ος παιδευ-σά-σης παιδεύ-σα-ντ-ος

Participiu perfect

Se formează din tema perfectului, prin adăugarea, la genitiv singular, a sufixului specific pentru participiu perfect: –οτ-, la nominativ singular adăugându-se la temă sufixul –ώς (pentru masculin), –ῶν (pentru feminin), –ός (pentru neutru). Masculinul și neutrul se declină după declinarea a III-a, cu tema în dentală, iar femininul după declinarea I.

N. πε-παιδευ-κ-ώς (m.) πε-παιδευ-κ-ῶν (f.) πε-παιδευ-κ-ός (n.) - care a educat
G. πε-παιδευ-κ-ότ-ος πε-παιδευ-κ-ῶν πε-παιδευ-κ-ότ-ος

Cursul nr. 19
Din învățăturile Sfântului Vasile cel Mare

Μὴ τὸ μὲν ἤδη παρὸν διὰ ῥαθυμίας προίεσο· τῶν δὲ μήτε ὄντων, μήτε ἐσομένων τυχόν, ὡς ἐν χερσὶν ὄντων, τὴν ἀπόλαυσιν ὑποτίθεσο. Ἡ οὐχὶ φύσει ὑπάρχει τὸ ἀρρώστημα τοῦτο τοῖς νέοις, κουφότητι γνώμης ἔχειν ἤδη νομίζειν τὰ ἐλπισθέντα; ὅταν γὰρ ποτε ἡρεμίας λάβωνται, ἢ ἡσυχίας νυκτερινῆς, ἀναπλάουσιν ἑαυτοῖς φαντασίας ἀνυποστάτους, τῇ εὐκολίᾳ τῆς διανοίας ἐπὶ πάντα φερόμενοι, ὑποτιθέμενοι περιφανείας βίου, γάμους λαμπρούς, εὐπαιδίαν, γῆρας βαθύ, τὰς παρὰ πάντων τιμάς. Εἶτα μηδαμοῦ στήναι τῶν ἐλπίδων δυνάμενοι, πρὸς τὰ μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ὑπερφυσῶνται. Οἴκους κτῶνται καλοὺς καὶ μεγάλους· πληρώσαντες τοὺτους παντοδαπῶν κειμηλίων, γῆν περιβάλλονται, ὅσῃ ἀν αὐτοῖς ἡ ματαιότης τῶν λογισμῶν τῆς ὅλης κτίσεως ἀποτεμῆται. Πάλιν τὰς ἐντεῦθεν εὐπορίας ταῖς τῆς ματαιότητος ἀποθήκαις ἐναποκλείουσιν. Προστιθέασι τούτοις βοσκήματα, οἰκετῶν πληθὸς ἀριθμὸν ὑπερβαῖνον, ἀρχὰς πολιτικάς, ἡγεμονίας ἔθνῶν, στρατηγίας, πολέμους, τρόπαια, βασιλείαν αὐτήν. Ταῦτα πάντα τοῖς διακένοις τῆς διανοίας ἀναπλασμοῖς ἐπελθόντες, ὑπὸ τῆς ἄγαν ἀνοίας ἀπολαύειν δοκοῦσι τῶν ἐλπισθέντων ὡς ἤδη παρόντων καὶ ἐν ποσὶ κειμένων αὐτοῖς. Ἴδιον ἀρρώστημα τοῦτο ἀργῆς καὶ ῥαθυμοῦ ψυχῆς, ἐνύπνια βλέπειν ἐγρηγορότος τοῦ σώματος.

(Sfântul Vasile cel Mare, Omilii)

Vocabular

μή adv. - nu
ἤδη adv. - acum, deja
πάρεμι vb. - a fi prezent, a fi alături de, a fi la dispoziție, a fi la îndemână
ῥαθυμία,-ας (ἡ) s.f. - trândăvie, inactivitate, lipsă de grijă, indiferență; lașitate
ῥαθυμος,-ον adj. - lipsit de griji, care ia lucrurile în ușor
προῦμι vb. - a lăsa, a abandona, a ceda
μήτε adv., conj. - nici
τυγχάνω vb. - a ajunge, a obține, a se afla din întâmplare, a întâlni întâmplător
χείρ,χειρός (ἡ) s.f. - mână
ἀπόλαυσις,-εως (ἡ) s.f. - plăcere; folos, profit
ἀπολαύω vb. - a se bucura de
ὑποτίθημι vb. - a pune sub, a așeza dedesubt, a pune la bază
ἢ conj. - fie, sau
φύσις,-εως (ἡ) s.f. - natură, fire
ὑπάρχω vb. - a se afla, a se găsi, a aparține
ἀρρώστημα,-ατος (τό) s.n. - slăbiciune, boală
νέος,-ου (ὁ) s.m. - tânăr
κουφότης,-ητος (ἡ) s.f. - ușurință, lejeritate

γνώμη,-ης (ἡ) s.f. - capacitatea de a cunoaște: judecată, spirit, gândire, inteligență
νομίζω vb. - a socoti, a considera drept, a numi
ἐλπίζω vb. - a spera
ἐλπίς,-ίδος (ἡ) s.f. - speranță, nădejde
ὅταν conj. - când, ori de câte ori
πότε adv. - cândva, odată
ἡρεμία,-ας (ἡ) s.f. - calm, liniște, repaus; singurătate
λαμβάνω vb. - a lua, a (cu)prinde
ἡσυχία,-ας (ἡ) s.f. - liniște
νυκτερινός,-ή,-όν adj. - de noapte, nocturn
ἀναπλάσσω (-πλαττω) vb. - a modela, a imagina, a inventa
φαντασία,-ας (ἡ) s.f. - apariție, viziune
ἀνυπόστατος,-ον adj. - lipsit de consistență, fără bază solidă
εὐκολία,-ας (ἡ) s.f. - dispoziție (favorabilă), umoare
διάνοια,-ας (ἡ) s.f. - gând, cuget
πᾶς,πᾶσα,πᾶν adj. - tot, toată; orice
φέρω vb. - a purta, a duce
ὑποτίθημι vb. - a pune sub, a pune înaintea ochilor, a înfățișa, a oferi
περίφανεια,-ας (ἡ) s.f. - vizibilitate de jur împrejur, plină strălucire, aparență superficială
βίος,-ου (ὁ) s.m. - viață
γάμος,-ου (ὁ) s.m. - căsătorie
λαμπρός,-ά,-όν adj. - strălucitor, strălucit
εὐπαιδία,-ας (ἡ) s.f. - fericirea de a avea copii
γῆρας,-ως (τό) s.n. - bătrânețe
βαθύς,-εῖα,-ύ adj. - adânc; lung
τιμή,-ῆς (ἡ) s.f. - cinstire, prețuire, primire de onoruri
εἶτα adv. - apoi
μηδαμοῦ adv. - în nicio parte, în niciun loc
ἵστημι vb. - a așeza, a fixa, a stabili, a orândui; a sta nemișcat, a se opri
δύναμαι vb. - a putea, a fi în stare să
πρός prep. - în față; în privința, relativ la, față de
μέγας, μεγάλη, μέγα adj. - mare (μέγιστος,-η,-ον - cel mai mare, foarte mare)
ἄνθρωπος,-ου (ὁ) s.m. - om
ὑπερφύομαι vb. - a crește (peste măsură)
οἶκος,-ου (ὁ) s.m. - casă
κτάομαι vb. - a dobândi, a câștiga, a agonisi, a avea, a poseda
καλός,-ή,-όν adj. - frumos, bun
πληρόω vb. - a umple
οὗτος, αὕτη, τοῦτο pron. - acesta, aceasta
παντοδαπός,-ή,-όν adj. - de tot felul
κειμήλιον,-ου (τό) s.n. - bun, obiect
γῆ,γῆς (ἡ) s.f. - pământ
περιβάλλω vb. - a arunca în jur, a îmbrăca
ὅσος, ὅση, ὅσον adj. - cât de mare
ματαιότης,-ητος (ἡ) s.f. - deșertăciune, zădărnicie

λογισμός,-οῦ (ὁ) s.m. – judecată, rațiune, gândire, gând
 ὅλος,-η,-ον adj. – întreg, tot
 κτίσις,-εως (ἡ) s.f. – zidire
 ἀποτέμνω vb. – a tăia, a separa, a delimita
 πάλιν adv. – iarăși, din nou
 ἐντεῦθεν adv. – de aici
 εὐπορία,-ας (ἡ) s.f. – bogăție, abundență; recoltă
 ἀποθήκη,-ης (ἡ) s.f. – loc de depozitare, depozit, hambar, magazin
 ἐναποκλείω vb. – a încuia, a închide
 προστίθῃμι vb. – a spori, a face să crească, a mări; a adăuga
 βόσκημα,-ατος (τό) s.n. – turmă
 πλῆθος,-ους (τό) s.n. – mulțime
 οἰκέτης,-ου (ὁ) s.m. – sclav, rob, slujitor
 ἀριθμός,-οῦ (ὁ) s.m. – număr
 ὑπερβαίνω vb. – a depăși, a trece dincolo
 ἀρχή,-ῆς (ἡ) s.f. – început; stăpânire, funcție publică, demnitate
 ἡγεμονία,-ας (ἡ) s.f. – conducere, domnie
 ἔθνος,-ους (τό) s.n. – neam, popor
 στρατηγία,-ας (ἡ) s.f. – comanda armatei
 πόλεμος,-ου (ὁ) s.m. – război
 τρόπαιον,-ου (τό) s.n. – trofeu
 βασιλεία,-ας (ἡ) s.f. – domnie, regalitate, regat, împărăție, împărăție cerească
 διάκενος,-ον adj. – gol, van
 ἀναπλασμός,-οῦ (ὁ) s.m. – ficțiune, iluzie, plăsmuire
 ἐπέρχομαι vb. – a veni lângă, a traversa, a parcurge
 ἄγαν adv. – prea mult
 ἄνοια,-ας (ἡ) s.f. – nebunie, sminteală
 δοκέω vb. – a părea, a i se părea, a crede
 πούς,ποδός (ὁ) s.m. – picior
 κείμαι vb. – a fi culcat, întins, așezat, pus; a zăcea
 ἴδιος,-α,-ον adj. – personal, propriu
 ἀργή,-ῆς (ἡ) s.f. – inactivitate, lene
 ψυχή,-ῆς (ἡ) s.f. – suflet
 ἐνόπνιον,-ου (τό) s.n. – viziune în timpul somnului, vis
 βλέπω vb. – a privi, a vedea, a zări
 ἐγρηγορέω vb. – a fi treaz, a fi în stare de veghe
 σῶμα,-ατος (τό) s.n. – trup, corp
 ἐνδεής,-ές adj. – nevoieș, sărac, aflat în nevoie
 ἡνίκα conj. – când, oricând, ori de câte ori
 βοηθέω vb. – a ajuta
 καλός,-ή,-όν adj. – frumos, bun
 ἄρτος,-ου (ὁ) s.m. – pâine
 τέκνον,-ου (τό) s.n. – copil
 βάλλω vb. – a arunca
 κυνάριον,-ου (τό) s.n. – câțel

Expresii și citate biblice și patristice

Μὴ ἀπόσχη εὖ ποιεῖν ἐνδεῆ, ἡνίκα ἂν ἔχη ἡ χεὶρ σου βοηθεῖν – Nu te opri de a face bine celui aflat în nevoie, ori de câte ori mâna ta are putere să-l ajute.
Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις – Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câțelilor.

Familie de cuvinte

ἐλπίζω vb. – a spera, a nădăjdui
ἐλπίς,-ίδος (ἡ) s.f. – speranță, nădejde
ἐλπιστικός,-ή,-όν adj. – care te lasă să sperii
ἐλπιστός,-ή,-όν adj. – care poate fi sperat
ἐλπιδοδότης,-ου (ὁ) s.m., adj. – dătător de speranță, care dă speranță

Diateza activă (V) Modurile nepersonale

Infinitiv activ

Are patru timpuri (prezent, viitor, aorist, perfect) și câte o singură formă, indeclinabilă.

Infinitiv prezent

La tema prezentului se adaugă sufixul **-ειν**.

παιδεύ-ειν – a educa, că educă

Infinitiv viitor

La tema prezentului se adaugă **-σ-** și sufixul **-ειν**.

παιδεύ-σ-ειν – că va educa

Infinitiv aorist

La tema prezentului se adaugă sufixul **-σαι**.

παιδεύ-σαι – că a educat

Infinitiv perfect

La tema perfectului se adaugă vocala **-ε-** și sufixul **-ναι**.

πε-παιδευ-κ-έ-ναι – a fi educat, că a educat

Notă. La viitorul I și la aorist se produc următoarele fenomene fonetice:

- Dacă σ stă după o labială (π, β, φ), formează împreună ψ:
Ex. πέμπω (a trimite), πέμψω (viit.), ἔπεμψα (aor.)
- Dacă σ stă după o guturală (κ, γ, χ), formează împreună ξ:
Ex. λέγω (a vorbi), λέξω (viit.), ἔλεξα (aor.)
- Dentalele (τ, δ, θ, ζ) cad înainte de σ:
Ex. ἄρδω (a uda), ἄρσω (viit.), ἤρσα (aor.)

Cursul nr. 20
Ghetsimani

Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίων οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι. Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν καὶ λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· Μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ προελθὼν μικρὸν ἐπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ προσήχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ ὁ Πατήρ, πάντα δυνατά σοι, παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλ' εἰ τί σύ. Καὶ ἔρχεται καὶ εὕρισκει αὐτοὺς καθεύδοντας καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσήξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν. Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει ἡλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν· ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδὸς με ἤγγικε.

(Sf. Evanghelie după Marcu, 14,32-42)

Vocabular

- ἔρχομαι vb. – a merge, a se duce
- χωρίων,-ου (τό) s.n. – loc (împrejmuit)
- ὅς, ἡ, ὅ pron. - care (οὗ – al căru)
- ὄνομα,-ατος (τό) s.n. – nume
- λέγω vb. – a zice, a spune
- μαθητής,-ου (ὁ) s.m. – ucenic, discipol
- κάθημαι vb. – a fi așezat, a șede
- ὧδε adv. – aici, în acest loc
- ἕως conj. și prep. – până, până când
- προσεύχομαι vb. – a se ruga
- παραλαμβάνω vb. – a lua
- ἀρχ(ε)ω vb. – a începe
- ἐκθαμβέω vb. – a se înspăimânta
- ἀδημονέω vb. – a se măhni, a se îngrijora
- περίλυπος,-ον adj. – foarte trist, foarte măhnit
- ψυχή,-ῆς (ἡ) s.f. – suflet
- θάνατος,-ου (ὁ) s.m. – moarte
- μένω vb. – a rămâne
- γρηγορέω vb. – a veghea, a priveghea
- ὧδε adv. – aici

προέρχομαι vb. – a merge înainte
πίπτω vb. – a cădea
πρόσωπον,-ου (τό) s.n. – față
δυνατός,-ή,-όν adj. – puternic, capabil, posibil
παρέρχομαι vb. – a trece
ώρα,-ας (ή) s.f. – interval de timp, anotimp, an, lună, zi, noapte, oră, ceas
ποτήριον,-ου (τό) s.n. – pahar, potir
θέλω vb. – a voi
εύρίσκω vb. – a găsi, a afla
καθεύδω vb. – a adormi, a dormi
ισχύω vb. – a avea putere, a putea
εἰσέρχομαι vb. – a intra
πειρασμός,-οῦ (όν) s.m. – încercare, ispită
μέν adv. – cu adevărat, desigur, fără îndoială
πρόθυμος,-ον adj. – osârdiuitor, zelos
σάρξ,-κός (ή) s.f. – carne, trup
ἀσθενής,-ές adj. – lipsit de putere, neputincios
πάλιν adv. – iarăși, din nou
ἀπέρχομαι vb. – a merge, a se duce, a pleca
αὐτός,-ή,-ό pron. – el, el însuși; același
ὑποστρέφω vb. – a se întoarce
ὀφθαλμός,-οῦ (όν) s.m. – ochi
καταβαρύνω vb. – a îngreuna
ἀποκρίνω (-μαι) vb. – a răspunde (cuiva)
λοιπόν adv. – de acum, în rest
ἀναπαύω vb. – a se odihni
ἀπέχω vb. – a se ține la distanță, a se abține (**ἀπέχει!** – destul! gata!)
εἶδω vb. – a vedea (**ἰδοῦ!** – iată!)
παραδίδωμι vb. – a da, a preda, a vinde
χείρ,χειρός (ή) s.f. – mână
ἀμαρτωλός,-όν adj.,s.m. – păcătos
ἐγείρω vb. – a trezi, a deștepta
ἄγω vb. – a duce, a conduce (**ἄγωμεν!** – să mergem!)
ἐγγίζω vb. – a se apropia
φοβέω vb. – a se teme, a-i fi frică, a se înspăimânta
ἐπιλαμβάνομαι – a pune mâna pe, a prinde, a apuca, a lua, a ține
παιδεία,-ας (ή) s.f. – educație, învățatură
ἀφίημι vb. – a lăsa, a abandona
φυλάσσω (φυλάττω) vb. – a păzi, a supraveghea
αὐτός,-ή,-ό pron. – el, el însuși; același
εἰς prep. – la, spre, către, contra
ζωή (ζωά),-ής (ή) s.f. – viață

Expresii și citate biblice și patristice

Μὴ φοβεῖσθε! – Nu vă temeți!

Ἐπιλαβοῦ ἐμῆς παιδείας, μὴ ἀφῆς, ἀλλὰ φύλαξον αὐτήν σ(ε)αυτῶ εἰς ζωὴν σου –
Ține cu tărie învățătura și nu o părăsi, păzește-o, căci ea este viața ta.

Familie de cuvinte

ψυχή,-ής (ή) s.f. – suflu, suflare, suflet; viață, existență
ψυχικός,-ή,-όν adj. – psihic, sufletesc, natural, firesc, omenesc
ψυχικῶς adv. – din adâncul sufletului
ψυχοβλαβής,-ές adj. – vătămător, funest pentru suflet
ψυχόλεθος,-ον adj. – (care pierde sufletul (sufletele))

Diateza medie (I)

Trebuie reținut faptul că modurile și timpurile de la diateza medie se folosesc și la diateza pasivă, cu unele excepții, pe care le vom menționa la locul potrivit. Unele verbe au formă medie, dar înțeles activ sau reflexiv. Exemple: **ἔρχομαι** – a merge, **ἄγαμαι** – a admira, **βούλομαι** – a voi, **προσεύχομαι** – a se ruga.

Indicativ prezent

Se formează prin adăugarea, la tema prezentului, a desinențelor principale medii:

-μαι, -σαι, -ται, -μεθα, -σθε, -νται. Desinența **-σαι**, de la persoana a II-a singular, se transformă în **-η**.

παιδεύ-ο-μαι – eu îmi educ
παιδεύ-η
παιδεύ-ε-ται
παιδευ-ό-μεθα
παιδεύ-ε-σθε
παιδεύ-ο-νται

Indicativ viitor (viitor I)

Se formează din radicalul verbal, sufixul specific **-σ-**, vocala de legătură și desinențele principale medii. Ca și la indicativ prezent, desinența **-σαι**, de la persoana a II-a singular, se transformă în **-η**.

παιδεύ-σ-ο-μαι – eu îmi voi educa
παιδεύ-σ-η
παιδεύ-σ-ε-ται
παιδευ-σ-ό-μεθα
παιδεύ-σ-ε-σθε
παιδεύ-σ-ο-νται

Indicativ imperfect

Se formează din augment, tema prezentului și desinențele secundare medii: **-μην, -σο, -το, -μεθα, -σθε, -ντο**. Desinența **-σο**, de la persoana a II-a singular, se transformă în **-ου**.

ἔ-παιδευ-ό-μην – eu îmi educam
ἔ-παιδεύ-ου
ἔ-παιδεύ-ε-το
ἔ-παιδευ-ό-μεθα
ἔ-παιδεύ-ε-σθε
ἔ-παιδεύ-ο-ντο

Aorist

Se formează din augment, radical verbal, sufixul specific **-σα-** și desinențele secundare medii. Desinența **-σο**, de la persoana a II-a singular, se transformă în **-σω**, prin contopirea cu sufixul **-σα-**.

ἔ-παιδευ-σά-μην – eu îmi educai
ἔ-παιδεύ-σω
ἔ-παιδεύ-σα-το
ἔ-παιδευ-σά-μεθα
ἔ-παιδεύ-σα-σθε
ἔ-παιδεύ-σα-ντο

Perfect

Se formează din reduplicație, radical și desinențele principale medii.

πε-παίδευ-μαι – eu mi-am educat
πε-παίδευ-σαι
πε-παίδευ-ται
πε-παιδεύ-μεθα
πε-παίδευ-σθε
πε-παίδευ-νται

Mai mult ca perfect

Se formează din augment, reduplicație, radical și desinențele secundare medii.

ἔ-πε-παιδεύ-μην – eu îmi educasem
ἔ-πε-παίδευ-σο
ἔ-πε-παίδευ-το
ἔ-πε-παιδεύ-μεθα
ἔ-πε-παίδευ-σθε
ἔ-πε-παίδευ-ντο

Imperativ prezent

Se formează din tema prezentului și desinențele personale medii. Desinența **-σο**, de la persoana a II-a singular, se transformă în **-ου**.

παιδεύ-ου! – educă-ți!
παιδεύ-ε-σθε! – educați-vă!

Dumnezeiasca Liturghie

Ὁ Θεὸς ὁ Ἅγιος, ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος, ὁ τρισαγίῳ φωνῆ ὑπὸ τῶν Σεραφεῖμ ἀνυμνούμενος καὶ ὑπὸ τῶν Χερουβείμ δοξολογούμενος καὶ ὑπὸ πᾶσης ἐπουρανίου δυνάμεως προσκυνούμενος, ὁ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα, ὁ κτίσας τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα σὴν καὶ ὁμοίωσιν καὶ παντὶ σου χαρίσματι κατακοσμήσας, ὁ διδοὺς αἰτοῦντι σοφίαν καὶ σύνεσιν, καὶ μὴ παρορῶν ἁμαρτάνοντα, ἀλλὰ θέμενος ἐπὶ σωτηρία μετάνοιαν, ὁ καταξιώσας ἡμᾶς, τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀνάξιους δούλους σου, καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ στήναι κατενώπιον τῆς δόξης τοῦ ἁγίου σου θυσιαστηρίου καὶ τὴν ὀφειλομένην σοι προσκύνησιν καὶ δοξολογίαν προσάγειν. Αὐτός, Δέσποτα, πρόσδεξαι καὶ ἐκ στόματος ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν τὸν τρισάγιον ὕμνον καὶ ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν τῇ χρηστότητί σου. Συγχώρησον ἡμῖν πᾶν πλημμέλημα ἐκούσιον τε καὶ ἀκούσιον, ἁγίασον ἡμῖν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα καὶ δὸς ἡμῖν ἐν ὁσιότητι λατρεῦειν σοι πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου, καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰῶνος σοι εὐαρεστησάντων. Ὡτι ἅγιος εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ σοι τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

(Din Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur.
Rugăciunea Cântării celei Întreit-sfinte)

Vocabular

ἅγιος,-α,-ον adj. – sfânt, sfințit
 τρισάγιος,-α,-ον adj. – întreit-sfânt
 ἀναπαύω vb. – a se odihni
 φωνή,-ῆς (ἡ) s.f. – sunet, voce, glas
 ὑπό prep. – de, de către
 ἀνυμνέω vb. – a intona un imn, a cânta, a slăvi, a lăuda
 δοξολογέω vb. – a glorifica, a slăvi (pe Dumnezeu)
 δοξολογία,-ας (ἡ) s.f. – glorificare, slăvire (a lui Dumnezeu)
 πᾶς,πᾶσα,πᾶν adj. – tot, toată
 ἐπουράνιος,-ον adj. – ceresc
 δυνάμις,-εως (ἡ) s.f. – putere
 προσκυνέω vb. – a se închina, a adora
 εἶμι vb. – a fi, a exista (μὴ ὄντος – care nu există, neființă)
 παράγω vb. – a conduce, a călăuzi, a aduce
 σύμπας,-πασα,-παν adj. – tot, întreg
 κτίζω vb. – a întemeia, a zidi
 ἄνθρωπος,-ου (ὁ) s.m. – om
 εἰκὼν,-όνος (ἡ) s.f. – imagine, chip

ὁμοίωσις,-εως (ἡ) s.f. – asemănare
 χάρις,-ιτος (ἡ) s.f. – har, farmec
 χάρισμα,-ατος (τό) s.n. – har, farmec, recunoștință
 κατακοσμέω vb. – a aranja, a împodobi
 δίδωμι vb. – a da
 αἰτέω vb. – a cere
 σοφία,-ας (ἡ) s.f. – înțelepciune
 σύνεσις,-εως (ἡ) s.f. – înțelegere, pricepere
 παροράω vb. – a trece cu vederea, a nu vedea, a nu remarca
 ἁμαρτάνω vb. – a greși, a păcătui
 ἀλλά conj. – însă, ci
 τίθημι vb. – a pune, a așeza
 σωτηρία,-ας (ἡ) s.f. – mântuire, salvare
 μετάνοια,-ας (ἡ) s.f. – căință, pocăință
 καταξιώω vb. – a socoti demn, vrednic, a învrednici
 ταπεινός,-ή,-όν adj. – umil, smerit
 ἀνάξιος,-α,-ον adj. – nevrednic
 δούλος,-ου (ὁ) s.m. – sclav, rob, slujitor
 ὥρα,-ας (ἡ) s.f. – oră, ceas
 ἵστημι vb. – a rămâne, a sta (nemișcat)
 κατενώπιον adv.,prep. – în față (-a)
 δόξα,-ης (ἡ) s.f. – glorie, slavă
 θυσιαστήριον,-ου (τό) s.n. – altar, jertfelnic
 ὀφείλω vb. – a trebui, a datora
 προσκύνησις,-εως (ἡ) s.f. – închinare, adorare
 προσάγω vb. – a aduce
 αὐτός,-ή,-ό pron. – el, el însuși
 δεσπότης,-ου (ὁ) s.m. – stăpân
 προσδέχομαι vb. – a primi
 στόμα,-ατος (τό) s.n. – gură
 ἁμαρτωλός,-όν adj. – păcătos
 ὕμνος,-ου (ὁ) s.m. – imn, cântare de laudă
 ἐπισκέπτομαι vb. – a cerceta cu atenție
 χρηστότης,-ητος (ἡ) s.f. – bunătate, bunăvoință
 συγχωρέω vb. – a ierta
 πλημμέλημα,-ατος (τό) s.n. – greșeală
 ἐκούσιος,-α,-ον adj. – care acționează de voie, după plac
 ἀκούσιος,-α,-ον adj. – care acționează fără voie
 ἀγιάζω vb. – a sfinți
 ψυχή,-ῆς (ἡ) s.f. – suflu, suflare, suflet
 σῶμα,-ατος (τό) s.n. – trup, corp
 δίδωμι vb. – a da
 ὁσιότης,-ητος (ἡ) s.f. – sfințenie, pietate, curvie
 λατρεύω vb. – a sluji; a adora
 ἡμέρα,-ας (ἡ) s.f. – zi
 ζωή (ζωά),-ης (ἡ) s.f. – viață

πρεσβεία,-ας (ἡ) s.f. – solie; rugăciune
Θεοτόκος,-ου (ἡ) s.f. – Născătoarea de Dumnezeu
αἰών,-ῶνος (ὁ) s.m. – timp, veac
εὐαρέσκω vb. – a bine-plăcea
ὅτι conj. – că, întrucât, pentru că
ἀναπέμπω vb. – a trimite, a înălța
Πατήρ,-τρός (ὁ) s.m. – tată, Tatăl ceresc
υἱός,-οῦ (ὁ) s.m. – fiu
πνευμα,-τος (τό) s.n. – duh, spirit, suflare
νῦν adv. – acum
ἀεί adv. – întotdeauna, mereu, pururea
εὐλογέω vb. – a binecuvânta
ἔρχομαι vb. – a merge, a veni
ὄνομα,-ατος (τό) s.n. – nume
Κύριος,-ου (ὁ) s.m. – domn, stăpân, Dumnezeu
γυνή, γυναικός (ἡ) s.f. – femeie
καρπός,-οῦ (ὁ) s.m. – fruct, rod
κοιλία,-ας (ἡ) s.f. – pântece

Expresii și citate biblice și patristice

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου! – Binecuvântat este Cel ce vine în numele Domnului!

Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου! - Binecuvântată ești Tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelei Tău!

Familie de cuvinte

δόξα,-ης (ἡ) s.f. – glorie, slavă, preamărire, faimă; părere
δοξάζω vb. – a preamări, a slăvi
δοξολογέω vb. – a glorifica, a slăvi (pe Dumnezeu)
δοξολογία,-ας (ἡ) s.f. – glorificare, slăvire (a lui Dumnezeu)

Diateza medie (II)

Modurile nepersonale

Participiu prezent

Sufixul caracteristic al participiului mediu este **-μενο-**, folosit la toate timpurile.

La acesta se adaugă desinențele cazuale de declinarea I și a II-a, participiul mediu declinându-se ca un adjectiv cu trei terminații (masculinul după declinarea a II-a, femininul după declinarea I, neutrul după declinarea a II-a).

παιδευ-ό-μενος (m.) **παιδευ-ο-μένη** (f.) **παιδευ-ό-μενον** (n.) – care își educă

Participiu viitor

La formele de la prezent, între radical și vocala tematică **-ο-** se adaugă sufixul **-σ-**.

παιδευ-σ-ό-μενος (m.) **παιδευ-σ-ο-μένη** (f.) **παιδευ-σ-ό-μενον** (n.) – care își va educa

Participiu aorist

La radical se adaugă sufixul aoristului **-σα** – și sufixul participiului mediu **-μενο-**.

παιδευ-σά-μενος (m.) **παιδευ-σα-μένη** (f.) **παιδευ-σά-μενον** (n.) – care și-a educat

Participiu perfect

Se formează din tema perfectului (fără **-κα-**) și sufixul participiului mediu.

πε-παιδευ-μένος (m.) **πε-παιδευ-μένη** (f.) **πε-παιδευ-μένον** (n.) - care și-a educat

Cursul nr. 22
Moartea Mântuitorului

Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· Ἥλι Ἥλι λαμβάσαβαθανί; τοῦτ' ἔστι Θεὸς μου, Θεὸς μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἥλιαν φωνεῖ οὗτος. Καὶ εὐθέως δραμῶν εἰς ἕξ αὐτῶν καὶ λαβῶν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθειὲς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος σώσων αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράζας φωνῇ μεγάλῃ ἀφήκεν τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο καὶ ἡ γῆ ἐσειέσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν καὶ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν μνημείων, μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσηλθόντες εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ Υἱὸς ἦν οὗτος.

(Sf. Evanghelie după Matei, 27, 45-54)

Vocabular

ἀπό prep. – de, de la, de pe, din
δέ conj. – dar, însă, iar, așadar
ἕκτος,-η,-ον num. – al șaselea
ὥρα,-ας (ἡ) s.f. – oră, ceas
σκότος,-ους (τό) s.n. – întuneric, beznă
γίγνομαι vb. – a se naște, a deveni, a se produce, a se face
ἐπί prep. – pe, în, la
πᾶς,πᾶσα,πᾶν adj. – tot, toată
ἕως prep. – până, până la
ἐν(ν)ατος,-η,-ον num. – al nouălea
περὶ prep. – în jur(ul)
ἀναβοάω vb. – a striga
λέγω vb. – a spune, a zice
ἐγκαταλείπω vb. – a părăsi
ἐκεῖ adv. – acolo
ἵστημι vb. – a rămâne, a sta nemișcat
ἀκούω vb. – a auzi, a asculta
ὅτι conj. – că
φωνέω vb. – a chema (pe nume)
οὗτος, αὕτη, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
εὐθέως adv. – îndată, imediat
τρέχω vb. – a alerga, a fugi (δραμῶν - alergând)
εἷς, μία, ἓν num. – unul, una

ἐξ prep. – din, dintre
λαμβάνω vb. – a lua (λαβῶν - luând)
σπόγγος,-ου (ό) s.m. – burete
πίμπλημι vb. – a umple
ὄξος,-ους (τό) s.n. – oțet
περιτίθημι vb. – a pune (în jur)
κάλαμος,-ου (ό) s.m. – trestie
ποτίζω vb. – a da să bea cuiva
λοιπός,-ή,-όν adj. – care rămâne, celălalt
εἰ conj. – dacă
ἔρχομαι vb. – a veni
σώζω vb. – a salva, a mântui, a izbăvi
πάλιν adv. – iarăși, din nou
κράζω vb. – a striga
φωνή,-ῆς (ἡ) s.f. – voce, glas
μέγας, μεγάλη, μέγα adj. – mare
ἀφήμι vb. – a lăsa (liber), a elibera (ἀφήκεν – și-a dat)
πνεῦμα,-τος (τό) s.n. – duh, spirit, suflare
εἶδω vb. – a vedea, a ști (ἰδοὺ – iată, uite! ἴδωμεν – să vedem!)
καταπέτασμα,-ατος (τό) s.n. – catapeteasmă
ναός,-οῦ (ό) s.m. – templu
σχίζω vb. – a rupe, a despica
ἄνωθεν adv. – de sus
ἕως prep. – până
κάτω adv. – jos
εἰς prep. – în, la, spre
γῆ,γῆς (ἡ) s.f. – pământ
σειώ vb. – a scutura, a zgâlțâi, a zgudui, a cutremura
σεισμός,-οῦ (ό) s.m. – cutremur
πέτρα,-ας (ἡ) s.f. – piatră
μνημεῖον,-ου (τό) s.n. – mormânt
ἀνοίγω vb. – a deschide
πολύς, πολλή, πολύ adj. – mult, numeros
σῶμα,-ατος (τό) s.n. – trup, corp
κείμαι vb. – a fi culcat, întins, așezat, pus; a zăcea (τῶν κεκοιμημένων – care adormiseră)
ἅγιος,-α,-ον adj. – sfânt (οἱ ἅγιοι - sfinții)
ἐγείρω vb. – a trezi, a deștepta, a învia
ἐξέρχομαι vb. – a ieși (ἐξεληθόντες – ieșind)
μετά prep. – cu, după
ἔγερσις,-εως (ἡ) s.f. – trezire, înviere
εἰσερχομαι vb. – a intra
πόλις,-εως (ἡ) s.f. – oraș, cetate
ἐμφανίζω vb. – a face vizibil, a arăta, a apărea
ἑκατοντάρχης,-ου s.m. – sutas, centurion
τηρέω vb. – a păzi, a supraveghea

φοβέω vb. – a se teme, a-i fi frică
σφόδρα adv. – tare, puternic, foarte
ἀληθῶς adv. – cu adevărat
τότε adv. – atunci
ἄνθρωπος,-ου (ὁ) s.m. – om
ἐκτείνω vb. – a întinde
χείρ,χειρός (ἡ) s.f. – mână
ἀποκαθιστάω vb. – a pune la loc, a așeza la loc, a readuce în starea de la început
ὑγιής,-ές adj. – sănătos
ὡς conj. – precum, după cum, ca
ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο pron. – altul, celălalt
δίδωμι vb. – a da, a dărui, a acorda
ἐξουσία,-ας (ἡ) s.f. – putere, libertate, capacitate, autoritate
οὐρανός,-ου (ὁ) s.m. – cer
ἐπί prep. – pe, în

Expresii și citate biblice și patristice

Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἐκτεινὸν σου τὴν χεῖρα καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη – Atunci i-a zis omului: Întinde mâna ta! El a întins-o și s-a făcut sănătoasă ca și cealaltă.
Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς – Datu-Mi-s-a toată puterea în cer și pe pământ.

Familie de cuvinte

μνεία,-ας (ἡ) s.f. – aducere-aminte, amintire, pomenire
μνήμα,-ατος (τό) s.n. – mormânt
μνημειον,-ου (τό) s.n. – monument comemorativ, de aducere-aminte, de pomenire; mormânt
μνήμη,-ης (ἡ) s.f. – amintire, pomenire
μνημονεύω vb. – a-și aminti, a-și aduce aminte de

Diateza pasivă

La diateza pasivă se folosesc modurile și timpurile de la diateza medie, cu excepția viitorului I și aoristului, unde se folosesc forme proprii. Sufixul caracteristic pentru diateza pasivă este – θη –.

Viitor I pasiv

Se formează din radical, sufixul caracteristic pentru diateza pasivă – θη –, sufixul caracteristic pentru viitor – σ – și desinențele principale medii.

παιδευ-θή-σ-ο-μαι – eu voi fi educat
παιδευ-θή-σ-η
παιδευ-θή-σ-ε-ται
παιδευ-θη-σ-ό-μεθα
παιδευ-θή-σ-ε-σθε
παιδευ-θή-σ-ο-νται

Aorist pasiv

Se formează din augment, radical, sufixul caracteristic pentru diateza pasivă – θη- și desinențele secundare active. La persoana a III-a plural se adaugă, înainte de desinență, sufixul –σα –.

ἐ-παιδεύ-θη-ν – eu am fost educat
ἐ-παιδεύ-θη-ς
ἐ-παιδεύ-θη
ἐ-παιδεύ-θη-μεν
ἐ-παιδεύ-θη-τε
ἐ-παιδεύ-θη-σα-ν

Cuvintele Ecclesiastului, fiul lui David

Ἐγὼ ἐκκλησιαστὴς ἐγενόμεν βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ ἐκζητῆσαι καὶ τοῦ κατασκέψασθαι ἐν τῇ σοφίᾳ περὶ πάντων τῶν γινομένων ὑπὸ τὸν οὐρανόν· ὅτι περισπασμὸν πονηρὸν ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ. Εἶδον σὺν πάντα τὰ ποιήματα τὰ πεποιημένα ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. Διεστραμμένον οὐ δυνήσεται ἐπικοσμηθῆναι, καὶ ὑστέρημα οὐ δυνήσεται ἀριθμηθῆναι. Ἐλάλησα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου τῷ λέγειν· ἰδοὺ ἐγὼ ἐμεγαλύνθην καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πᾶσιν, οἱ ἐγένοντο ἔμπροσθην μου ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκα καρδίαν μου τοῦ γινῶναι σοφίαν καὶ γινῶσιν. Καὶ καρδία μου εἶδε πολλά, σοφίαν καὶ γινῶσιν, παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην ἔγνων ἐγὼ ὅτι καὶ γε τοῦτό ἐστι προαίρεσις πνεύματος· ὅτι ἐν πλήθει σοφίας πλήθος γνώσεως, καὶ ὁ προστιθεὶς γινῶσιν προσθήσει ἄλγημα.

(Vechiul Testament. Ecclesiastul, 1, 12-18)

Vocabular

ἐκκλησιαστὴς,-οῦ (ὁ) s.m. – eclesiast, propovăduitor
 γίγνομαι vb. – a se naște, a deveni, a se produce, a se face (ἐγενόμεν – am fost)
 βασιλεὺς,-ως (ὁ) s.m. – rege, împărat
 καρδία,-ας (ἡ) s.f. – inimă
 ἐκζητέω vb. – a cerceta
 κατασκέπτομαι vb. – a examina (cu atenție, cu grijă), a aprofunda, a adânci
 σοφία,-ας (ἡ) s.f. – înțelepciune
 οὐρανός,-οῦ (ὁ) s.m. – cer
 ὅτι conj. – că, întrucât, pentru că
 περισπασμός,-οῦ (ὁ) s.m. – treabă, ocupație, îndeletnicire
 περισπᾶω vb. – a trage (în cealaltă parte), a supune, a obliga
 πονηρός,-ά,-όν adj. – rău, nenorocit, obositor, anevoiios
 υἱός,-οῦ (ὁ) s.m. – fiu
 ἄνθρωπος,-ου (ὁ) s.m. – om
 αὐτός,-ή,-ό pron. – el, el însuși; același
 ὁράω vb. – a vedea (εἶδον – am văzut)
 ποιέω vb. – a face
 ποίημα,-ατος (τό) s.n. – lucrare, creație
 ἥλιος,-ου (ὁ) s.m. – soare
 ἰδοὺ interj. – iată!
 ματαιότης,-ητος (ἡ) s.f. – deșertăciune, zădărnice
 προαίρεσις,-εως (ἡ) s.f. – alegere, dorință, pornire (spre), goană (după)
 πνεῦμα,-τος (τό) s.n. – duh, spirit, suflare, vânt

διαστρέφω vb. – a răsuci, a strâmba
 δύναμαι vb. – a putea, a fi în stare să
 ἐπικοσμέω vb. – a pune în ordine, a îndrepta, a împodobi
 ὑστέρημα,-ατος (τό) s.n. – lipsă, ceea ce lipsește, absență, nevoie, sărăcie
 ἀριθμέω vb. – a număra, a socoti
 λαλέω vb. – a vorbi
 λέγω vb. – a spune, a zice
 μεγαλύνω vb. – a mări, a spori
 προστίθηναι vb. – a spori, a face să crească, a mări; a adăuga
 ἔμπροσθην adv., prep. – înainte
 γινώσκω vb. – a cunoaște
 γινῶσις,-εως (ἡ) s.f. – cunoaștere, știință, gnoză
 πολὺς, πολλή, πολύ adj. – mult, numeros
 παραβολή,-ης (ἡ) s.f. – parabolă, pildă
 ἐπιστήμη,-ης (ἡ) s.f. – știință
 οὗτος, αὐτή, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
 πλῆθος,-ους (τό) s.n. – mulțime, abundență, belșug
 ἄλγημα,-ατος (τό) s.n. – durere, suferință
 ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο pron. – altul, celălalt
 παρατίθηναι vb. – a pune, a așeza lângă, a oferi, a pune înainte, a prezenta, a propune, a înfățișa
 κόκκος,-ου (ὁ) s.m. – grăunte, bob
 σίναπι,-εως (τό) s.n. – muștar
 λαμβάνω vb. – a lua
 σπείρω vb. – a semăna, a însămânța
 ἀγρός,-οῦ (ὁ) s.m. – câmp, ogor
 θέλω vb. – a voi
 τέλειος,-α,-ον adj. – complet, desăvârșit
 ὑπάγω vb. – a se duce, a se retrage
 πωλέω vb. – a vinde
 ὑπάρχω vb. – a fi la îndemână, a fi la dispoziția cuiva, a aparține
 δίδωμι vb. – a da, a dărui, a acorda
 πτωχός,-ή,-όν adj. – umil, sărac, cerșetor
 ἔχω vb. – a avea
 θησαυρός,-οῦ (ὁ) s.m. – tezaur, comoară
 δεῦρο adv. – aici (cu sensul de: Vino aici!)
 ἀκολουθέω vb. – a însoți, a urma pe, a merge cu

Expresii și citate biblice și patristice

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ - O altă pildă le-a pus înainte, zicând: Împărăția cerurilor este asemenea grăuntelui de muștar, pe care, luându-l, omul l-a semănat în țarina sa.

Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι – Dacă vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor, și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi!

Familie de cuvinte

βασιλεία,-ας (ἡ) s.f. – domnie, regalitate, regat, împărăție, împărăție cerească
Βασίλειος,-ου (ὁ) s.m. – Vasile
βασιλευούση,-ης (ἡ) s.f. – palat împărătesc, reședință imperială
βασιλεύς,-ως (ὁ) s.m. – rege, împărat
βασιλικός,-ή,-όν adj. – regal, împărătesc

Conjugarea verbelor în –μι (I)

Verbele în –μι aparțin conjugării a II-a. Ele se deosebesc de verbele în –ω la prezent, imperfect (diateza activă și medio-pasivă) și la aorist II (diateza activă și medie). La aceste timpuri, verbele nu primesc vocale tematice. Desinențele personale se adaugă direct la vocala din radical, excepție făcând doar persoana a III-a plural, unde, înainte de desinență, apare –α-, la timpurile principale, –σα-, la timpurile secundare.

Desinențele principale active sunt următoarele: –μι,-ς,-σι,-μέν,-τε,-ασι, iar cele secundare active: –ν,-ς,-μεν,-τε,-σαν.

Luând în considerare tema prezentului, verbele în –μι se clasifică astfel:

- 1) Verbe cu reduplicație la prezent: τίθημι – a pune, a așeza, δίδωμι – a da;
- 2) Verbe cu infix nazal (-νυ-, -ννυ-): δείκνυμι – a arăta, στρώννυμι – a așterne;
- 3) Verbe lipsite de reduplicație și de infix nazal: εἰμί – a fi, φημί – a spune.

Pentru a ilustra conjugarea verbelor în –μι, vom recurge la un singur exemplu: verbul cu reduplicație la prezent δίδωμι – a da.

Diateza activă Indicativ prezent

Se formează din reduplicație, radical și desinențele principale active. Vocala din radical se lungeste la singular: ε>η, ο>ω.

δί-δω-μι – eu dau
 δί-δω-ς
 δί-δω-σι
 δί-δο-μεν
 δί-δο-τε
 δι-δό-ασι

Indicativ imperfect

Se formează din augment, reduplicație, radical și desinențele secundare active. La persoanele a II-a și a III-a, numărul singular, lungirea se face în diftong: ε>ει, ο>ου. La verbul δίδωμι, lungirea în diftong (ου) are loc și la persoana I singular.

ἐ-δί-δου-ν – eu dădeam
 ἐ-δί-δου-ς
 ἐ-δί-δου
 ἐ-δί-δο-μεν
 ἐ-δί-δο-τε
 ἐ-δί-δο-σαν

Aorist II

Față de verbele în –ω, verbele în –μι primesc la aorist, la singular, sufixul de perfect, –κ(α). La singular, vocala din silaba finală a radicalului se lungeste (ο>ω).

ἔ-δω-κα – eu am dat
 ἔ-δω-κα-ς
 ἔ-δω-κε
 ἔ-δο-μεν
 ἔ-δο-τε
 ἔ-δο-σαν

Viitor

Se formează din radicalul verbului (cu vocala lungită: ο>ω), plus sufixul caracteristic pentru viitor –σ-, plus desinențele personale active, aceleași ca la verbele în –ω.

δώ-σ-ω – eu voi da
 etc.

Perfect

Se formează din reduplicația specifică perfectului, terminată în **-ε**, radicalul verbului, cu vocala lungită, sufixul perfectului **-κ(α)-** și desinențele personale active.

δέ-δω-κα – eu am dat
etc.

Mai mult ca perfect

Se formează din augment, reduplicația specifică perfectului, radicalul verbului, cu vocala lungită, sufixul perfectului **-κ(α)-**, diftongul **ει** și desinențele personale secundare active.

ἔ-δε-δῶ-κ-ει-ν – eu dădusem
etc.

Conjunctiv prezent

Are aceeași formă ca la verbele în **-ω**, cu deosebirea că la verbele în **-μι** cu reduplicație la prezent vocala radicalului se conține cu vocala desinențelor.

δι-δῶ – eu să dau
etc.

Optativ prezent

Se formează din reduplicație, radicalul verbului, sufixul **-ιη-** și desinențele personale secundare active.

δι-δο-ίη-ν – eu aș da
etc.

Imperativ prezent

La persoana a II-a singular, vocala din radical se conține cu desinența **-ε**, rezultând diftongul **-ου**.

δί-δου – dă!
etc.

Participiu prezent

La nominativ singular masculin se adaugă desinența **-ς**, înaintea căreia sufixul caracteristic participiului prezent, **-ντ-**, cade, lungindu-se vocala radicalului: **ο>ου**.

δι-δούς (m), **δι-δούσα** (f), **δι-δόν** (n) – care dă
etc.

Infinitiv prezent

Se formează prin adăugarea sufixului **-vai** la radicalul verbului.

δι-δό-vai – a da, că dă

Cursul nr. 24
Puterea rugăciunii

Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησέτε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

(Sf. *Evanghelie după Matei, 7, 7-12*)

Vocabular

αἰτέω vb. – a cere
δίδωμι vb. – a da
ζητέω vb. – a căuta
εὕρισκω vb. – a găsi, a afla
κρούω vb. – a bate
ἀνοίγω vb. – a deschide
πᾶς, πᾶσα, πᾶν adj. – tot, toată; orice
λαμβάνω vb. – a lua, a dobândi, a primi
ἢ conj. – fie, sau
τίς, τί pron. – cine, ce
ἐξ prep. – din, dintre
ἄνθρωπος, -ου (ὁ) s.m. – om
ὅς, ἢ, ὅ pron. – care
ἐὰν conj. – dacă
υἱός, -οῦ (ὁ) s.m. – fiu
ἄρτος, -ου (ὁ) s.m. – pâine
λίθος, -ου (ὁ) s.m. – piatră
ἐπιδίδωμι vb. – a da
ἰχθύς, -ος (ὁ) s.m. – pește
ὄφις, -εως (ὁ) s.m. – șarpe
εἰ conj. – dacă
οὖν conj. – deci, așadar
πονηρός, -ά, -όν adj. – rău
εἶδω vb. – a vedea, a ști (οἶδα - perf. cu sens de prez.)
δόμα, -ατος (τό) s.n. – dar, cadou
ἀγαθός, -ή, -όν adj. – bun
τέκνον, -ου (τό) s.n. – copil
πόσος, -η, -ον adj. – cât de mare
μᾶλλον adv. – mai degrabă
Πατήρ, -τρός (ὁ) s.m. – Tatăl (ceresc)

οὐρανός, -οῦ (ὁ) s.m. – cer
ὄσος, ὄση, ὄσον adj. – cât de mare
ἂν conj. – dacă
θέλω vb. – a voi
ἵνα conj. – ca să
ποιέω vb. – a face
οὕτω(ς) adv. – (tot) astfel, la fel
οὗτος, αὐτή, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
νόμος, -ου (ὁ) s.m. – lege
προφήτης, -ου (ὁ) s.m. – profet, proroc
φόβος, -ου (ὁ) s.m. – teamă, frică
Κύριος, -ου (ὁ) s.m. – domn, stăpân, Dumnezeu
προστίθηναι vb. – a spori, a face să crească, a mări; a adăuga; a hotărî
ἡμέρα, -ας (ἡ) s.f. – zi
ἔτος, -ους (τό) s.n. – an
ἀσεβής, -ές adj. – lipsit de pietate, nelegiuit
ὀλιγόω vb. – a micșora, a diminua, a scurta
ἀστήρ, -έρος (ὁ) s.m. – astru, stea
ἀνατολή, -ῆς (ἡ) s.f. – răsărit (de soare etc.)
προάγω vb. – a merge înainte
ἕως conj., prep. – până când, până ce, până să; până la (în)
ἔρχομαι vb. – a merge, a veni
ἵστημι vb. – a așeza, a fixa, a stabili, a orându-i; a rămâne, a sta nemișcat
ἐπάνω adv. – deasupra, sus
παιδίον (πεδίον), -ου (τό) s.n. – copilăș, prunc

Expresii și citate biblice și patristice

Φόβος Κυρίου προστίθησιν ἡμέρας, ἔτη δὲ ἀσεβῶν ὀλιγοθήσεται – Frica de Dumnezeu lungeste zilele omului, dar scurtează anii celor fără de lege.
Καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθῶν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον – Și iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit și a stat deasupra, unde era Pruncul.

Familie de cuvinte

αἰτέω vb. – a cere
αἶτημα, -ατος (τό) s.n. – cerere
αἶτησις, -εως (ἡ) s.f. – cerere
αἰτητής, -οῦ (ὁ) s.m. – cel care cere
αἰτητικός, -ή, -όν adj. – căruia îi place să ceară
αἰτητός, -ή, -όν adj. – cerut, de dorit

Conjugarea verbelor în -μι (II)

Diateza medie Indicativ prezent

Se formează din reduplicație, radical și desinențele principale medii. Vocala din radical rămâne scurtă în cursul flexiunii.

δί-δο-μαι – eu îmi dau
δί-δο-σαι
δί-δο-ται
δι-δό-μεθα
δί-δο-σθε
δί-δο-νται

Indicativ imperfect

Se formează din augment, reduplicație, radical și desinențele secundare medii.

ἐ-δι-δό-μην – eu îmi dădeam
ἐ-δί-δο-σο
ἐ-δί-δο-το
ἐ-δι-δό-μεθα
ἐ-δί-δο-σθε
ἐ-δί-δο-ντο

Aorist II

Se formează din augment, radical și desinențele secundare medii. La persoana a II-a singular se produce căderea lui -σ- din desinență și contragerea celor două vocale: ο+ο>ου.

ἐ-δό-μην – eu mi-am dat
ἐ-δου
ἐ-δο-το
ἐ-δό-μεθα
ἐ-δο-σθε
ἐ-δο-ντο

Viitor

Se formează din radicalul verbului (cu vocala lungită: ο>ω), plus sufixul caracteristic pentru viitor -σ-, plus vocala de legătură, plus desinențele principale medii.

δώ-σ-ο-μαι – eu îmi voi da
etc.

Perfect

Se formează din reduplicația specifică perfectului, terminată în -ε, radicalul verbului și desinențele principale medii.

δέ-δο-μαι – eu mi-am dat
etc.

Mai mult ca perfect

Se formează din augment, reduplicația specifică perfectului, radicalul verbului și desinențele secundare medii.

ἐ-δε-δό-μην – eu îmi dădusem
etc.

Conjunctiv prezent

Se formează din reduplicația de prezent, radicalul cu vocala lungită și desinențele principale medii.

δι-δῶ-μαι – eu să îmi dau
etc.

Optativ prezent

Se formează din reduplicație, radicalul verbului, la care se alipește sufixul -ι-, plus desinențele secundare medii.

δι-δοί-μην – eu mi-aș da
etc.

Imperativ prezent

Se formează din reduplicație, radicalul verbului și desinențele secundare medii.

δί-δο-σο – dă-ți!
etc.

Participiu prezent

Se formează din reduplicație, radicalul verbului, sufixul caracteristic al participiului mediu (-μενο-) și desinențele adjectivale, în funcție de gen.

δι-δό-μενος (m), δι-δο-μένη (f), δι-δό-μενον (n) – care își dă
etc.

Infinitiv prezent

Se formează din reduplicație, radicalul verbului și sufixul caracteristic -σθαι.

δί-δο-σθαι – a-și da, că își dă

Diateza pasivă

După cum am arătat mai sus, la diateza pasivă se folosesc modurile și timpurile de la diateza medie, cu excepția viitorului I și aoristului, unde se folosesc forme proprii. Sufixul caracteristic pentru diateza pasivă este – θη –.

Vom prezenta mai jos formele de viitor și de aorist I.

Indicativ viitor (viitor I)

Se formează din radical, sufixul caracteristic pentru diateza pasivă – θη-, sufixul pentru viitor –σ-, vocala de legătură și desinențele principale medii.

δο-θή-σ-ο-μαι – eu voi fi dat
δο-θή-σ-η
δο-θή-σ-ε-ται
δο-θη-σ-ό-μεθα
δο-θή-σ-ε-σθε
δο-θή-σ-ο-νται

Aorist I

Se formează din augment, radical, sufixul caracteristic pentru diateza pasivă – θη- și desinențele secundare active. La persoana a III-a plural se adaugă, înainte de desinență, sufixul –σα –.

ἐ-δό-θη-ν – eu am fost educat
ἐ-δό-θη-ς
ἐ-δό-θη
ἐ-δό-θη-μεν
ἐ-δό-θη-τε
ἐ-δό-θη-σα-ν

Cursul nr. 25

Despre îngăduința creștinească

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. Ὅς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. Ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεῖτω, καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ· δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς στήσαι αὐτόν. Ὅς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὅς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. Ἐκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῖ πληροφορεῖσθω. Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν Κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν Κυρίῳ οὐ φρονεῖ. Καὶ ὁ ἐσθίων Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἐαυτῷ ζη, καὶ οὐδεὶς ἐαυτῷ ἀποθνήσκει. Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκομεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν.

(Epistola Sf. Apostol Pavel către romani, 14, 1-8)

Vocabular

ἀσθενέω vb. – a fi lipsit de putere, a fi neputincios, slab
πίστις,-εως (ἡ) s.f. – credință
προσλαμβάνω vb. – a lua, a primi
εἰς prep. – la, spre, către, contra
κρίνω vb. – a judeca
διακρίνω vb. – a deosebi, a discerne, a judeca
διάκρισις,-εως (ἡ) s.f. – discernere, discuție
διαλογισμός,-οῦ (ὁ) s.m. – gând, cugetare, judecată; tăgăduire, obiecție
ὅς, ἢ, ὅ pron. – care (ὅς μὲν... ὅς (ὁ) δὲ - unul... altul)
πιστεύω vb. – a crede
φαγέω (φάγομαι) vb. – a mânca
λάχανον,-ου (τό) s.n. - legumă
ἐσθίω vb. – a mânca
ἐξουθενέω vb. – a disprețui, a privi cu dispreț
ἀλλότριος,-α,-ον adj. – care aparține altuia, străin
οἰκέτης,-ου (ὁ) s.m. – sclav, rob, slujitor
ἴδιος,-α,-ον adj. – personal, propriu
Κύριος,-ου (ὁ) s.m. – domn, stăpân
στήκω vb. – a sta drept, a sta în picioare
πίπτω vb. – a cădea
ἵστημι vb. – a așeza, a fixa; a rămâne, a sta nemișcat, a sta în picioare
δυνατός,-ή,-όν adj. – puternic, capabil, posibil
ἡμέρα,-ας (ἡ) s.f. – zi
πᾶς,πασα,παν adj. – tot, toată
ἕκαστος, ἐκάστη, ἕκαστον pron. – fiecare

νοῦς, νοῦ (ὁ) s.m. – minte
 πληροφορέω vb. – a umple, a împlini; a fi încredințat pe deplin
 φρονέω vb. – a gândi, a cugeta, a judeca
 εὐχαριστέω vb. – a fi recunoscător, a aduce mulțumiri
 οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδέν pron. – niciunul, niciuna
 εἰάν conj. – dacă, chiar dacă
 χεῖλος,-ους (τό) s.n. – buză
 ἀληθινός,-ή,-όν adj. – adevărat, veritabil, veridic, autentic, sincer
 κατορθόω vb. – a ține drept, a menține, a întări
 μαρτυρία,-ας (ἡ) s.f. – mărturie
 μάρτυς,-ρος (ὁ) s.m. – martor, mărturisitor, martir, mucenic
 ταχύς,-εια,-ύ adj. – iute, rapid
 γλῶσσα,-ης (ἡ) s.f. – limbă, limbaj, grai, vorbire
 ἔχω vb. – a avea
 ἀδικός,-ον adj. – nedrept, rău
 ὁδός,-οῦ (ἡ) s.f. – drum, cale
 ἀσεβής,-ές adj. – lipsit de pietate, nelegiuit, fără de lege
 ἐπέρχομαι vb. – a veni lângă, a se apropia de, a reveni
 ζηλώω vb. – a râvni, a năzui, a ținti la; a pizmui, a invidia
 παράνομος,-ον adj. – contrar legii, justiției, nelegiuit, criminal, rău

Expresii și citate biblice și patristice

Χεῖλη ἀληθινὰ κατορθοῖ μαρτυρίαν, μάρτυς δὲ ταχύς γλῶσσαν ἔχει ἀδικόν – Buzele care spun adevărul vor dăinui totdeauna, iar limba grăitoare de minciună, numai pentru o clipă.

Ὁδοὺς ἀσεβῶν μὴ ἐπέλθῃς, μηδὲ ζηλώσης ὁδοὺς παρανόμων – Nu apuca pe calea celor fără de lege și nu păși pe drumul celor răi.

Familie de cuvinte

Κύριος,-ου (ὁ) s.m. – domn, stăpân; Domnul, Dumnezeu
 κυριακός,-ά,-όν adj. – al (a) Domnului
 κυριεύω vb. – a fi stăpân, a stăpâni, a avea putere peste, a domni peste
 κυριότης,-ητος (ἡ) s.f. – domnie, stăpânire

Verbele neregulate

După cum am menționat mai sus, verbele regulate au același radical la toate temele, pe când verbele neregulate au temele formate de la radicale diferite, la prezent, viitor, aorist și perfect. Prezentăm mai jos câteva dintre verbele neregulate, în ordine alfabetică:

Prezent	Viitor	Aorist	Perfect	
ἄγω	ἄξω	ἤγαγον	ἤγα	- a duce, a conduce
αἰρέω	αἰρήσω	εἶλον	ἤρηκα	- a lua
ἀκούω	ἀκούσομαι	ἤκουσα	ἀκήκοα	- a auzi
ἀλείφω	ἀλείψω	ἤλειψα	ἀλήλιφα	- a unge
ἀμαρτάνω	ἀμαρτήσομαι	ἤμαρτον	ἤμάρτηκα	- a greși
ἀνοίγω	ἀνοίξω	ἀνέφξα	ἀνέφχα	- a deschide
βαίνω	βήσομαι	ἔβην	βέβηκα	- a merge
βάλλω	βαλῶ	ἔβαλον	βέβληκα	- a arunca
βλάπτω	βλάψω	ἔβλαψα	βέβλαφα	- a vătăma
βούλομαι	βουλήσομαι	ἐβουλήθην	βεβούλημαι	- a voi
γίγνομαι	γενήσομαι	ἐγενόμην	γέγονα	- a se naște, a deveni
γιγνώσκω	γνώσομαι	ἔγνων	ἔγνωκα	- a cunoaște
διδάσκω	διδάξω	ἐδίδαξα	δεδίδαχα	- a învăța
ἔρχομαι	εἶμι	ἤλθον	ἔλήλυθα	- a merge, a veni
ἐσθίω	ἔδομαι	ἔφαγον	ἔδηδοκα	- a mânca
εὐρίσκω	εὐρήσω	ἠύρον	ἠύρηκα	- a găsi
ἔχω	ἔξω	ἔσχον	ἔσχηκα	- a avea
ζάω (ζῶ)	ζήσω	ἔβιον	βεβίωκα	- a trăi
θνήσκω	ἀποθανοῦμαι	ἀπέθανον	τέθνηκα	- a muri
καλέω	καλῶ	ἐκάλεσα	κέκληκα	- a chema
λαμβάνω	λήψομαι	ἔλαβον	εἴληφα	- a lua
λέγω	λέξω sau ἔρω	ἔλεξα sau εἶπον	εἶρηκα	- a spune
μανθάνω	μαθήσομαι	ἔμαθον	μεμάθηκα	- a învăța
ὁράω	ὄψομαι	εἶδον	εἶδρακα (sau ὄπωπα)	- a vedea
πάσχω	πείσομαι	ἔπαθον	πέπονθα	- a suferi
πείθω	πείσω	ἔπεισα	πέπεικα	- a convinge
πέμπω	πέμψω	ἔπεμψα	πέπομψα	- a trimite
πίπτω	πεσοῦμαι	ἔπεσον	πέπτωκα	- a cădea
ρέω	ρήσομαι	ἔρρῆην	ἔρρηκα	- a curge
στέλλω	στελῶ	ἔστειλα	ἔσταλκα	- a trimite
σώζω	σώσω	ἔσωσα	σέσωκα	- a salva, a mântui

Cursul nr. 26
Învierea Mântuitorului

Ὅψέ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαριάμ ἡ Μαγδαλυνή καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρήσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκόλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ θηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε· οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε.

(Sf. *Evanghelie după Matei, 28, 1-7*)

Vocabular

ὄψέ adv. – târziu
σάββατον,-ου (τό) s.n. – sâmbătă, sabbat
ἐπιφώσκω vb. – a începe să se lumineze
θεωρέω vb. – a vedea
τάφος,-ου (ό) s.m. – mormânt
σεισμός,-ου (ό) s.m. – cutremur
καταβαίνω vb. – a coborî, a se pogorî
προσέρχομαι vb. – a se apropia, a veni aproape
ἀποκλίω vb. – a rostogoli, a prăvăli
λίθος,-ου (ό) s.m. – piatră
κάθημαι vb. – a șede
ἐπάνω adv. și prep. – deasupra, sus
εἰδέα,-ας (ἡ) s.f. – înfățișare
ὡς conj. – precum, ca
ἀστραπή,-ῆς (ἡ) s.f. – fulger
ἔνδυμα,-ατος (τό) s.n. – îmbrăcăminte
λευκός,-ή,-όν adj. – alb
χιών,χιόνος (ἡ) s.f. – zăpadă
φόβος,-ου (ό) s.m. – teamă, frică
φοβέω vb. – a se teme, a-i fi frică
σειώ vb. – a scutura, a zgâlțâi, a zgudui, a cutremura
θήρα,-ας (ἡ) s.f. – poartă, ușă
θηροῦν,-ντος (ό) s.m. – paznic, portar
γίγνομαι vb. – a deveni, a se face
νεκρός,-ά,-όν adj. – mort

ἀποκρίνω vb. – a răspunde (cuiva), a lua cuvântul
γυνή, γυναικός (ἡ) s.f. – femeie
εἶδω vb. – a vedea, a ști (οἶδα – știu)
σταυρώω vb. – a crucifica, a răstigni
ζητέω vb. – a căuta
ὧδε adv. – aici
ἐγείρω vb. – a învia
καθώς conj. – după cum
ὅπου adv. – unde
κεῖμαι vb. – a zăcea
ταχύ adv. – repede
πορεύομαι vb. – a pleca, a merge
μαθητής,-ου (ό) s.m. – discipol, ucenic
προάγω vb. – a merge înainte
ἐκεῖ adv. – acolo
ὄραω vb. – a vedea
φιλεθρέω vb. – a iubi vrăjmășia, a avea un suflet dușmănos, a se certa
ἄνθρωπος,-ου (ό) s.m. – om
μάτην adv. – în deșert, în zadar, fără pricină
ἐργάζομαι vb. – a face, a săvârși; a lucra, a munci
κακόν,-ου (τό) s.n. – răul
κακός,-ή,-όν adj. – rău
νῦν adv. – acum
ἀεὶ adv. – întotdeauna, mereu, pururea
αἰών,-ωνος (ό) s.m. – timp, veac

Expresii și citate biblice și patristice

Μὴ φιλεθρήσης πρὸς ἄνθρωπον μάτην, μήτι σε ἐργάσῃται κακόν – Nu te certa cu nimeni fără pricină, de vreme ce nu ți-a făcut niciun rău.
Νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων – Acum și pururea și în vecii vecilor

Familie de cuvinte

ἐγείρω vb. – a trezi, a deștepta, a învia
ἐγερσις,-εως (ἡ) s.f. – trezire, înviere
ἐγερτήριον,-ου (τό) s.n. – care trezește, stimulent
ἐγερτικός,-ή,-όν adj. – propriu trezirii, care trezește

Adverbul

Adverbul este o parte de vorbire neflexibilă, dar are, ca și adjectivul, grade de comparație. Ca și în alte limbi, în greaca veche există adverbe de loc, de timp, de mod, de cantitate etc.

Adverbele de loc răspund la întrebarea *unde?*: ἐνθάδε, ὧδε (aici), ἐκεῖ, ἐκεῖσε (acolo), ἔξω (afară, în afară), ἔνδον (înăuntru), ἐπάνω (deasupra, sus).

Adverbele de timp răspund la întrebarea *când?*: νῦν (acum), ἔνθα (atunci).

Adverbele de mod răspund la întrebarea *cum?*: καλῶς (frumos, bine), βραδέως (încet), ταχύ, ταχέως (repede), ἀληθῶς (cu adevărat), ἀλγεινῶς (în chip dureros).

Adverbele de cantitate răspund la întrebarea *cât?*: πολύ (mult), ὀλίγον (puțin).

Adverbele pot avea diverse terminații: -ῶς (καλῶς), -ον (πρῶτον – mai întâi), -ύ (πολύ), -α (τάχα - îndată), -ω (ἔξω), -δε (ἐνθάδε).

Unele adverbe sunt identice cu forma de neutru, numărul singular, a adjectivului, altele au forma neutrului plural a adjectivului. Pentru a forma un adverb de la un adjectiv, procedăm astfel: înlocuim pe -ν de la genitivul plural al adjectivului cu -ς. Spre exemplu: forma de genitiv plural a adjectivului δίκαιος, -α, -ον – drept, cinstit este δικαίων. Prin înlocuirea lui -ν cu -ς se formează adverbul δικαίως (în mod drept, cinstit sau: cu cinste, cu dreptate).

Comparativul adverbului este identic cu comparativul neutru singular al adjectivului. Spre exemplu, adjectivul σοφός, σοφή, σοφόν (înțelept) are, la comparativ, formele: σοφώτερος, σοφωτέρα, σοφώτερον (mai înțelept). Forma de neutru - adică σοφώτερον – poate servi drept comparativ al adverbului σοφῶς (cu înțelepciune, în chip înțelept), având sensul: “cu mai multă înțelepciune, în chip mai înțelept”.

Superlativul adverbului este identic cu superlativul neutru plural al adjectivului. Spre exemplu, adjectivul ταχύς, -εῖα, -ύ (iute, rapid) are, la superlativ plural, formele: τάχιστοι, -αι, -α. Forma de neutru – adică τάχιστα - poate servi drept superlativ al adverbului ταχύ (repede), având sensul: “foarte repede, cât mai repede”.

Sfântul Apostol Pavel despre Înviere

Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσι τίνες ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἶπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν. Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπόλωντο. Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἔλεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.

(Întâia Epistolă a Sf. Apostol Pavel către corinteni, 15, 12-21)

Vocabular

Χριστός, -οῦ (ὁ) s.m. – Unsul, Mesía, Hristos
εἰ conj. – dacă
κηρύττω (κηρύσσω) vb. – a vesti, a predica, a propovădui
ὅτι conj. – că, întrucât, pentru că
ἐκ prep. – din, de la
νεκρός, -ά, -όν adj. – mort
ἐγείρω vb. – a trezi, a deștepta, a învia
πῶς adv. – cum, în ce fel, în ce chip
λέγω vb. – a spune, a vorbi, a zice
τίς, τί pron. – cine, ce
ἐν prep. – în, întru, pe, dintre
ἀνάστασις, -εως (ἡ) s.f. – înviere
κενός, -ή, -όν adj. – gol, deșert, zadarnic
ἄρα conj. – deci, așadar, prin urmare
κήρυγμα, -ατος (τό) s.n. – propovăduire, predicare, vesteire
πίστις, -εως (ἡ) s.f. – credință
εὐρίσκω vb. – a găsi, a afla, a descoperi
ψευδομάρτυς, -υρος (ὁ) s.m. – martor mincinos
μαρτυρέω vb. – a fi mărturisitor, a mărturisi, a depune mărturie
κατά prep. – împotriva, contra, față de
ὅς, ἡ, ὃ pron. – care
εἶπερ conj. – fiindcă, pentru că
μάταιος, -α, -ον adj. – zadarnic, deșert, van
ἔτι adv. – încă, chiar

ἁμαρτία,-ας (ἡ) s.f. – păcat, greșeală
κείμαι vb. – a fi culcat, întins, așezat, adormit; a zăcea
ἀπόλλυμι vb. – a pierde, a face să piară, a pieri
ζωή (ζωά),-ῆς (ἡ) s.f. – viață
οὗτος, αὕτη, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
μόνον adv. – numai
ἐλπίζω vb. – a spera, a nădăjdi, a-și pune nădejdea
ἐλε(ε)νός,-ῆ,-όν – vrednic (demn) de plâns, de milă
πας,πασα,παν adj. – tot, toată
ἄνθρωπος,-ου (ὁ) s.m. – om
νυνί adv. – (chiar, tocmai) acum
ἀπαρχή,-ῆς (ἡ) s.f. – pârgă
γίγνομαι vb. – a se naște, a deveni, a se produce, a se face
ἐπειδή conj. – după ce; pentru că, fiindcă, de vreme ce
διά (δι') prep. – prin
θάνατος,-ου (ὁ) s.m. – moarte
ψωμός,-ου (ὁ) s.m. – bucată, bucată de pâine
ἡδονή,-ῆς (ἡ) s.f. – plăcere
εἰρήνη,-ης (ἡ) s.f. – pace
οἶκος,-ου (ὁ) s.m. – locaș, lăcaș, casă
πλήρης,-ες adj. – plin, complet, sătul
πολύς, πολλή, πολύ adj. – mult, numeros
ἀγαθά (τά) s.n. – bunuri
ἄδικος,-ον adj. – nedrept, rău
θῦμα,-ατος (τό) – victimă sacrificială, sacrificiu, ofrandă, carne de jertfe
μάχη,-ης (ἡ) s.f. – luptă, dispută
πίνω vb. – a bea
ὔδωρ,-ατος (τό) s.n. – apă
ἀπό prep. – de, de la, de pe, din
σός,-ῆ,-όν pron. – al tău, a ta
ἄγγειον,-ου (τό) s.n. – vas pentru lichide, recipient; puț
φρέαρ,-ατος (τό) s.n. – puț, fântână
πηγή,-ῆς (ἡ) s.f. – izvor

Expresii și citate biblice și patristice

Κρείσσων ψωμὸς μεθ' ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ ἢ οἶκος πλήρης πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων μετὰ μαχίης – Mai bună este o bucată de pâine uscată, în pace, decât o casă plină cu multe bunuri și cu cărnuri de jertfe, dar cu vrăjă.
Πῖνε ὕδατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων καὶ ἀπὸ σῶν φρεάτων πηγῆς – Bea apă din puțul tău și din izvorul care curge din fântâna ta.

Familie de cuvinte

Χριστός,-οῦ (ὁ) s.m. – Unsul, Mesía, Hristos
χρίω vb. – a unge

χρῖσμα,-ατος (τό) s.n. – ungere
χριστιανικός,-ῆ,-όν adj. – creștin
χριστιανισμός,-οῦ (ὁ) s.m. – creștinism
χριστιανός,-οῦ (ὁ) s.m. – creștin

Prepoziția

Ca parte de vorbire neflexibilă care leagă două părți de propoziție, prepoziția însoțește numele la cazurile oblice (genitiv, dativ și acuzativ). Majoritatea prepozițiilor sunt așezate înaintea numelui (antepuse), dar există și câteva așezate după nume (postpuse), denumirea lor devenind, în această situație, improprie.

În limba greacă, prepozițiile se clasifică astfel, după numărul cazurilor cu care se construiesc:

- 1) prepoziții construite cu un singur caz;
- 2) prepoziții construite cu două cazuri;
- 3) prepoziții construite cu trei cazuri

Prepoziții construite cu un singur caz

a) cu genitivul:

ἀπό – de, de la, de pe, din
ἐκ (ἐξ) – din, de la
πρό – în față, pentru
ἀντί – în loc de, în locul lui, în schimbul
ἄνευ – fără (de)
ἕνεκα – din cauza, pentru (prepoziție postpusă)
μέχρι – până la
ἄχρι – până la

b) cu dativul:

ἐν – în
σύν (σύν) – cu, împreună cu

c) cu acuzativul

εἰς – la, spre, către, contra
ὡς – la, spre (numai cu nume de persoane)
ἀνά – în sus, de-a lungul

Prepoziții construite cu două cazuri
(genitiv și acuzativ)

διά (δι') – a) cu genitivul: prin (intermediul); b) cu acuzativul: pentru, din cauza
κατά – a) cu genitivul: sub, împotriva, contra, față de; b) cu acuzativul: în josul, pe, potrivit cu, conform
ὑπέρ – a) cu genitivul: pentru; b) cu acuzativul: peste, dincolo de
μετά – a) cu genitivul: cu; b) cu acuzativul: după

Prepoziții construite cu trei cazuri
(genitiv, dativ și acuzativ)

ἀμφί – în jurul, aproximativ
ἐπί – pe, la, în, după, pentru, împotriva
παρά – la, lângă, aproape (de), alături, de la, din partea, spre, prin, contra
περί – în jur(ul), despre, privitor la
πρός – la, spre, în fața, împotriva
ὑπό – sub, de, de către

Cursul nr. 28
Înălțarea lui Iisus la cer

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ᾧ Θεόφιλε, ὃν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήφθη οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὄπανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν βλέπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

(Faptele Sfinților Apostoli, 1, 1-9)

Vocabular

πρῶτος,-η,-ον num. – întâiul, întâia, primul, prima
λόγος,-ου (ὁ) s.m. – cuvânt, afirmație; cauză, motiv, rațiune, problemă; cuvânt al lui Dumnezeu, poruncă a lui Dumnezeu
ποιέω vb. – a face, a crea
πᾶς,πᾶσα,πᾶν adj. – tot, toată
ἄρχω vb. – a începe
καί conj. – și
διδάσκω vb. – a învăța (pe altul)
ἄχρι prep. – până la
ἡμέρα,-ας (ἡ) s.f. – zi
ἐντέλλομαι vb. – a porunci
ἀπόστολος,-ου (ὁ) s.m. – trimis, sol, apostol
διά prep. – prin (intermediul)
πνευμα,-τος (τό) s.n. – duh, spirit, suflare
ἅγιος,-α,-ον adj. – sfânt
ἐξαιρέω vb. – a alege
ἀνέρχομαι vb. – a se urca, a se sui, a se înălța
παρίστημι vb. – a înfățișa, a prezenta, a pune înaintea cuiva
ζάω (ζῶ) vb. – a trăi (ζῶν,-ντος – care trăiește, viu)
μετά prep. – după
πάσχω vb. – a suferi, a pătimi, a îndura

πολύς, πολλή, πολύ adj. – mult, numeros
τεκμήριον,-ου (τό) s.n. – dovadă, probă, mărturie
τεσσαράκοντα (τετταράκοντα) num. – patruzeci
ὄπτανομαι vb. – a se arăta, a apărea
λέγω vb. – a spune, a vorbi (εἶπε – a spus)
βασίλεια,-ας (ἡ) s.f. – împărăție, împărăție cerească
συναλίζω vb. – a se afla cu cineva, a petrece cu cineva, a mânca împreună cu cineva
παραγγέλλω vb. – a porunci
χωρίζω vb. – a se depărta, a se îndepărta
ἀλλά conj. – ci
περιμένω vb. – a aștepta
ἐπαγγελία,-ας (ἡ) s.f. – făgăduință, făgăduială, promisiune
ἀκούω vb. – a auzi, a asculta
ὅτι conj. – că, întrucât, pentru că
βαπτίζω vb. – a boteza
ὔδωρ,-ατος (τό) s.n. – apă
δέ conj. – dar, însă
οὗτος, αὐτή, τοῦτο pron. – acesta, aceasta
οὖν conj. – deci, așadar, prin urmare
συνέρχομαι vb. – a veni împreună cu, a se aduna, a se strânge (la o adunare)
ἐπερωτάω vb. – a întreba
χρόνος,-ου (ὁ) s.m. – timp, vreme
ἀποκαθιστάνω vb. – a pune la loc, a așeza din nou, a readuce în starea de la început
γιγνώσκω vb. – a cunoaște
ἢ conj. – sau
καιρός,-οῦ (ὁ) s.m. – timp (favorabil), moment (oportun), ocazie
Πατήρ,-τρός (ὁ) s.m. – Tatăl (ceresc)
τίθημι vb. – a pune, a așeza, a rânduî, a păstra (ἔθετο – a pus, a rânduî)
ἴδιος,-α,-ον adj. – propriu
ἐξουσία,-ας (ἡ) s.f. – putere, capacitate, autoritate, stăpânire
λαμβάνω vb. – a lua, a dobândi, a prinde
δύναμις,-εως (ἡ) s.f. – putere
ἐπέρχομαι vb. – a veni lângă, a se apropia, a urma să vină, a veni pe neașteptate
μάρτυς,-ρος (ὁ) s.m. – martor, mărturisitor
ἕως conj., prep. – până când, până să; până la (în)
ἔσχατον,-ου (τό) s.n. – sfârșit, capăt, margine
γῆ, γῆς (ἡ) s.f. – pământ
βλέπω vb. – a privi, a vedea, a zări
ἐπαίρω vb. – a ridica, a înălța; a se ridica, a se înălța
νεφέλη,-ης (ἡ) s.f. – nor
ὑπολαμβάνω vb. – a lua pe dedesubt, a sustrage, a ascunde privirilor
ἀπό prep. – de, de la, de pe, din
ὄφθαλμός,-οῦ (ὁ) s.m. – ochi
ὅταν conj., adv. – când, ori de câte ori; atunci
ἐπικαλέω vb. – a chema (la sine), a numi, a invoca
εἰσακούω vb. – a asculta de, a răspunde

ζητέω vb. – a căuta, a cere
κακός,-ή,-όν adj. – rău
εὐρίσκω vb. – a găsi, a afla, a descoperi
μακάριος,-α,-ον adj. – fericit
καθαρός,-ά,-όν adj. – curat
καρδία,-ας (ἡ) s.f. – inimă
ὁράω vb. – a vedea

Expresii și citate biblice și patristice

Ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέσησθέ με, ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν· ζητήσουσί με κακοί, καὶ οὐκ εὐρήσουσιν – Căci atunci mă vor chema, dar nu voi răspunde; mă vor căuta, și nu mă vor afla.
Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδία, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὁψονται – Fericii cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Familie de cuvinte

λόγος,-ου (ὁ) s.m. – cuvânt, afirmație; cauză, motiv, rațiune, problemă; cuvânt al lui Dumnezeu, poruncă a lui Dumnezeu, Logos
λογίζομαι vb. – a socoti, a gândi, a crede
λογικός,-ή,-όν adj. – care este conform cu Cuvântul (Logosul), sau cu rațiunea
λόγιον,-ου (τό) s.n. – cuvânt revelat
λόγιος,-α,-ον adj. – elocvent, iscusit la vorbă
λογισμός,-οῦ (ὁ) s.m. – judecată, rațiune, gândire, gând

Conjuncția

Fiind părți de vorbire neflexibile care leagă două propoziții într-o frază sau două cuvinte cu același rol sintactic într-o propoziție, conjuncțiile se împart în două mari categorii: *coordonatoare* (care leagă propoziții de același fel) și *subordonatoare* (care leagă regenta de subordonată).

1) Conjuncțiile coordonatoare

Conjuncțiile coordonatoare sunt de mai multe feluri: copulative, disjunctive, adversative, explicative, concluzive, corelative.

- copulative: **καί** – și
- disjunctive: **ἢ** – sau
- adversative: **ἀλλά** – ci, **δέ** – dar, **ἴσως** – dar
- explicative: **γάρ** – căci

- concluzive: οὐν – deci, aşadar, prin urmare
- corelative: μὲν... δέ – pe de o parte...pe de altă parte, οὐ μόνον...ἀλλὰ καί – nu numai...ci și

2) Conjuncțiile subordonatoare

Conjuncțiile subordonatoare se împart în următoarele categorii, după felul subordonatelor: completive, cauzale, temporale, concesive, condiționale, comparative, consecutive, finale.

- completive: ὅτι, ὡς – că
- cauzale: ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ – deoarece, fiindcă, pentru că
- temporale: ὡς, ὅτε, ὅταν, ἠνίκα – când, ἐπεὶ, ἐπειδὴ – după ce, ἐπεὶ τάχιστα – îndată ce, ἕως, μέχρι – până când, până să, ὁπότε, ὅταν – ori de câte ori, ἐξ οὗ – de când, ἐν ᾧ – în timp ce, πρὶν – (mai) înainte ca (de)
- concesive: εἰ καὶ – deși, cu toate că, chiar dacă, καίπερ - cu toate că
- condiționale: εἰ, ἐὰν (ἄν) - dacă
- comparative: ὡς, ὥσπερ, καθάπερ – precum, după cum
- consecutive: ὥστε, ὡς - încât
- finale: ἵνα, ὡς – ca să

Addenda: TERMENI RELIGIOȘI GRECEȘTI

- ἀγάπη,-ης (ἡ) s.f. – iubire; agapă, ospăț comun (la care luau parte primii creștini)
 ἄγγελος,-ου (ὁ) s.m. - vestitor, înger
 ἀγιάζω vb. – a sfinți
 ἀγίασμα,-ατος (τό) s.n. – loc sfânt, sanctuar, lucru sfințit, sfințenie; agheasmă
 ἀγιασμός,-οῦ (ὁ) s.m. – sfințire, consacrare
 ἅγιος,-α,-ον adj. – sfânt, sfințit (Ἅγιον Πνεῦμα – Sfântul Duh)
 Ἀειπαρθένος,-ου (ἡ) s.f. – Pururea Fecioara
 ἄθλησις,-εως (ἡ) s.f. – pătimire
 αἵρεσις,-εως (ἡ) s.f. – luare, alegere; erezie
 ἁμάρτημα,-ατος (τό) s.n. – păcat
 ἁμαρτία,-ας (ἡ) s.f. – păcat, greșeală
 ἀνάλη(μ)ψις,-εως (ἡ) s.f. – înălțare, ridicare (la cer)
 ἀνίστημι vb. – a învia
 ἀποκατάστασις,-εως (ἡ) s.f. – apocatastază, restaurare, restabilire a stării primare a omului (de dinainte de căderea în păcat)
 ἀποστασία,-ας (ἡ) s.f. – lepădare de credință, renegare publică a unei credințe religioase, apostazie
 ἀποστολή,-ῆς (ἡ) s.f. – apostolie, apostolat
 ἀποστολικός,-ῆ,-όν adj. – apostolic, apostolesc
 ἀπόστολος,-ου (ὁ) s.m. – trimis, sol, apostol
 ἀρχιεροσύνη,-ης (ἡ) s.f. – arhierie
 ἀσέβεια,-ας (ἡ) s.f. – lipsă de evlavie, impietate
 ἀσεβής,-ές adj. – lipsit de pietate, nelegiuit
 βαπτίζομαι vb. – a se boteza
 βαπτίζω vb. – a boteza
 βάπτισμα,-ατος (τό) s.n. – botez
 βαπτίστας (βαπτιστής),-ου (οῦ) (ὁ) s.m. – botezătorul
 βασιλεία,-ας (ἡ) s.f. – împărăție (cerească)
 βῆμα,-ατος (τό) s.n. – judecată (de apoi)
 Βιβλία,-ῶν (τά) s.n. - Cărțile Sfinte, Biblia
 γένεσις,-εως (ἡ) s.f. – naștere, facere, geneză
 δαιμονάω vb. – a fi sub puterea unui demon
 δαιμονίζομαι vb. – a fi posedat de demon, a fi demonizat
 δαιμόνιον,-ου (τό) s.n. - divinitate; demon, spirit (duh) rău, necurat
 δαιμονιώδης,-ες adj. – demonic, demoniac
 δαίμων,-ονος (ὁ, ἡ) s.m.f. – divinitate, zeu, zeiță; demon, spirit (duh) rău, necurat
 διαθήκη,-ης (ἡ) s.f. – testament, legământ (Καينὴ Διαθήκη – Noul Testament)
 διακονέω vb. – a sluji, a servi, a ajuta, a sluji ca diacon, a fi diacon
 διακονία,-ας (ἡ) s.f. – slujire, slujbă, serviciu, diaconat

διάκονος,-ου (ὁ) s.m. – slujitor, diacon
δίδαγμα,-ατος (τό) s.n. – învățătură, precept, lecție
διδασκαλία,-ας (ἡ) s.f. – învățătură, didascalie
διωγμός,-ου (ὁ) s.m. – persecuție, prigoană, urmărire
δογμα,-ατος (τό) s.n. – hotărâre, edict, decret; adevăr de credință cuprins în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție
δόξα,-ης (ἡ) s.f. – glorie, slavă, preamărire, faimă; părere
δοξάζω vb. – a preamări, a slăvi
δοξολογέω vb. – a glorifica, a slăvi (pe Dumnezeu)
δοξολογία,-ας (ἡ) s.f. – glorificare, slăvire (a lui Dumnezeu)
εἰκονομάχος,-ου (ὁ) s.m. – iconomah, iconoclast (adept al eliminării cultului icoanelor)
Ἐκκλησία,-ας (ἡ) s.f. – Biserica
ἐκκλησιαστής,-ου (ὁ) s.m. – eclesiast, propovăduitor
ἐλε(ε)ϊνός,-ή,-όν adj. – vrednic (demn) de plâns, de milă
ἐλεέω vb. – a avea milă de, a milui
ἐλεημοσύνη,-ης (ἡ) s.f. – milostenie, pomană
ἐλεήμων,-ον adj. – milos, milostiv, îndurător
ἔλεος,-ου (ὁ) s.m. – milă, milostenie
ἐπαρχία,-ας (ἡ) s.f. – eparhie, unitate teritorială bisericească
Εὐαγγέλιον,-ου (τό) s.n. – Evanghelia, Vestea cea bună, Buna Vestire
Εὐαγγελισμός,-ου (ὁ) s.m. – Buna Vestire
εὐχαριστέω vb. – a fi recunoscător, a aduce mulțumiri
εὐχαριστία,-ας (ἡ) s.f. – recunoștință, mulțumire
εὐχή,-ῆς (ἡ) s.f. – rugăciune, jurământ
ἱερατεία,-ας (ἡ) s.f. – preoție
ἱερεύς,-έως (ὁ) s.m. – preot
ἱερόν,-ου (τό) s.n. – templu, sanctuar
ἱερός,-ά,-όν adj. – sfânt
ἱερωσύνη,-ης (ἡ) s.f. – preoție
καθαίρεσις,-εως (ἡ) s.f. – caterisire, răspopire
κηρύττω vb. – a vesti, a propovădui
λείψανον,-ου (τό) s.n. – relicvele unui sfânt, moaște
μνεία,-ας (ἡ) s.f. – aducere-aminte, amintire, pomenire
μνήμα,-ατος (τό) s.n. – mormânt
μνημεῖον,-ου (τό) s.n. – monument comemorativ, de aducere-aminte, de pomenire; mormânt
μνήμη,-ης (ἡ) s.f. – pomenire, amintire
μνημονεύω vb. – a-și aminti, a-și aduce aminte de
νηστεία,-ας (ἡ) s.f. – post
νηστεύω vb. – a posti
ὁμολογέω (ὁμολογῶ) vb. – a mărturisi
ὁμολογητής,-ου (ὁ) s.m. – mărturisitor al credinței, martir
ὁμολογία,-ας (ἡ) s.f. – mărturisire a credinței
ὀσιος,-α,-ον adj. – pios, cuvios
ὀσιότης,-ητος (ἡ) s.f. – sfințenie, pietate, cuvioșie

Παντοκράτωρ,-τορος (ὁ) s.m. – Atotstăpânitorul, Atotțiitorul
προσευχή,-ῆς (ἡ) s.f. – rugăciune
προσεύχομαι vb. – a se ruga
προσκυνέω vb. – a se închina, a adora
προσκύνησις,-εως (ἡ) s.f. – închinare, adorare
προσκυνητής,-ου (ὁ) s.m. – închinător, persoană care se închină
σταυρός,-ου (ὁ) s.m. – cruce
σταυρόω vb. – a crucifica, a răstigni
συγχωρέω vb. – a ierta
συγχώρισις,-εως (ἡ) s.f. – iertare
σώζω vb. – a salva, a mântui, a izbăvi
σωτήρ,-ηρος (ὁ) s.m. – mântuitor, salvator
σωτηρία,-ας (ἡ) s.f. – mântuire, salvare
ταπεινός,-ή,-όν adj. – umil, smerit
ταπεινῶ vb. – a umili
ταπεινώσις,-εως (ἡ) s.f. – smerenie, umilință
χάρις,-ιτος (ἡ) s.f. – har, farmec, recunoștință
χάρισμα,-ατος (τό) s.n. – binefacere
χαριτώω vb. – a umple cu har dumnezeiesc, a dărui harul divin
χειροτονέω vb. – a întinde mâna, a numi cu mâna ridicată, a hirotoni
χρίσμα,-ατος (τό) s.n. – ungere
χριστιανικός,-ή,-όν adj. – creștin
χριστιανισμός,-ου (ὁ) s.m. – creștinism
χριστιανός,-ου (ὁ) s.m. – creștin
ψυχή,-ῆς (ἡ) s.f. – suflu, suflare, suflet; viață, existență

MIC DICȚIONAR
GREC-ROMÂN

A.

- ἀβαρής, -ές** adj. – care nu este greu, care nu este supărător; ușor, plăcut, agreabil
ἀβατος, -ον adj. – inaccesibil
ἀβλαβής, -ές adj. – care nu dăunează, care nu face rău, inocent, liniștit, pașnic
ἀβροδίατος, -ον adj. – afemeiat, efeminat; gingaș
ἀβυσσος, -ου (ή) s.f. – abis, adânc
ἀγαθά (τά) s.n. – bunuri
ἀγαθοεργέω (ἀγαθουργέω) vb. – a face bine (cuiva)
ἀγαθοποιέω vb. – a face bine(le)
ἀγαθοποιΐα, -ας (ή) s.f. – binefacere, facerea binelui
ἀγαθοποιός, -όν adj. – binefăcător, care face binele
ἀγαθόν, -οῦ (τό) s.n. – binele, virtutea
ἀγαθός, -ή, -όν (comp. βελτίων, βέλτιον, superl. βέλτιστος, -η, -ον) adj. – bun, virtuos
ἀγαθωσύνη, -ης (ή) s.f. – bunătate, bunăvoință
ἀγαλλίασις, -εως (ή) s.f. – bucurie, veselie
ἀγαλλιάω vb. – a se bucura, a se veseli
ἀγαλμα, -ατος (τό) – ornament; statuie de zeu
ἀγαμαι, aor. ἠγάσθην vb. – a admira, a se mira
ἀγαμος, -ου (ο,ή) s.m.f. – celibatar (ă), necăsătorit (ă)
ἀγανακτέω vb. – a se mânia, a se indigna
ἀγανάκτησις, -εως (ή) s.f. – mânie, indignare
ἀγαπάω vb. – a iubi
ἀγάπη, -ης (ή) s.f. – iubire; ospăț comun; agapă
ἀγαπητός, -ή, -όν adj. – prea iubit, foarte drag
ἀγαρεύω vb. – a solicita, a cere, a

- rechiziționa; a sili, a constrânge
ἄγγαρος, -ου (ό) s.m. – sol, trimis, curier, mesager
ἄγγειον, -ου (τό) s.n. – vas pentru lichide, recipient
ἄγγελια, -ας (ή) s.f. – veste
ἄγγελος, -ου (ό) s.m. – vestitor, înger
ἄγγέλλω vb. – a vesti
ἄγγος, -ους (τό) s.n. – vas, coș
ἀγείρω vb. – a aduna
ἀγέλαστος, -ον adj. – care nu râde, trist
ἀγέλη, -ης (ή) s.f. – turmă, cireadă
ἀγέννητος, -ον adj. – nenăscut, care nu s-a născut încă
ἀγεν(ν)ής, -ές adj. – care este fără neam, fără nume, de origine umilă
ἀγήραος, -ον adj. – care nu îmbătrânește
ἀγιάζω vb. – a sfinți
ἀγίασμα, -ατος (τό) s.n. – loc sfânt, sanctuar, lucru sfințit, sfințenie
ἀγιασμός, -οῦ (ό) s.m. – sfințire, consacrare
ἄγιος, -α, -ον adj. – sfânt, sfințit
ἀγιότης, -ητος (ή) s.f. – sfințenie
ἀγιωσύνη, -ης (ή) s.f. – sfințenie
ἀγκάλη, -ης (ή) s.f. – brațul (îndoit)
ἄγκιστρον, -ου (τό) s.n. – undiță
ἄγκυρα, -ας (ή) s.f. – ancoră
ἀγναφος, -ον adj. – neprelucrat, neuzat, nou
ἀγνεΐα, -ας (ή) s.f. – curăție
ἀγνεύω vb. – a fi pur
ἀγνίζω vb. – a curăți, a purifica, a sfinți
ἀγνισμός, -οῦ (ό) s.m. – curățire, purificare
ἀγνοέω vb. – a nu ști, a nu cunoaște
ἀγνόημα, -ατος (τό) s.n. – greșeală făcută din neștiință
ἀγνοΐα, -ας (ή) s.f. – neștiință
ἀγνός, -ή, -όν adj. – curat, neprihănit
ἀγνότης, -ητος (ή) s.f. – curăție
ἀγνώως adv. – cu gânduri curate, în chip

cinstit
ἀγνωσία, -ας (ἡ) s.f. – neștiință, necunoaștere
ἀγνωστος, -ον adj. – necunoscut
ἀγορά, -ας (ἡ) s.f. – piață, târg, adunare
ἀγοράζω vb. – a se plimba prin piața publică, a participa la discuțiile din piața publică, a cumpăra, a târgui
ἀγριος, -α, -ον adj. – sălbatic
ἀγρός, -ου (ὁ) s.m. – câmp, ogor
ἀγρουπνέω vb. – a veghea, a priveghea
ἀγρουπνία, -ας (ἡ) s.f. – priveghere, veghe
ἀγω, ἀξω, ἡγαγον, ἡχα vb. – a duce, a conduce (ἀγε - ἄγετε – hai!)
ἀγωγή, -ῆς (ἡ) s.f. – comportare, conduită, mod de viață
ἀγωνίζομαι vb. – a lupta, a se întrece (în arenă), a se strădui, a se sărgui
ἀδαμάντινος, -η, -ον adj. – de oțel
ἀδάμας, -ντος (ὁ) s.m. – oțel
ἀδελφή, -ῆς (ἡ) s.f. – soră
ἀδελφός, -ου (ὁ) s.m. – frate
ἀδημονέω vb. – a se măhni, a se îngrijora
ἀδικέω vb. – a fi nedrept, a săvârși o nedreptate
ἀδικία, -ας (ἡ) s.f. – nedreptate
ἀδικος, -ον adj. – nedrept, rău
ἀδύνατος, -ον adj. – fără putere; imposibil
ᾄδω vb. – a cânta
ἀεί adv. – întotdeauna, mereu, pururea
Ἀειπαρθένος, -ου (ἡ) s.f. – Pururea Fecioara
ἀετός, -ου (ὁ) s.m. – vultur
ἀήρ, ἀέρος (ὁ) s.m. – aer
ἀθανασία, -ας (ἡ) s.f. – nemurire
ἀθάνατος, -ον adj. – nemuritor, fără de moarte
ἄθλησις, -εως (ἡ) s.f. – luptă; pătimire
ἄθλον, -ου (τό) s.n. – răsplată
ἀθροίζω vb. – a aduna
ἀθυμέω vb. – a-și pierde curajul, a fi descurajat, a-și pierde nădejdea
ἀθυμία, -ας (ἡ) s.f. – descurajare

ἀϊγιαλός, -ου (ὁ) s.m. – țărnam
αἰδέομαι vb. – a se rușina de
αἷμα, -ατος (τό) s.n. – sânge
αἴνεσις, -εως (ἡ) s.f. – laudă
αἰνέω vb. – a lăuda, a înălța laude cuiva
αἰνιγμα, -τος (τό) s.n. – enigmă, taină
αἰνιγματωδῶς adv. – în chip enigmatic, tainic
αἰξ, αἰγός (ἡ) s.f. – capră
αἰρέομαι vb. – a alege, a lua (pentru sine), a prefera
αἰρεσις, -εως (ἡ) s.f. – luare, alegere; erezie
αἰρέω, αἰρήσω, εἶλον, ἤρηκα vb. – a lua, a alege, a câștiga; a distruge, a ucide
αἶρω vb. – a ridica
αἰσιος, -ος (-α), -ον adj. – favorabil, cuvios
αἰσχύνη, -ης (ἡ) s.f. – rușine, pudoare, bună-cuviință
αἰσχύνω vb. – a-i fi rușine, a se rușina
αἰτέω vb. – a cere
αἰτημα, -ατος (τό) s.n. – cerere
αἰτησις, -εως (ἡ) s.f. – cerere
αἰτητής, -ου (ὁ) s.m. – cel care cere
αἰτητικός, -ή, -όν adj. – căruia îi place să ceară
αἰτητός, -ή, -όν adj. – cerut, de dorit
αἰτία, -ας (ἡ) s.f. – cauză, acuzare
αἰών, -ῶνος (ὁ) s.m. – timp, veac, lume
ἀκάθηναι vb. – a nu fi așezat, a sta în picioare
ἀκάθιστος, -ον adj. – neașezat, care stă în picioare
ἄκανθα, -ης (ἡ) s.f. – spin, măcăcine
ἀκατασκευάστος, -ον adj. – nepregătit, neorânduit, neprelucrat
ἀκολασία, -ας (ἡ) s.f. – neînfrânare, destrăbălare
ἀκολουθέω vb. – a însoți, a urma pe, a merge cu
ἀκόντιον, -ου (τό) s.n. – suliță, săgeată
ἀκούσιος, -α, -ον adj. – care acționează fără voie
ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα vb.

– a auzi, a asculta
ἄκρα, -ας (ἡ) s.f. – vârful, colină, înălțime
ἀκρίβεια, -ας (ἡ) s.f. – strictețe, rigurozitate, exactitate
ἀκρίς, -ίδος (ἡ) s.f. – lăcustă
ἄκρον, -ου (τό) s.n. – vârful, capăt, înălțime
ἀκρόπολις, -εως (ἡ) s.f. – partea de sus, înălțimea cetății, Cetatea înaltă – Acropole
ἄκρος, -α, -ον adj. – aflat la capăt, extrem
ἀλαλάζω vb. – a striga, a țipa, a se tânguî, a răsună, a zăngăni
ἀλγεινῶς adv. – (în chip) dureros
ἀλγέω vb. – a suferi
ἀλγημα, -ατος (τό) s.n. – durere, suferință
ἀλγος, -ους (τό) s.n. – durere (fizică), suferință
ἀλείφω, ἀλείψω, ἤλειψα, ἀλήλιφα vb. – a unge
ἀλήθεια, -ας (ἡ) s.f. – adevăr
ἀληθεύω vb. – a spune adevărul
ἀληθής, -ές adj. – adevărat, sincer, neascuns, real, autentic
ἀληθινός, -ή, -όν adj. – adevărat, veritabil, veridic, autentic, sincer
ἀληθῶς adv. – cu adevărat
ἄλλά conj. – însă, ci
ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο pron. – altul, celălalt
ἄλλοτριος, -α, -ον adj. – al altuia, străin
ἄλωσις, -εως (ἡ) s.f. – cădere
ἄμα adv., prep. – împreună, în același timp, odată cu
ἄμαξα, -ης (ἡ) s.f. – car, căruță
ἄμαρτάνω, ἄμαρτήσομαι, ἡμαρτον, ἡμάρτηκα vb. – a greși, a păcătui
ἄμαρτημα, -ατος (τό) s.n. – păcat
ἄμαρτία, -ας (ἡ) s.f. – păcat, greșală
ἄμαρτωλός, -όν adj. – păcătos
ἄμετρος, -ος, -ον adj. – fără măsură, nemăsurat, imens
ἄμμος, -ου (ἡ) s.f. – nisip
ἄμπελος, -ου (ἡ) s.f. – viță-de-vie, vie
ἄμυγδαλή, -ῆς (ἡ) s.f. – migdal
ἀμφί prep. – în jurul, aproximativ

ἀμφιλαφής, -ές adj. – stufos
ἄμφοτεροι pron. – amândoi
ἄμωμος, -ον adj. – desăvârșit, perfect
ἄν conj. – dacă
ἀνά prep. – prin, pe, în susul, de-a lungul
ἀναβαίνω vb. – a urca, a se sui, a se înălța
ἀνάβασις, -εως (ἡ) s.f. – ascensiune, înălțare
ἀναβιβάζω vb. – a purta, a transporta (de jos în sus)
ἀναβλέπω vb. – a privi în sus, a ridica ochii
ἀναβοάω vb. – a striga
ἀναγιγνώσκω vb. – a citi
ἀναγκαῖος, -α, -ον adj. – necesar, trebuincios
ἀνάγκη, -ης (ἡ) s.f. – necesitate
ἀναγορεύω vb. – a proclama
ἀνάγω vb. – a înălța
ἀναδείκνυμι vb. – a arăta, a consacra, a proclama, a face public, a rânduî într-o demnitate
ἀναδίπλωσις, -εως (ἡ) s.f. – dublare, reduplicare
ἀναδύομαι vb. – a se ridica, a ieși afară din
ἀνάθεμα, -ατος (τό) s.n. – blestem, anatemă
ἀναιρέω vb. – a ucide, a nimici, a desființa, a înlătura
ἀνακλίνω vb. – a așeza, a face să se așeze
ἀνακομιδή, -ῆς (ἡ) s.f. – aducere
ἀνάλη(μ)ψις, -εως (ἡ) s.f. – înălțare, ridicare (la cer)
ἀνάμνησις, -εως (ἡ) s.f. – amintire, pomenire
ἀνάξιος, -α, -ον adj. – nevrednic
ἀναπαύω vb. – a se odihni
ἀναπέμπω vb. – a trimite, a înălța
ἀναπίπτω vb. – a se așeza (a șede) jos, a se răsturna, a se culca, a se trânti
ἀναπλασμός, -ου (ὁ) s.m. – ficțiune, iluzie
ἀναπλάσσω (-πλάττω) vb. – a modela,

a imagina, a inventa
ἀνάριθμος,-ον adj. - nenumărat, numeros
ἀνάστασις,-εως (ἡ) s.f. - înviere; ridicare, înălțare
ἀνατέλλω vb. - a răsări, a apărea (soarele)
ἀνατολή,-ῆς (ἡ) s.f. - răsărit (de soare etc.)
ἀνατρέφω vb. - a hrăni, a crește
ἀναφέρω vb. - a purta în sus, a face să urce, a se ridica
ἀναχωρέω vb. - a pleca, a se duce, a se îndepărta (de țară)
ἀνδρεία,-ας (ἡ) s.f. - bărbăție, curaj
ἀνδρεῖος,-α,-ον adj. - bărbătesc, viril; curajos, viteaz
ἄνεμος,-ου (ὁ) s.m. - vânt
ἀνέρχομαι vb. - a se urca, a se sui, a se înălța
ἄνευ prep. - fără (de)
ἀνέχομαι vb. - a suferi, a răbda, a suporta
ἀνῆρ, ἀνδρός (ὁ) s.m. - bărbat
ἄνθος,-ους (τό) - floare
ἀνθρώπινος,-η,-ον adj. - omenesc
ἄνθρωπος,-ου (ὁ) s.m. - om
ἀνία,-ας (ἡ) s.f. - necaz
ἀνίατος,-ος,-ον adj. - de nelecuit, incurabil
ἀνίατως adv. - fără leac, fără remediu
ἀνίστημι vb. - a învia
ἄνοια,-ας (ἡ) s.f. - nebunie, sminteală, nesăbuiță, prostie
ἀνοίγω, ἀνοίξω, ἀνέφξα, ἀνέφωχα vb. - a deschide
ἀνορεξία,-ας (ἡ) s.f. - lipsă de poftă (de mâncare), lipsă de dorință
ἀντέχω vb. - a rezista, a ține piept
ἀντί prep. - în loc de, în schimbul, pentru
ἀντιδίδωμι vb. - a da în schimb, la rândul său
ἀνυπόστατος,-ον adj. - lipsit de consistență, fără bază solidă
ἄνωθεν adv. - de sus; de la început, de

mult timp
ἀνωφελής,-ές adj. - nefolositor
ἀξιόλογος,-ον adj. - vrednic de amintit
ἄξιος,-α,-ον adj. - vrednic
ἀόρατος,-ον adj. - nevăzut, invizibil
ἀόριστος,-ον adj. - nedefinit, nemărginit
ἀπαγγέλλω vb. - a face cunoscut, a porunci
ἀπαλλαγή,-ῆς (ἡ) s.f. - separare, retragere, plecare; divorț; moarte
ἄπαξ num. - o (singură) dată
ἀπαρχή,-ῆς (ἡ) s.f. - pârghă
ἄπας, ἅπασα, ἅπαν adj. - întreg, tot
ἀπελαύνω vb. - a goni, a respinge
ἀπεργάζομαι vb. - a face
ἀπέρχομαι, ἄπειμι, ἀπιῆθον,
ἀπελήλυθα vb. - a merge, a se duce, a pleca
ἀπέχω vb. - a se ține la distanță, a se ține departe, a se abține
ἀπισόω vb. - a egala
ἀπό prep. - de, de la, de pe, din
ἀποδίδωμι vb. - a da, a dărui, a răsplăti
ἀπόδρασις,-εως (ἡ) s.f. - fugă
ἀποδύω vb. - a se dezbrăca
ἀποθήκη,-ης (ἡ) s.f. - loc de depozitare, depozit, magazin, hambar
ἀποθνήσκω vb. - a muri
ἀποιχομαι vb. - a fi plecat, a fi departe de; a fi mort
ἀποκαθιστάνω vb. - a pune la loc, a așeza la loc, a readuce în starea de la început
ἀποκαλέω vb. - a chema, a numi; a acuza
ἀποκαλύπτω vb. - a descoperi, a dezvălui, a da la iveală
ἀποκάλυψις,-εως (ἡ) s.f. - descoperire, revelație, apocalipsă
ἀποκατάστασις,-εως (ἡ) s.f. - apocatastază, restaurare, restabilire a stării primare a omului (de dinainte de căderea în păcat)
ἀποκείρω vb. - a tăia, a tunde, a distruge
ἀποκεφαλίζω vb. - a decapita

ἀποκλείω vb. - a încuia, a închide
ἀποκλήρωσις,-εως (ἡ) s.f. - alegere
ἀποκλίω vb. - a rostogoli, a prăvăli
ἀποκρίνω (-μαι) vb. - a răspunde (cuiva)
ἀποκρύπτω vb. - a ascunde
ἀπόλαυσις,-εως (ἡ) s.f. - plăcere; folos, profit
ἀπολαύω vb. - a se bucura de
ἀπολείπω vb. - a lăsa, a părăsi
ἀπολογητικός,-ή,-όν adj. - apologetic
ἀπολογία,-ας (ἡ) s.f. - apărare, justificare
ἀπόλλυμι vb. - a pierde, a face să piară, a pieri
ἀποστασία,-ας (ἡ) s.f. - lepădare de credință, renegare publică a unei credințe religioase, apostazie
ἀποστάσιον,-ου (τό) s.n. - despărțire, divorț
ἀποστάτης,-ου (ὁ) s.m. - rebel, trădător, sclav fugar; apostat (cel care se leapădă, reneagă o credință)
ἀποστέλλω vb. - a trimite
ἀποστολή,-ῆς (ἡ) s.f. - apostolie, apostolat
ἀποστολικός,-ή,-όν adj. - apostolic, apostolesc
ἀπόστολος,-ου (ὁ) s.m. - trimis, sol, apostol
ἀποστρέφω vb. - a întoarce
ἀποσχίζομαι vb. - a se separa
ἀποτέμνω vb. - a tăia, a separa, a delimita
ἀποφθέγγομαι vb. - a vorbi, a grăi
ἄπτω vb. - a atinge
ἀπωθέω vb. - a respinge, a alunga, a îndepărta
ἀπώλεια,-ας (ἡ) s.f. - distrugere, pierdere, pierzare
ἄρα conj. - deci, așadar, prin urmare
ἄραχνη,-ης (ἡ) s.f. - păianjen
ἄραχνιον,-ου (τό) s.n. - păienjenis
ἄργή,-ῆς (ἡ) s.f. - inactivitate, lene
ἄργός,-όν adj. - leneș
ἄργύριον,-ου (τό) s.n. - monedă de

argint, bani
ἄργυρος,-ου (ὁ) s.m. - argint
ἄρδω vb. - a uda
ἄρέσκεια,-ας (ἡ) s.f. - dorința de a plăcea, desmierdare
ἄρέσκω vb. - a fi pe plac, a plăcea
ἄρετή,-ῆς (ἡ) s.f. - virtute, vitejie
ἀριθμέω vb. - a număra, a socoti
ἀριθμός,-οῦ (ὁ) s.m. - număr
ἀρνέομαι vb. - a refuza, a nu vrea, a tăgădui, a nega, a se lepăda de
ἄρπαξ,-αγος adj. - rapace
ἄρρώστημα,-ατος (τό) s.n. - slăbiciune, boală
ἄρρωστία,-ας (ἡ) s.f. - slăbiciune, boală
ἄρτιον,-ου (τό) s.n. - desăvârșire
ἄρτιος,-ία,-ον adj. - bine săvârșit, desăvârșit
ἄρτος,-ου (ὁ) s.m. - pâine
ἀρχή,-ῆς (ἡ) s.f. - început; stăpânire, funcție publică, demnitate
ἀρχιεροσύνη,-ης (ἡ) s.f. - arhierie
ἄρχω vb. - a fi primul, a merge în frunte, a conduce, a stăpâni; a începe
ἄρχων,-οντος (ὁ) s.m. - cel care se află în frunte (șef, conducător, stăpânitor, rege, împărat; arhonte)
ἀσέβεια,-ας (ἡ) s.f. - lipsă de evlavie, impietate
ἀσεβής,-ές adj. - lipsit de pietate, nelegiuit, fără de lege
ἀσθένεια,-ας (ἡ) s.f. - lipsă de putere, neputință, slăbiciune
ἀσθενέω vb. - a fi lipsit de putere, a fi neputincios, slab
ἀσθενής,-ές adj. - lipsit de putere, neputincios
ἄσκησις,-εως (ἡ) s.f. - exercițiu, practicare, mod de viață, asceză
ἀσμένως adv. - cu plăcere, bucurios
ἀσπάσιος,-α,-ον adj. - primit cu bucurie, binevenit, plăcut
ἀσπαστός,-ή,-όν adj. - primit cu bucurie, plăcut
ἄσπις,-ίδος (ἡ) s.f. - viperă, aspidă
ἄστήρ,-έρος (ὁ) s.m. - astru, stea

ἀστραπή,-ῆς (ἡ) s.f. – fulger
ἄστν,-εως (τό) s.n. – cetate, oraș
ἄσφαλτος,-ου (ἡ) s.f. – asfalt, bitum
ἀσχημονέω vb. – a fi lipsit de cuviință, a se purta necuviincios
ἀσχημοσύνη,-ης (ἡ) s.f. – necuviință
ἄτιμος,-ον adj. – fără cinste, puțin prețuit, disprețuit
ἄτοπος,-ον adj. – extraordinar, straniu, neobișnuit, absurd
ἄτρεπτος,-ον adj. – statornic, dârz, neșovăitor
ἀτυχής,-ές adj. – nefericit, nenorocit
αὐθις adv. – din nou
αὐλέω vb. – a cânta din flaut
αὐξάνω vb. – a mări, a adăuga; a crește
αὐξησης,-εως (ἡ) s.f. – creștere
αὐτομάτως adv. – de la sine, în mod spontan
αὐτός,-ή,-ό pron. – el, el însuși; același
ἀφαίρεσις,-εως (ἡ) s.f. – ridicare, înlăturare
ἀφαιρέω vb. – a lua, a ridica, a înlătura
ἀφειδῶς adv. – fără cruțare
ἄφεσις,-εως (ἡ) s.f. – iertare, eliberare
ἀφηγέομαι vb. – a fi în frunte, a conduce
ἀφηλῆς,-ές adj. – simplu, sincer
ἀφιέρωσις,-εως (ἡ) s.f. – consacrare, dedicare, afierosire
ἀφιερῶ vb. – a consacra, a dedica, a afierosi
ἀφίημι, ἀφήσω, ἀφήκα, ἀφεῖκα (sau **ἀφίω**) vb. – a lăsa (liber), a abandona, a elibera, a ierta
ἀφίω vezi **ἀφίημι**
ἄφνω adv. – pe neașteptate, deodată
ἄφρων,-ον adj. – nebun, fără minte
ἄχραντος,-ον adj. – preacurat
ἄχρηστος,-ον adj. – nefolositor
ἄχρι prep. – până la

B.

βάθος,-ους (τό) s.n. – adâncime

βαθύς,-εῖα,-ύ adj. – adânc
βαίνω,βήσομαι,ἔβην,βέβηκα vb. – a merge
βαλανεῖον,-ου (τό) – baie (publică)
βάλλω,βαλῶ,ἔβαλον,βέβληκα vb. – a arunca, a lovi
βαπτίζομαι vb. – a se boteza
βαπτίζω vb. – a boteza
βάπτισμα,-ατος (τό) s.n. – botez
βαπτίστας (βαπτιστής),-ου (οὔ) (ὁ) s.m. – botezătorul
βασανίζω vb. – a chinui, a tortura
βασανισμός,-οῦ (ὁ) s.m. – chin, caznă, tortură
βασανιστής,-οῦ (ὁ) s.m. – călău, tortionar
βάσανος,-ου (ἡ) s.f. – chin, chinuire, tortură, încercare, piatră de încercare
βασιλεία,-ας (ἡ) s.f. – domnie, regalitate, regat, împărăție, împărăție cerească
Βασίλειος,-ου (ὁ) s.m. – Vasile
βασιλευούση,-ης (ἡ) s.f. – palat
βασιλεύω vb. – a conduce, a purta
βασιλικός,-ή,-όν adj. – regal, împărătesc
βαστάζω vb. – a duce, a purta
βαττολογέω vb. – a pălăvrăgi, a trâncăni, a flecări, a bolborosi
βέβαιος,-α,-ον adj. – statornic, sigur
βῆμα,-ατος (τό) s.n. – judecată (de apoi)
βία,-ας (ἡ) s.f. – forță, putere, violență
βίαιος,-α,-ον – puternic, violent
Βιβλία,-ῶν (τά) s.n. – Cărțile Sfinte, Biblia
Βιβλίον,-ου (τό) s.n. – carte
βίος,-ου (ὁ) s.m. – viață
βιώω vb. – a trăi, a viețui
βλαβερός,-ά,-όν adj. – vătămător
βλάπτω,βλάψω,ἔβλαψα,βέβλαφα vb. – a răni, a vătămă
βλαστάνω (βλαστάω) vb. – a odrăsli, a da naștere, a rodi; a crește
βλέπω vb. – a privi, a vedea, a zări
βοάω vb. – a striga
βοή,-ῆς (ἡ) s.f. – strigăt

βοήθεια,-ας (ἡ) s.f. – ajutor
βοηθέω vb. – a ajuta
βολή,-ῆς (ἡ) s.f. – aruncare, lovitură
βορρᾶς,βορέας (ὁ) s.m. – vântul de nord
βόσκημα,-ατος (τό) s.n. – turmă
βοτάνη,-ης (ἡ) s.f. – plantă, iarbă
βούλομαι,βουλήσομαι, ἔβουλήθην, βεβούλημαι vb. – a voi
βους,βοός (ὁ) s.m. – bou; vacă
βραδέως adv. – încet
βραδύς,-εῖα,-ύ adj. – încet
βρέφος,-ους (τό) s.n. – copil, copilărie
βρύχω vb. – a scrâșni din dinți
βρωμα,-ατος (τό) s.n. – hrană, mâncare

Γ.

γάλα,γάλακτος (τό) s.n. – lapte
γαλή,-ης (ἡ) s.f. – nevăstuică
γαληναιος,-α,-ον adj. – calm, liniștit, senin
γαλήνη,-ης (ἡ) s.f. – calmul mării
γαμέω vb. – a se căsători
γάμος,-ου (ὁ) s.m. – căsătorie
γάρ – căci
γαστήρ,-τρός (ἡ) s.f. – pânțec, stomac, uter
γελάω vb. – a râde
γένεσις,-εως (ἡ) s.f. – naștere, facere, geneză
γεννάω vb. – a naște
γένος,-ους (τό) s.n. – neam, specie, fel
γερουσία,-ας (ἡ) s.f. – adunare, sfat al bătrânilor, senat
γέρων,-οντος (ὁ) s.m. – bătrân
γῆ,γῆς (ἡ) s.f. – pământ
γηρας,-ως (τό) s.n. – bătrânețe
γίγας,-αντος (ὁ) s.m. – gigant, uriaș, voinic, viteaz
γίγνομαι,γενήσομαι,ἔγενόμην,γέγονα vb. – a se naște, a deveni, a se produce, a se face
γινώσκω,γνώσομαι,ἔγνων,ἔγνωκα vb. – a cunoaște
γλίχομαι vb. – a dori cu ardoare
γλυκύς,-εῖα,-ύ adj. – dulce
γλώσσα,-ης (ἡ) s.f. – limbă, limbaj, grai,

vorbire
γνώμη,-ης (ἡ) s.f. – capacitatea de a cunoaște: judecată, spirit, gândire, inteligență; bun-simț, dreaptă judecată; recunoaștere
γνωρίζω vb. – a cunoaște
γνώσις,-εως (ἡ) s.f. – cunoștință, cunoaștere, știință, gnoză
γονεύς,-έως (ὁ) (folosit doar la plural: **γονεῖς**) s.m. – părinti
γραῦς,-ός (ἡ) s.f. – bătrâna
γραφεύς,-έως (ὁ) s.m. – copist, scrib, scriitor
γραφῆ,-ῆς (ἡ) s.f. – scris, scriere, Scriptură
γράφω vb. – a scrie, a înscrie, a grava
γρηγορέω vb. – a veghea, a priveghea
γυμναστικός,-ή,-όν adj. – care privește exercițiile corpului
γυμναστικῶς – în felul celui care luptă
γυμνός,-ή,-όν adj. – dezbrăcat
γυνή, γυναικός (ἡ) s.f. – femeie
γωνία,-ας (ἡ) s.f. – unghi, colț

Δ.

δαιμονάω vb. – a fi sub puterea unui demon
δαιμονίζομαι vb. – a fi posedat de demon, a fi demonizat
δαιμόνιον,-ου (τό) s.n. – divinitate; demon, spirit (duh) rău, necurat
δαιμονιώδης,-ες adj. – demonic, demoniac
δαίμων,-ονος (ὁ, ἡ) s.m.f. – divinitate, zeu, zeiță; demon, spirit (duh) rău, necurat
δάκρυ (δάκρυον),-ου (τό) s.n. – lacrimă
δαμάζω vb. – a învinge, a birui
δάμαλις,-εως (ἡ) s.f. – juncă, junincă, vițea
δανειστής,-οῦ (ὁ) s.m. – cămătar
δασύς,-εῖα,-ύ adj. – des
δαψίλεια,-ας (ἡ) s.f. – abundență
δέ conj. – dar, însă, iar, așadar
δέησις,-εως (ἡ) s.f. – cerere, rugămintă, rugăciune

δείκνυμι vb. – a arăta, a demonstra
δειμαίνω vb. – a se teme
δεινός,-ή,-όν adj. – groaznic, cumplit, înspăimântător
δεισιδαιμονία,-ας (ή) s.f. – religiozitate, superstiție
δεισιδαίμων,-ονος adj. – religios, superstițios
δέκα num. – zece
δένδρον,-ου (τό) s.n. – arbore, copac
δεξιά,-ās (ή) s.f. – mâna dreaptă
δεξιός,-ά,-όν adj. – care se află la dreapta, așezat la dreapta
δέομαι vb. – a avea nevoie, a cere, a se ruga
δέρμα,-τος (τό) s.n. – piele
δερμάτινος,-η,-ον adj. – de piele
δέσποινα,-ης (ή) s.f. – stăpână
δεσπότης,-ου (ό) s.m. – stăpân
δεῦρο adv. – aici
δεύτερος, δευτέρα, δεύτερον – al doilea
δέχομαι vb. – a primi
δέω vb. – a lipsi
δηλός,-η,-ον adj. – vizibil, evident
δηλώ vb. – a face vizibil, a arăta
δήμιος,-α,-ον adj. – public
διά prep. – prin, pentru, datorită, din cauza
διαβάλλω vb. – a ataca, a calomnia, a pârî
διάβημα,-ατος (τό) s.n. – pas, mers
διαβλέπω vb. – a vedea
διαβολή,-ής (ή) s.f. – aversiune; acuzație, calomnie
διαγορεύω vb. – a proclama
διάγω vb. – a petrece, a trăi
διαδέχομαι vb. – a prelua (primi) prin succesiune
διάδημα,-ατος (τό) s.n. – diademă
διαδοχή,-ής (ή) s.f. – preluarea succesiunii, succesiune
διάδοχος,-ον adj. – care preia succesiunea
διαθέω vb. – a se răspândi, a se împrăști, a se revărsa
διαθήκη,-ης (ή) s.f. – testament, legământ
δίαιτα,-ης (ή) s.f. – mod de viață
διάκενος,-ον adj. – gol, van
διακονέω vb. – a sluji, a servi, a ajuta, a sluji ca diacon, a fi diacon
διακονία,-ας (ή) s.f. – slujire, slujbă, serviciu, diaconat
διάκονος,-ου (ό) s.m. – slujitor, diacon
διακρίνω vb. – a deosebi, a discerne, a judeca
διάκρισις,-εως (ή) s.f. – discernere, discuție
διάλεκτος,-ου (ή) s.f. – limbă, grai
διαλογισμός,-ου (ό) s.m. – gând, cugetare, judecată; tăgăduire, obiectie
διαλύω vb. – a dizolva, a pune capăt; a se prăpădi, a muri
διαμένω vb. – a rămâne, a dăinui
διαμερίζω vb. – a împărți
διανέμω vb. – a răspândi, a împărți
διάνοια,-ας (ή) s.f. – gând, cuget
διανυκτερεύω vb. – a-și petrece (toată) noaptea
διασκορπίζω vb. – a împrăști, a risipi
διαπέτομαι vb. – a zbura
διαρκέω vb. – a rezista, a dăinui
διαρκής,-ές adj. – care durează
διάσπορα,-ας (ή) s.f. – împrăștiere
διαστέλλομαι vb. – a se lăți, a se lărghi
διαστρέφω vb. – a răsuci, a strâmba
διατίθημι vb. – a dispune, a pune într-o anumită dispoziție
διατρίβω vb. – a-și petrece timpul
διαυγής,-ές adj. – strălucitor, senin, transparent
διαφθείρω vb. – a distruge
διάφορος,-ον adj. – diferit
διαχωρίζω vb. – a separa, a despărți
δίδαγμα,-ατος (τό) s.n. – învățătură, precept, lecție
διδασκαλία,-ας (ή) s.f. – învățătură, didascalie
διδασκάλιον,-ου (τό) s.n. – școală, institut, universitate
διδάσκω, διδάξω, ἐδίδαξα, δεδίδαχα vb.

– a învăța
δίδωμι vb. – a da, a dăru, a acorda
διέρχομαι, -εἶμι, -ήλθον, -ἐλήλυθα vb. – a traversa, a parcurge, a străbate
διηγέομαι-οῦμαι vb. – a expune, a povesti, a spune, a descrie
δίκαιος,-α,-ον adj. – drept, cinstit
δικαιοσύνη,-ης (ή) s.f. – dreptate, spirit de dreptate
δικαίω – a face drept, a elibera (de păcat), a ierta, a achita
δικαίωμα,-ατος (τό) s.n. – judecată, ordine, rânduială
δίκη,-ης (ή) s.f. – dreptate
δίκτην λαμβάνω vb. – a se răzbuna
διό conj. – deci, de aceea, pentru aceea
δίψα,-ης (ή) s.f. – sete
διψάω vb. – a-i fi sete, a fi însetat
διωγμός,-ου (ό) s.m. – persecuție, prigoană, urmărire
διώκω vb. – a urmări, a prigoni
δογμα,-ατος (τό) s.n. – hotărâre, edict, decret; adevăr de credință cuprins în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție
δοκέω vb. – a părea, a i se părea, a crede
δοκιμάζω vb. – a proba, a pune la încercare, a verifica (aptitudinile)
δοκιμασία,-ας (ή) s.f. – probă, încercare, verificare (a aptitudinilor)
δοκός,-ου (ή) s.f. – bârnă
δόμα,-ατος (τό) s.n. – dar, cadou
δομέω vb. – a construi
δομή,-ής (ή) s.f. – construcție
δόμος,-ου (ό) s.m. – construcție, casă, palat
δόξα,-ης (ή) s.f. – glorie, slavă, preamărire, faimă; părere
δοξάζω vb. – a preamări, a slăvi
δοξολογέω vb. – a glorifica, a slăvi (pe Dumnezeu)
δοξολογία,-ας (ή) s.f. – glorificare, slăvire (a lui Dumnezeu)
δόρυ,-ατος (τό) s.n. – lance
δορύφορος,-ου (ό) s.m. – soldat înarmat cu o lance, gardă de corp
δουλεία,-ας (ή) s.f. – robie, sclavie

δουλεύω vb. – a fi rob, sclav; a se supune; a sluji pe cineva (cuiva); a sluji lui Dumnezeu (lui Hristos)
δούλη,-ης (ή) s.f. – sclavă, roabă, slujitoare
δούλος,-η,-ον adj. – înrobit, aservit
δούλος,-ου (ό) s.m. – sclav, rob, slujitor
δουλώ vb. – a face rob, sclav; a înrobi, a subjuga
δράσσομαι (δράζομαι) vb. – a lua (în stăpânire), a prinde, a pune mâna pe
δράω vb. – a face, a acționa
δρόμος,-ου (ό) s.m. – alergare, cursă
δρομώ vb. – a alerga, a se grăbi
δρῦς,-ός (ή) s.f. – stejar
δύκτιον,-ου (τό) s.n. – plasă
δύναμαι vb. – a putea, a fi în stare să
δύναμις,-εως (ή) s.f. – putere
δυνατός,-ή,-όν adj. – puternic, capabil, posibil
δύο num. – doi
δύσις,-εως (ή) s.f. – apus
δυσμένεια,-ας (ή) s.f. – dușmănie
δυσμενής,-ές adj. – dușmănos, dușman
δυσσεβής,-ές adj. – lipsit de pietate, necredincios
δώδεκα num. – doisprezece
δώρον,-ου (τό) s.n. – dar

E.

ἐάν conj. – dacă, chiar dacă
ἐαρ,-ρος (τό) s.n. – primăvară
ἐβδομήκοντα num. – șaptezeci
ἐβδομηκοντάκις num. – de șaptezeci de ori
ἐγγίζω vb. – a se apropia
ἐγγύς adv. – aproape
ἐγείρω vb. – a trezi, a deștepta, a scula, a învia
ἐγερσις,-εως (ή) s.f. – trezire, deșteptare, înviere
ἐγερτήριον,-ου (τό) s.n. – care trezește, stimulent
ἐγερτικός,-ή,-όν adj. – propriu trezirii, care trezește
ἐγκαταλείπω vb. – a părăsi

ἔγκρατεια, -ας (ἡ) s.f. – stăpânire de sine, înfrânare, moderație
 ἐργηγορέω vb. – a fi treaz, a fi în stare de veghe
 ἐγώ pron. – eu
 ἐθελουσίως – de bună voie
 ἐθέλω vb. – a vrea, a voi
 ἔθνικός, -ή, -όν adj. – păgân
 ἔθνος, -ους (τό) s.n. – neam, popor
 ἔθος, -ους (τό) s.n. – obicei, datină, rit, cutumă
 εἰ conj. – dacă
 εἶδεια, -ας (ἡ) s.f. – înfățișare
 εἶδω (fără prez.), εἶσομαι (viit.), εἶδον (aor.2), οἶδα (perf. cu sens de prez.), ἰδοῦ (imper. aor.2) vb. – a vedea, a ști
 εἰδωλον, -ου (τό) s.n. – idol, chip cioplit
 εἰκόνισμα, -ατος (τό) s.n. – reprezentare, imagine, portret; icoană
 εἰκονομάχος, -ου (ὁ) s.m. – iconomah, iconoclast
 εἴκοσι(v) num. – douăzeci
 εἰκών, -όνος (ἡ) s.f. – imagine, portret, tablou, statuie, icoană
 εἰμί vb. – a fi
 εἶπερ conj. – fiindcă, pentru că
 εἰρηναίος, -α, -ον adj. – pașnic
 εἰρήνη, -ης (ἡ) s.f. – pace
 εἰρηνοποιός, -όν adj. – făcător de pace
 εἶρω vb. – a vorbi, a anunța, a vesti
 εἰς prep. – la, spre, către, contra
 εἷς, μία, ἓν num. – unul, una
 εἰσαγωγή, -ῆς (ἡ) s.f. – introducere
 εἰσακούω vb. – a asculta de
 εἰσβολή (ἐσβολή), -ῆς (ἡ) s.f. – gură (de fluviu, de râu); intrare, început; invazie, atac; trecere
 εἰσέρχομαι vb. – a intra
 εἰσοδος, -ου (ἡ) s.f. – intrare
 εἰσπίπτω vb. – a cădea în, a fi aruncat în
 εἰσφέρω vb. – a purta, a duce
 εἶτα adv. – apoi
 ἐκ prep. – din, de la
 ἕκαστος, ἑκάστη, ἕκαστον – fiecare
 ἑκάτερος, ἑκατέρα, ἑκάτερον – fiecare

din doi, și unul și celălalt
 ἑκατόν num. – o sută
 ἑκατοντάρχης, -ου (ὁ) s.m. – sutaș, centurion
 ἐκβαίνω vb. – a coborî
 ἐκβάλλω vb. – a scoate
 ἐκβολή, -ῆς (ἡ) s.f. – vărsare (în mare)
 ἐκεῖ adv. – acolo
 ἐκεῖνος, -η, -ο pron. – acela, aceea, acel
 ἐκεῖσε adv. – acolo
 ἐκζητέω vb. – a cerceta
 ἐκθαμβέω vb. – a se înspăimânta
 Ἐκκλησία, -ας (ἡ) s.f. – Biserica
 ἐκκλησιαστής, -οῦ (ὁ) s.m. – eclesiast, propovăduitor
 ἐκκλίνω vb. – a se abate
 ἐκλάμπω vb. – a străluci
 ἐκούσιος, -α, -ον adj. – care acționează de voie, după plac
 ἐκπαιδεύω vb. – a educa
 ἐκπίπτω vb. – a cădea, a pieri
 ἐκπορεύω vb. – a purcede, a porni, a ieși
 ἐκτείνω vb. – a întinde
 ἕκτος, -η, -ον num. – al șaselea
 ἐκτρέπομαι vb. – a se întoarce
 ἐκχέω (ἐκχύν(v)ω) vb. – a vărsa
 ἐλαία (ἐλάα), -ας (ἡ) s.f. – măslin, măslină
 ἔλαιον, -ου (τό) s.n. – untdelemn, ulei
 ἔλαφος, -ου (ὁ, ἡ) s.m.f. – cerb, ciută, căprioară
 ἐλαφρός, -ά, -όν adj. – iute, repede, sprinten
 ἐλαφρότης, -ητος (ἡ) s.f. – iuteală, repeziciune, sprinteneală
 ἔλεγχος, -ου (ὁ) s.m. – mustrare, dojană, reproș
 ἐλέγχω vb. – a mostra
 ἐλε(ε)ινός, -ή, -όν adj. – vrednic (demn) de plăns, de milă
 ἐλεέω vb. – a avea milă de, a milui
 ἐλεημοσύνη, -ης (ἡ) s.f. – milostenie, pomană
 ἐλεήμων, -ον adj. – milos, milostiv, îndurător

ἔλεος, -ου (ὁ) s.m. – milă, milostenie
 ἐλεύθερος, -α, -ον adj. – liber
 ἐλεφάντινος, -ον adj. – de fildeș
 ἑλληνικός, -ή, -όν adj. – grecesc, elenic, elinesc
 ἐλπιδοδότης, -ου (ὁ) s.m., adj. – dăător de speranță, care dă speranță
 ἐλπίζω vb. – a spera, a nădăjdui
 ἐλπίς, -ίδος (ἡ) s.f. – speranță, nădejde
 ἐλπιστικός, -ή, -όν adj. – care te lasă să sperii
 ἐλπιστός, -ή, -όν adj. – care poate fi sperat
 ἐμβάλλω vb. – a insufla
 ἐμβλέπω vb. – a privi
 ἐμπειρία, -ας (ἡ) s.f. – experiență
 ἐμπειρος, -α, -ον adj. – încercat, deprins
 ἐμπνέω vb. – a respira
 ἐμπόδισμα, -ατος (τό) s.n. – obstacol, piedică
 ἐμπορία, -ας (ἡ) s.f. – comerț pe mare
 ἐμπορικός, -ή, -όν adj. – care se referă la comerț sau la negustori, comercial
 ἐμπόριον, -ου (τό) s.n. – punct de comerț maritim
 ἐμπόριος, -α, -ον adj. – propriu comerțului
 ἐμπροσθην adv. – înainte
 ἐμφανίζω vb. – a face vizibil, a arăta, a apărea
 ἐν prep. – în
 ἐνανθρωπέω vb. – a se face om
 ἐναντίος, -α, -ον adj. – opus, contrar, potrivnic
 ἐναποκλείω vb. – a înclui, a închide
 ἐνάρετος, -ον adj. – virtuos
 ἐν(v)ατος, -η, -ον – al nouălea
 ἐνδεής, -ές adj. – nevoieș, sărac
 ἑνδεκα num. – unsprezece
 ἐνδον adv. – înăuntru
 ἐνδοξος, -ον adj. – slăvit, renumit, ilustru
 ἐνδυμα, -ατος (τό) s.n. – îmbrăcămintă
 ἐνδύω vb. – a se îmbrăca
 ἐνεαρίζω vb. – a fi primăvară, a se desprimăvăra

ἔνεκα prep. – din cauza, pentru
 ἐνεήκοντα num. – nouăzeci
 ἔνθα adv. – unde, în acest loc; atunci, în acest moment
 ἐνθάδε adv. – aici
 ἐνθυμέομαι vb. – a cugeta, a chibzui, a se gândi
 ἐνθύμησις, -εως (ἡ) s.f. – reflecție, gândire
 ἐννέα num. – nouă
 ἐννεακαίδεκα num. – nouăsprezece
 ἔνος, -η, -ον adj. – precedent
 ἐντέλλομαι vb. – a porunci
 ἐντεῦθεν adv. – de aici
 ἐντολή, -ῆς (ἡ) s.f. – poruncă
 ἐνύπνιον, -ου (τό) s.n. – viziune în timpul somnului, vis
 ἐξ prep. – din
 ἐξ num. – șase
 ἐξάγω vb. – a face să iasă, a scoate
 ἐξαιρέω vb. – a scoate; a alege
 ἐξανατέλλω vb. – a răsări (cu privire la semințe)
 ἐξέρχομαι vb. – a ieși
 ἐξετάζω vb. – a cerceta cu de-amănuntul
 ἐξέτασις, -εως (ἡ) s.f. – cercetare, anchetă
 ἐξήκοντα num. – șaizeci
 ἐξίστημι vb. – a uimi, a ului; a fi uluit, a fi încremenit de uimire
 ἐξοδος, -ου (ἡ) s.f. – ieșire
 ἐξομολογέομαι vb. – a mărturisii
 ἐξουθενέω vb. – a disprețui, a privi cu dispreț
 ἐξουσία, -ας (ἡ) s.f. – putere, libertate, capacitate, autoritate
 ἐξορίζω vb. – a exclude, a izgoni, a exila
 ἐξυβρίζω vb. – a fi arogant, trufaș, sfidător, a trata pe cineva cu aroganță, cu trufie
 ἐξω adv. – afară, în afară
 ἐπαγγελία, -ας (ἡ) s.f. – făgăduință, făgăduială, promisiune
 ἐπαίρω vb. – a ridica, a înălța; a se ridica, a se înălța
 ἐπάνω adv. – deasupra, sus

ἐπαρχία,-ας (ἡ) s.f. – eparhie, unitate teritorială bisericească
 ἐπαυλις,-εως (ἡ) s.f. – locuință, așezare, casă
 ἐπεὶ conj. – după ce, de când; fiindcă
 ἐπειδὴ conj. – după ce; pentru că, fiindcă, de vreme ce
 ἐπειτα adv. - apoi
 ἐπέκτασις,-εως (ἡ) s.f. – prelungire, extensie
 ἐπέρομαι vb. – a întreba
 ἐπέρχομαι vb. – a veni lângă, a se apropia de, a reveni
 ἐπερωτάω vb. – a întreba
 ἐπί prep. – pe, în, la, printre, sub, aproape, de la, din cauza, pentru, după, cu privire la, către, de către, contra, pentru, în timpul
 ἐπιβίωω vb. – a trăi până la capăt, a supraviețui
 ἐπιβουλεύω vb. – a urmări, a umbla după
 ἐπίγνωσις,-εως (ἡ) s.f. – cunoaștere, gnoză
 ἐπιδείκνυμι vb. – a arăta, a demonstra
 ἐπιθυμέω vb. – a dori, a râvni
 ἐπιθυμητός,-ή,-όν adj. – dorit, demn de a fi dorit
 ἐπιθυμία,-ας (ἡ) s.f. – dorință, poftă
 ἐπικαλέω vb. – a chema (la sine), a numi, a invoca; a acuza
 ἐπικαταράομαι vb. – a blestema
 ἐπικατάρατος,-ον – blestemat
 ἐπικεῖμαι vb. – a se întepi, a amenința
 ἐπικίνδυνος,-ον adj. – periculos, primejdios
 ἐπικοσμέω vb. – a pune în ordine, a îndrepta, a împodobi
 ἐπιλαμβάνομαι – a pune mâna pe, a prinde, a apuca, a lua, a ține
 ἐπιμέλεια,-ας (ἡ) s.f. – grijă
 ἐπιμελέομαι vb. – a avea grijă de, a se ocupa cu, a exersa, a veghea asupra
 ἐπιούσιος,-ον adj. – zilnic, spre existență, spre ființă
 ἐπισκέπτομαι vb. – a cerceta cu atenție

ἐπιστήμη,-ης (ἡ) s.f. – știință
 ἐπίστημι vb. – a ști
 ἐπιστρέφω vb. – a întoarce spre, a redresa, a îndrepta, a întoarce pe calea cea bună
 ἐπιστροφή,-ῆς (ἡ) s.f. - întoarcere
 ἐπιτήδευμα,-ατος (τό) s.n. – ocupație, îndeletnicire
 ἐπιτομή,-ῆς (ἡ) s.f. – rezumat (al unei opere); incizie, tăietură (la suprafață)
 ἐπίχυσις,-εως (ἡ) s.f. – vărsare, curgere, scurgere
 ἐπιφάνεια,-ας (ἡ) s.f. – epifanie, apariție, arătare; Arătarea Domnului
 ἐπιφανής,-ές adj. – care se arată
 ἐπιφέρω vb. – a duce, a purta
 ἐπιφώσκω vb. – a începe să se lumineze
 ἐπωνυμία,-ας (ἡ) s.f. – nume, supranume
 ἔπος,-ους (τό) s.n. – cuvânt
 ἐπουράνιος,-ον adj. - ceresc
 ἑπτὰ num. – șapte
 ἑπτάκις num. – de șapte ori
 ἐργάζομαι vb. – a face, a săvârși; a lucra, a munci
 ἔργον,-ου (τό) s.n. – lucrare, operă, muncă
 ἐρημία,-ας (ἡ) s.f. – pustie(u), deșert, loc singuratic, singurătate
 ἔρημος,-ον adj. – pustiu, gol, singuratic; sterp, neroditor
 ἔριον,-ου (τό) s.n. - lână
 ἐρμηνεία,-ας (ἡ) s.f. – traducere, tălmăcire, interpretare
 ἐρμηνεύς,-έως (ὁ) s.m. – interpret, tălmăci, tâlcuitor, traducător
 ἐρμηνευτής,-ου (ὁ) s.m. – interpret, tălmăci, tâlcuitor, traducător
 ἐρμηνεύω vb. – a tălmăci, a tâlcui, a interpreta, a traduce
 ἐρπετόν,-ον (τό) s.n. – târâtoare, reptilă
 ἔρπω vb. – a se târî
 ἐρυθρός,-ά,-όν adj. - roșu
 ἔρχομαι, εἶμι, ἦλθον, ἐλήλυθα vb. – a merge, a veni
 ἐρωτάω vb. – a întreba, a ruga, a cere

ἔς prep. - la, spre, către, contra
 ἔσθής,-ῆτος (ἡ) s.f. - îmbrăcăminte
 ἔσθίω, ἔδομαι, ἔφαγον, ἔδηδοκα vb. – a mânca
 ἔσπερα,-ας (ἡ) s.f. – seară
 ἔσπερινός,-ά,-όν adj. – de seară, vespéral
 ἔσχατον,-ου (τό) s.n. – sfârșit, capăt, margine
 ἔσχατος,-η,-ον adj. – ultimul, cel din urmă
 ἑταῖρος,-ου (ὁ) s.m. – soț, prieten, tovarăș
 ἑτέρωθε(v) adv. – în cealaltă parte, pe celălalt mal
 ἕτερος, ἕτερα, ἕτερον pron. – celălalt
 ἔτι adv. – încă, chiar
 ἔτος,-ους (τό) s.n. - an
 εἶ adv. – bine
 Εὐαγγέλιον,-ου (τό) s.n. – Evanghelia, Vestea cea bună, Buna Vestire
 Εὐαγγελισμός,-οῦ (ὁ) s.m. - Buna Vestire
 εὐαρέσκω vb. – a bine-plăcea
 εὐαρέστησις,-εως (ἡ) s.f. – plăcere, plac
 εὐδαιμονία,-ας (ἡ) s.f. – fericire
 εὐδαίμων,-ον adj. – fericit
 εὐδοκέω vb. – a socoti bine să, a găsi de cuviință, a-și găsi plăcerea
 εὐεργέτης,-ου (ὁ) – binefăcător
 εὐήθεια,-ας (ἡ) s.f. – bunătate, simplitate
 εὐήθης,-ες adj. – simplu, naiv
 εὐθέως adv. – îndată, imediat
 εὐθυμέω vb. – a fi plin de curaj, a fi cu sufletul vesel, a fi cu inimă bună
 εὐθύς adv. - îndată
 εὐθύς,-εἶα,-ύ adj. – drept, neted
 εὐθυχής,-ες adj. – fericit
 εὐκολία,-ας (ἡ) s.f. – dispoziție (favorabilă), umoare
 εὐκρατος,-ον adj. – moderat, potrivit
 εὐλάβεια,-ας (ἡ) s.f. – evlavie, smerenie, cucernicie, pietate
 εὐλαβής,-ές adj. – evlavios, cucernic, temător de Dumnezeu

εὐλογέω vb. – a binecuvânta, a vorbi ce este bine, a vorbi de bine
 εὐλογητός,-όν adj. – binecuvântat, despre care se vorbește de bine
 εὐλογία,-ας (ἡ) s.f. – binecuvântare, laudă, proslăvire
 εὐλογίζω vb. – a binecuvânta
 εὖνους,-ουν adj. – binevoitor
 εὐπαιδία,-ας (ἡ) s.f. – fericirea de a avea copii (buni și frumoși)
 εὐπορία,-ας (ἡ) s.f. – bogăție, abundență
 εὐπρέπεια,-ας (ἡ) s.f. – cuviință, bună-cuviință
 εὕρισκω, εὕρησω, ἤρην, ἤρηκα vb. – a găsi, a afla, a descoperi
 εὐσέβεια,-ας (ἡ) s.f. – evlavie, cucernicie, iubire față de părinți
 εὐσεβής,-ές adj. – pios, evlavios, cucernic
 εὐφραίνω vb. – a bucura, a înveseli, a desfăta
 εὐφροσύνη,-ης (ἡ) s.f. - bucurie
 εὐφυής,-ές adj. – care crește bine, în chip fericit dotat (pe plan fizic și intelectual)
 εὐχαριστέω vb. – a fi recunoscător, a aduce mulțumiri
 εὐχαριστία,-ας (ἡ) s.f. – recunoștință, mulțumire
 εὐχή,-ῆς (ἡ) s.f. – rugăciune, jurământ
 εὐώδης,-ες adj. – bine mirositor, aromat
 εὐώνυμος,-ον adj. – stâng; care are un frumos nume, cu un nume respectat, onorabil
 εὐωχία,-ας (ἡ) s.f. – ospăț, banchet
 ἔχτρα,-ας (ἡ) s.f. – dușmănie, vrăjmășie
 ἐχθρός,-ά,-όν adj. – dușmănos, vrăjmaș, ostil
 ἐχθρός,-οῦ (ὁ) s.m. – dușman, vrăjmaș, inamic
 ἔχω, ἔξω, ἔσχον, ἔσχηκα vb. – a avea
 ἕως conj., prep. – până când, până ce, până să; până la (în)

Z.

ζάω (ζῶ), ζήσω, ἐβίω, βεβίωκα vb. –

a trăi
ζεύγνυμι vb. – a pune la jug, a lega, a uni
ζήλος,-ου (ό) s.m. – râvnă, înflăcărare; invidie, pizmă, gelozie
ζηλώω vb. – a râvni, a năzui, a ținti la; a pizmui, a invidia
ζητέω vb. – a căuta, a cere
ζωή (ζωά),-ής (ή) s.f. – viață
ζώνη,-ης (ή) s.f. – brâu, cingătoare
ζώον,-ου (τό) s.n. – animal, viețuitoare, ființă
ζωοποιός,-όν adj. – de viață făcător
ζώσος,-α,-ον adj. – viu

Η.
ή conj. – fie, sau
ήβη,-ης (ή) s.f. – tinerețe, tineret
ήγεμονία,-ας (ή) s.f. – conducere, domnie
ήγεμών,-ονος (ό) s.m. – conducător, guvernator
ήγέομαι vb. – a merge în frunte, a conduce
ήγούμενος,-ου (ό) s.m. – egumen, stareț
ήγουν conj. – sau, sau poate
ήδη adv. – (chiar) de atunci, din clipa aceea, deja; acum
ήδονή,-ής (ή) s.f. – plăcere
ήδύς,-εία,-ύ adj. – plăcut
ήθος,-ους (τό) s.n. – caracter
ήκω vb. – a veni, a ajunge
ήλιος,-ου (ό) s.m. – soare
ήμεις pron. – noi
ήμέρα,-ας (ή) s.f. – zi
ήμέτερος,-α,-ον – al nostru, a noastră
ήνικά conj. – când, oricând, ori de câte ori
ήπειρος,-ου (ό) s.m. – continent
ήρεμία,-ας (ή) s.f. – calm, liniște, repaus, singurătate
ήσυχία,-ας (ή) s.f. – liniște
ήττη,-ης (ή) s.f. – înfrângere
ήχέω vb. – a suna, a răsună
ήχος,-ου (ό) s.m. – vuiet, zgomot, răsunet

Θ.
θάλασσα (-ττα),-ης (ή) s.f. – mare
θάνατος,-ου (ό) s.m. – moarte
θάπτω vb. – a înmormânta, a îngropa
θαρρέω (θαρσέω) vb. – a fi curajos, a avea curaj
θάρσος,-ους (τό) s.n. – curaj
θαυμα,-ατος (τό) s.n. – minune
θαυμάζω vb. – a admira, a se minuna
θαυμάσιος,-α,-ον adj. – minunat, admirabil
θαυμάστός,-ή,-όν adj. – minunat, uimitor
θαυματουργέω vb. – a săvârși minuni
θαυματουργός,-ού (ό) s.m. – făcător de minuni
θειός,-α,-ον adj. – dumnezeiesc
θέλημα,-ατος (τό) s.n. – voie, voință, vrere
θέλω vb. – a voi
θεοδοσία,-ας (ή) s.f. – ofrandă adusă lui Dumnezeu
θεόκτιστος,-ον adj. – zidit, creat de Dumnezeu
θεόπνευστος,-ον adj. – inspirat (insuflat) de Dumnezeu
Θεός,-ού (ό) s.m. – Dumnezeu, zeu
θεοσέβεια,-ας (ή) s.f. – temere de Dumnezeu, religiozitate
θεοσεβής,-ές adj. – evlavios, cinstitor de Dumnezeu, temător de Dumnezeu
θεότης,-ητος (ή) s.f. – dumnezeire
Θεοτόκος,-ου (ή) s.f. – Născătoarea de Dumnezeu
θεόφαντος,-ον adj. – revelat de Dumnezeu
θεόφιλης,-ές adj. – iubit de Dumnezeu
θεοφόρος,-ον adj. – purtător de Dumnezeu
θεράπαινα,-ης (ή) s.f. – îngrijitoare
θεραπεύω vb. – a îngriji, a vindeca
θεράπων,-οντος (ό) s.m. – îngrijitor
θερινός,-ή,-όν adj. – de vară
θερμαίνω vb. – a încălzi
θερμασία,-ας (ή) s.f. – căldură, încălzire

θέρμη,-ης (ή) s.f. – căldură
θερμός,-ή,-όν adj. – cald
θέρος,-ους (τό) s.n. – vară
θεσμός,-ού (ό) s.m. – lege, normă, regulă; îndrumare
θεσπέσιος,-α (-ος),-ον adj. – dumnezeiesc, divin
θεωρέω vb. – a vedea
θήρ,-ός (ό) s.m. – animal sălbatic, fiară
θήρα,-ας (ή) s.f. – poartă, ușă
θήρα,-ας (ή) s.f. – vânătoare
θήρουν,-ντος (ό) s.m. – paznic, portar
θησαυρίζω vb. – a aduna comori, a tezauriza
θησαυρός,-ού (ό) s.m. – tezaur, comoară
θλάω vb. – a sfărâma, a strivi
θλίψις,-εως (ή) s.f. – necaz, durere (sufletească)
θνήσκω, ἀποθανοῦμαι, ἀπέθανον, τέθνηκα vb. – a muri
θνητός,-ή,-όν adj. – muritor
θρηνέω vb. – a se tângui, a se jeli, a boci
θρησκεία,-ας (ή) s.f. – religie, cult
θρίξ,-τριχός (ή) s.f. – păr
θυγάτηρ,-τρος (ή) s.f. – fiică
θῦμα,-ατος (τό) – victimă sacrificială, sacrificiu, ofrandă, carne de jertfe
θυσία,-ας (ή) s.f. – jertfă
θυσιαστήριον,-ου (τό) s.n. – altar
θύω vb. – a sacrifica, a jertfi

Ι.
ἴαμα,-ατος (τό) s.n. – remediu
ἴαομαι vb. – a vindeca
ἴασις,-εως (ή) s.f. – vindecare
ἰατρεία,-ας (ή) s.f. – vindecare
ἰατρικός,-ή,-όν adj. – privitor la medicină, la vindecare
ἰατρός,-ού (ό) s.m. – medic, vindecător
ἴδιος,-α,-ον adj. – personal, propriu
ἰδιωτεύω vb. – a fi o persoană simplă, particulară, a duce o viață privată, simplă
ἰδιώτης,-ου (ό) s.m. – particular, persoană particulară; om simplu; om

lipsit de cultură, neînvățat
ἱερατεία,-ας (ή) s.f. – preoție
ἱερεύς,-έως (ό) s.m. – preot
ἱερόν,-ού (τό) s.n. – templu, sanctuar
ἱερός,-ά,-όν adj. – sfânt
ἱερωσύνη,-ης (ή) s.f. – preoție
Ἰησοῦς,-ού (ό) s.m. – Iisus
ἱκανός,-ή,-όν adj. – vrednic (de), capabil (să)
ἱκεσία,-ας (ή) s.f. – rugămintă, rugă
ἱλαρός,-ά,-όν adj. – vesel, voios, lin
ἱλαρότης,-ητος (ή) s.f. – veselie, bucurie, voioșie, voie bună
ἱλεως,-εων adj. – îndurător, milos
ἴνα conj. – ca să
ἱππεύς,-έως (ό) s.m. – călareț
ἵππος,-ου (ό) s.m. – cal
ἴστημι vb. – a așeza, a fixa, a stabili, a orândui; a rămâne, a sta nemișcat
ἰσχυρός,-ά,-όν adj. – puternic
ἰσχυρῶς adv. – cu putere
ἰσχύς,-ος (ή) s.f. – forță, tărie, putere
ἰσχύω vb. – a avea putere, a putea
ἰχθύς,-ος (ό) s.m. – pește

Κ.
καθαίρεσις,-εως (ή) s.f. – distrugere, răsturnare, caterisire, răspopire
καθαλύω vb. – a dărâma, a nimici
καθαρίζω vb. – a curăța (curăți), a purifica
καθαρός,-ά,-όν adj. – curat, pur
κάθαρσις,-εως (ή) s.f. – purificare
καθέζομαι vb. – a ședea
καθεύδω vb. – a adormi, a dormi
κάθημαι vb. – a fi așezat, a ședea; a locui
καθηγητής,-ού (ό) s.m. – ghid, îndrumător, călăuzitor
καθίζω vb. – a așeza, a se așeza
κάθοδος,-ου (ή) s.f. – coborâre
καθολικός,-ή,-όν adj. – universal, sobornicesc, ecumenic
καθότι conj. – cum, după cum
καθυπηρετέω vb. – a fi în serviciul, a

sluji (cuiva)
καθώς conj. – după cum
καί conj. – și
καινός,-ή,-όν adj. - nou
καιρός,-ού (ό) s.m. – timp (favorabil),
moment (oportun), ocazie
κακόν,-ού (τό) s.n. – răul
κακός,-ή,-όν adj. - rău
κακουχέω vb. – a chinui, a zdrobi
κακουχία,-ας (ή) s.f. – chin, chinuire,
zdrobire
κάλαμος,-ου (ό) s.m. - trestie
καλέω,καλώ,έκάλεσα,κέκληκα vb. – a
chema, a numi
καλός,-ή,-όν adj. – frumos, bun
καλώς adv. – (în chip) frumos, bine
κάλλος,-ους (τό) s.n. – frumusețe
κάμηλος,-ου (ό,ή) s.m.f. - cămilă
κάμιнос,-ου (ό) s.m. – cuptor
καμπή,-ής (ή) s.f. - cotitură
κανών,-όνος (ό) s.m. – regulă, rânduială
καρδία,-ας (ή) s.f. – inimă
κάρπιμος,-ον adj. – roditor, fertil
καρπός,-ού (ό) s.m. – fruct, rod, folos
καρποφόρος,-ον adj. – roditor, purtător
de roade
καρτερία,-ας (ή) s.f. – tărie, rezistență,
răbdare
καρτερικός,-ή,-όν adj. – răbdător
κάρφος,-ους (τό) s.n. – pai, fir de pai
κατά prep. – împotriva, contra; potrivit
cu, conform
καταβαίνω vb. – a coborî
καταβάλλω vb. – a da jos, a doborî
καταβαρέω vb. – a împovăra
καταβαρύνω vb. – a îngreua
κατάβασις,-εως (ή) s.f. - coborâre
καταβοάω vb. – a striga, a răcni
καταγελάω vb. – a-și bate joc de cineva
κατάγω vb. – a trage
καταδικάζω vb. – a condamna, a osândi
κατακλάω vb. – a frânge, a sparge
κατακλείω vb. – a închide
κατακόπτω vb. – a lovi, a omorî
κατακοσμέω vb. – a pune în ordine, a
aranja, a împodobi

καταλαμβάνω vb. – a lua, a pune mâna
pe, a apuca, a pune stăpânire pe, a
ocupa, a cuceri; a locui; a ajunge la; a
înțelege
καταλείπω vb. – a lăsa
καταμανθάνω vb. – a observa, a lua
seama, a studia
καταναγκάζω vb. – a sili, a forța
καταντάω vb. – a sosi
κατάντημα,-ατος (τό) s.n. – punct de
sosire, capăt
καταξιόω vb. – a socoti demn, vrednic,
a învrednici
καταπειθω vb. – a convinge
καταπέτασμα,-ατος (τό) s.n. –
catapeteasmă
καταπίνομαι vb. – a fi înghițit
κατάρα,-ας (ή) s.f. – imprecăție,
blestem
καταράομαι vb. – a rosti imprecății la
adresa cuiva, a blestema
κατασκέπτομαι vb. – a examina (cu
atenție, cu grijă)
κατασκευάζω vb. – a pregăti
κατασκυθρωπάζω vb. – a fi într-o rea
dispoziție, a fi trist, a fi mâniat față de
καταστρέφω vb. – a nimici
κατάσχεσις,-εως (ή) s.f. – acțiunea de a
reține, de a împiedica
καταφαγέω vb. – a mânca
καταφεύγω vb. – a alerga
καταφρονέω vb. – a nesocoti, a
disprețui
κατενόπιον adv. – în față
κατέρχομαι vb. – a coborî, a se pogorî
κατευθύνω vb. – a călăuzi, a îndrepta
κατέχω vb. – a păstra
κατηχέω vb. – a transmite, a învăța (pe
cineva) cu voce tare; a răsuina
κατήχησις,-εως (ή) s.f. – instruire
religioasă cu voce tare, cateheză
κατηχούμενος,-ου (ό) s.m. – cel care
primește învățatură, catehumen
κατοικέω vb. – a locui
κατορθόω vb. – a ține drept, a menține,
a întări

κάτω adv. - jos
καῦμα,-ατος (τό) s.n. – căldură mare,
arșiță
καυματίζω vb. – a arde, a pârjoli, a
pârli, a ofili, a păli
κειμαι vb. – a fi culcat, întins, așezat,
pus; a zăcea
κειμήλιον,-ου (τό) s.n. – bun, obiect
κελεύω vb. – a porunci
κενός,-ή,-όν adj. – gol, deșert, zadarnic
κένοςις,-εως (ή) s.f. – golire, deșertare,
chenoză; întruparea fiului lui
Dumnezeu ca om
κενόω vb. – a goli, a deșerta, a zădărnici
κέντρον,-ου (τό) s.n. – ac, bold
κενώς adv. – zadarnic, în zadar, în deșert
κεράννυμι vb. – a amesteca
κέρας (κέρως),-ατος (τό) s.n. – corn;
aripa unui front
κέρδος,-ους (τό) s.n. - câștig
κεφαλή,-ής (ή) s.f. – cap
κεχαριτωμένος,-η,-ον adj. – care este
plin(ă) de har
κηρίον,-ου (τό) s.n. – fagure de miere
κήρυγμα,-ατος (τό) s.n. – propovăduire,
predicare, vestire
κηρύττω (κηρύσσω) vb. – a vesti, a
predica, a propovădui
κήτος,-ους (τό) s.n. – pește mare,
monstru marin, cetaceu, chit, balenă
κηφίν,-νος (ό) s.m. – bondar, trântor
κίνδυνος,-ου (ό) s.m. - primejdie
κινέω vb. – a mișca, a deplasa, a ridica
κίνησις,-εως (ή) s.f. – mișcare
κλάσμα,-ατος (τό) s.n. - firimitură
κλάω vb. – a rupe, a frânge, a sparge
κλείω vb. – a închide
κλέπτω vb. – a fura
κληρονομέω vb. – a moșteni
κληρονομία,-ας (ή) s.f. – moștenire
κληρονόμος,-ου (ό) s.m. – moștenitor
κλήρος,-ου (ό) s.m. – sort
κλῆμαξ,-ακος (ή) s.f. – scară
κοιλία,-ας (ή) s.f. – pântece; sân
κοινωνία,-ας (ή) s.f. - comunitate
κοινός,-ή,-όν adj. – comun

κόκκος,-ου (ό) s.m. – grăunte, bob
κολακεία,-ας (ή) s.f. – lingușire
κολακέω vb. – a linguși
κόλαξ,-κος (ό) s.m. – (cel) lingușitor
κολάζω vb. – a pedepsi
κολοβόω vb. – a scurta, a prescurta, a
amputa
κομάω vb. – a fi pletos, a avea un păr
lung
κομέω vb. – a se îngriji de, a întreține, a
hrăni
κομή,-ής (ή) s.f. – plete, cosiță
κομιδή,-ής (ή) s.f. – grijă, întreținere (a
unei persoane)
κομιδή - adv. – cu totul, complet
κομίζω vb. – a aduce
κόπτω vb. – a lovi, a-și lovi pieptul de
durere, de jale, a boci
κόρος,-ου (ό) s.m. – sașietate
κοσμέω vb. – a pune în ordine, a
împodobi
κόσμος,-ου (ό) s.m. – lume, univers
κουφότης,-ητος (ή) s.f. – ușurință,
lejeritate (a spiritului)
κόφινος,-ου (ό) s.m. - coș
κράζω vb. – a striga
κρανίον,-ου (τό) s.n. – căpățână, craniu
κρατέω vb. – a domina, a stăpâni, a
prinde, a pune mâna pe, a ține cu putere
κρέας,κρέως (τό) s.n. – carne
κρήνη,-ης (ή) s.f. – izvor, fântână
κρίμα,-ατος (τό) s.n. – judecată,
condamnare, pedeapsă
κρίνον,-ου (τό) s.n. - crin
κρίνω vb. – a distinge, a considera, a
interpreta, a explica; a judeca
κρίσις,-εως (ή) s.f. – judecată;
disensiune, conflict; contestație în
justiție, proces
κρούω vb. – a bate
κρύπτω vb. – a ascunde
κτάομαι vb. – a dobândi, a câștiga, a
agonisi, a avea, a posedea
κτηνος,-ους (τό) s.n. – animal domestic,
dobitoc, vită
κτίζω vb. – a întemeia, a zidi

κτίσις,-εως (ή) s.f. - zidire
κυβερνάω vb. - a governa
κυβερνήτης,-ου (ό) s.m. - cărmaci
κύκλος,-ου (ό) s.m. - cerc, ciclu
κύκνος,-ου (ό) s.m. - lebădă
κύμα,-ατος (τό) s.n. - val
κύμβαλον,-ου (τό) s.n. - chimval
κυνάριον,-ου (τό) s.n. - cățel
κυριακός,-ά,-όν adj. - al (a) Domnului
κυριεύω - a fi stăpân, a stăpâni, a avea
putere peste, a domni peste
Κύριος,-ου (ό) s.m. - domn, stăpân,
Dumnezeu
κυριότης,-ητος (ή) s.f. - domnie,
stăpânire
κύων,κυνός (ό) s.m. - câine
κωλύω vb. - a împiedica, a opri

Λ.

λάθρα adv. - pe ascuns
λαλέω vb. - a vorbi
λαλία,-ας (ή) s.f. - vorbire, grai
λαμβάνω, λήψομαι, έλαβον, είληφα
vb. - a lua, a dobândi, a prinde
λαμπρός,-ά,-όν adj. - strălucitor,
strălucit
λαμπτήρ,-ρος (ό) s.m. - torță,
făclie, lampă; luminător
λανθάνω vb. - a se ascunde, a fi ascunsă
λαός,-οῦ (ό) s.m. - popor
λατρεύω vb. - a sluji; a adora
λάχανον,-ου (τό) s.n. - legumă
λέγω, λέξω și **έρω** (viit.), **έλεξα** (aor.1),
είπον (aor.2), **είρηκα** (perf.) vb. - a
vorbi, a spune, a zice
λειμών,-ωνος (ό) s.m. - pajiște
λείπω vb. - a părăsi
λείψανον,-ου (τό) s.n. - relicvele unui
sfânt, moaște
λευκός,-ή,-όν adj. - alb
λέων,-οντος (ό) s.m. - leu
λεώς,-ώ (ό) s.m. - popor
λίθος,-ου (ό) s.m. - piatră
λίμνη,-ης (ή) s.f. - lac, mlaștină
λογάς,-άδος (ό,ή) s.m.f. - ales, aleasă
λογίζομαι vb. - a socoti, a gândi, a crede

λογικός,-ή,-όν adj. - care este conform
cu Cuvântul (Logosul) sau cu rațiunea
λόγιον,-ου (τό) s.n. - cuvânt revelat
λόγιος,-α,-ον adj. - elocvent, iscusit la
vorbă
λογισμός,-οῦ (ό) s.m. - judecată,
rațiune, gândire, gând
λόγος,-ου (ό) s.m. - cuvânt, afirmație;
cauză, motiv, rațiune, problemă; cuvânt
al lui Dumnezeu, poruncă a lui
Dumnezeu, Logos
λοιπόν adv. - de acum, în rest
λοιπός,-ή,-όν adj. - care rămâne, rămas,
celălalt
λόφος,-ου (ό) s.m. - culme, înălțime
λυγηρός,-ά,-όν adj. - melodios,
armonios
λυμαινομαι vb. - a vătăma, a strica
λυπέω vb. - a întrista, a mâhni, a
îndurera
λύπη,-ης (ή) s.f. - tristețe, mâhnire
λύω vb. - a dezlega

Μ.

μαθητεύω vb. - a deveni ucenic, a fi
ucenic, a face ucenici
μαθητής,-οῦ (ό) s.m. - discipol, ucenic,
învățăcel
μαθητικός,-ή,-όν adj. - dornic (capabil)
de a învăța
μαθήτρια,-ας (ή) s.f. - ucenică, uceniță
μαθητρίς,-ίδος (ή) s.f. - ucenică,
uceniță
μακάριος,-α,-ον adj. - fericit
μακροθυμέω vb. - a da dovadă de
răbdare, a fi îndelung răbdător, a răbda
îndelung
μακροθυμία,-ας (ή) s.f. - răbdare,
îndelungă răbdare
μαλακία,-ας (ή) s.f. - neputință,
slăbiciune
μαλακίζω vb. - a fi (a deveni) slab, a fi
moale, fără vlagă
μαλακός,-ή,-όν adj. - moale, molatic,
moleșit, slab, timid, indulgent
μάλιστα adv. - mai ales, mai degrabă

μάλλον adv. - mai degrabă
μάνδρα,-ας (ή) s.f. - loc încercuit
printr-un zid, mânăstire
μανθάνω,μαθήσομαι,έμαθον,
μεμάθηκα vb. - a învăța, a afla
μανία,-ας (ή) s.f. - nebunie, mânie,
prostie
μάντις,-εως (ό) s.m. - profet
Μάρτιος,-ου (ό) s.m. - (luna) martie
μάρτυς,-ρος (ό) s.m. - martor,
mărturisitor, martir, mucenic
μαρτυρέω vb. - a fi mărturisitor, a
depune mărturie, a martiriza
μαρτυρία,-ας (ή) s.f. - mărturie
μάταιος,-α,-ον adj. - zadarnic, deșert,
van
ματαιότης,-ητος (ή) s.f. - deșertăciune,
zădărnicie
μάτην adv. - în deșert, în zadar
μάχη,-ης (ή) s.f. - luptă, dispută
μεγαλύνω vb. - a mări, a spori
μέγας, μεγάλη, μέγα (comp. **μειζων,**
μειζον, superl. **μέγιστος,-η,-ον**) adj. -
mare
μεθερμηνεύω vb. - a traduce, a tălmăci,
a tâlcui
μεθίστημι - a îndepărta, a muta, a
strămuta
μέλας, μέλαινα, μέλαν adj. - negru
μέλι,-ιτος (τό) s.n. - miere
μέλιττα,-ης (ή) s.f. - albină
μέλλω vb. - a fi gata să, a fi pe punctul
de, a avea intenția să, a avea de gând să
μέλλων,-ουσα,-ον adj. - care va veni,
viitor
μέν partic. - cu adevărat, desigur, fără
îndoială, negreșit
μένω vb. - a rămâne
μερίζω vb. - a împărți
μέρος,-ους (τό) s.n. - parte
μέσον,-ου (τό) s.n. - mijloc
μέσος,-η,-ον adj. - de mijloc, mijlociu,
mediu
μεσότης,-ητος (ή) s.f. - cale de mijloc
μεστός,-ή,-όν adj. - plin, umplut, sătul
μετά prep. - cu, după

μεταβολή,-ής (ή) s.f. - schimbare,
transformare, trecere dintr-o stare în
alta
μέταλλον,-ου (τό) s.n. - mină, metal
μετανοέω vb. - a-și schimba gândul
(părerea, sentimentele), a regreta, a se
căi, a se pocăi
μετανοητικός,-ή,-όν adj. - îndreptat
spre căință, spre pocăință
μετανοία,-ας (ή) s.f. - schimbarea
gândului (părerii, sentimentelor),
regret, căință, pocăință
μεταστέλλομαι (μεταστείλομαι) vb. - a
trimite să caute, a face să vină
μεταφέρω vb. - a transporta
μεταφορά,-άς (ή) s.f. - transport (de la
sensul propriu la sensul figurat),
metaforă
μετέρχομαι, είμι, ήλθον, έλήλυθα vb. -
a merge spre, a urma, a deprinde
μετέχω vb. - a avea parte de
μετονομάζω vb. - a schimba numele
μετονομασία,-ας (ή) s.f. - schimbare de
nume
μέχρι prep. - până la
μή adv. - nu
μηδαμού adv. - nicăieri, în nicio parte,
în niciun loc
μηδαμώς adv. - deloc, nicidecum
μηδείς, μηδεμία, μηδέν pron. -
niciunul, niciuna
μηδέν adv. - nimic
μήν conj. - dar
μήν,μηνός (ό) s.m. - lună
μήτηρ,μητρός (ή) s.f. - mamă
μηχανή,-ής (ή) s.f. - invenție
(ingenioasă); mașină, mașinărie
μηχάνημα,-ατος (τό) s.n. - invenție
(ingenioasă); mașină, mașinărie
μικρός,-ά,-όν (comp. **μείων, μειον**,
superl. **μικρότατος,-η,-όν**) adj. - mic
μισθός,-οῦ (ό) s.m. - plată, răsplată
μνεία,-ας (ή) s.f. - aducere-aminte,
amintire, pomenire
μνήμα,-ατος (τό) s.n. - mormânt
μνημειον,-ου (τό) s.n. - monument

comemorativ, de aducere-aminte, de pomenire; mormânt
μνήμη,-ης (ή) s.f. – pomenire, amintire
μνημονεύω vb. – a-și aminti, a-și aduce aminte de
μνηστεύω vb. – a căuta, a peți o femeie pentru căsătorie
μοιχεύω vb. – a preacurvi, a fi desfrânat
μόλις adv. – abia
μοναστήριον,-ου (τό) s.n. – mănăstire
μοναχός,-ου (ό) s.m. – monah, călugăr
μονή,-ης (ή) s.f. – locuință, locaș; mănăstire
μονογενής,-ές adj. – singur născut, Unul-născut
μόνον adv. – numai
μόνος, μόνη, μόνον adj. – singur
μυλικός,-ή,-όν adj. – de moară
μύλιος,-η,-ον adj. – de moară
μύλος,-ου (ό) s.m. – moară, piatră de moară
μυριάς,-άδος (ή) s.f. – miriadă (zece mii)
μύριοι,-αι,-α num. – zece mii
μύρμηξ,-ηκος (ό) s.m. – furnică
μῦς,μύς (ό) s.m. – șoarece, șobolan
μυστήριον,-ου (τό) s.n. – mister, taină, secret

N.

ναί adv. – da
ναός,-ου (ό) s.m. – templu
ναυαγέω vb. – a naufragia
ναῦς,νεώς (ή) s.f. – corabie, navă
ναύτης,-ου (ό) s.m. – corăbier
ναυτικόν,-ου (τό) s.n. – flotă
νεανίας,-ου (ό) s.m. – tânăr
νεανίσκος,-ου (ό) s.m. – adolescent, tânăr
νεκρός,-ά,-όν adj. – mort
νέος,-α,-ον adj. – nou, tânăr
νέος,-ου (ό) s.m. – tânăr
νεῦρον,-ου (τό) s.n. – nerv, vână, tărie
νεφέλη,-ης (ή) s.f. – nor
νεφελώδης,-ες adj. – înnorat
νέφος,-ους (τό) s.n. – nor

νεώ,-ός (ό) s.m. – templu
νήπιος,-α,-ον adj. – care nu vorbește, care se află la o fragedă vârstă, copilăresc, neștiutor; prunc, copilăș
νήσος,-ου (ή) s.f. – insulă
νηστεία,-ας (ή) s.f. – post
νηστεύω vb. – a posti
νίκη,-ης (ή) s.f. – victorie
νίπτω vb. – a spăla
νοητικός,-ή,-όν adj. – înzestrat cu inteligență
νομεύς,-έως (ό) s.m. – păstor
νομεύω vb. – a paște, a duce la păscut
νομή,-ης (ή) s.f. – pășune
νομίζω vb. – a socoti, a considera drept, a numi
νόμισμα,-ατος (τό) s.n. – monedă
νομοθεσία,-ας (ή) s.f. – legislație, legiuire
νομοθετέω vb. – a da lege, a legifera
νομοθέτης,-ου (ό) s.m. – dăttător de lege, legiuitor
νόμος,-ου (ό) s.m. – lege
νόσος,-ου (ή) s.f. – boală
νοστέω vb. – a reveni, a se reîntoarce
νόστος,-ου (ό) s.m. – reîntoarcere
νοῦς, νοῦ (ό) s.m. – minte
νοκτερινός,-ή,-όν adj. – de noapte, nocturn
νόμφη,-ης (ή) s.f. – mireasă, logodnică
νυμφίος,-ου (ό) s.m. – mire
νῦν adv. – acum
νυνί adv. – (chiar, tocmai) acum
νύξ,-κτός (ή) s.f. – noapte
νώτον,-ου (τό) s.n. – spate, spinare
νώτος,-ου (ό) s.m. – spate, spinare

Ξ.

ξηραίνω vb. – a usca, a seca
ξηρός,-ά,-όν adj. – uscat, sec
ξίφος,-εος (-ους) (τό) s.n. – sabie
ξόανον,-ου (τό) s.n. – statuie
ξύλινος,-η,-ον adj. – de lemn
ξύλον,-ου (τό) s.n. – lemn, copac, arbore, pom

ξόν prep. – cu, împreună cu

O.

ὀγδοήκοντα num. – optzeci
ὄδε, ἤδε, τόδε pron. – acesta, aceasta
ὄδος,-ου (ή) s.f. – drum, cale
ὄδους,-όντος (ό) s.m. – dinte
οἰκέτης,-ου (ό) s.m. – sclav, rob, slujitor
οἰκίτης,-ου (ό) s.m. – locuitor
οἰκία,-ας (ή) s.f. – casă, locuință
οἰκοδομή,-ης (ή) s.f. – zidire, clădire
οἰκονομέω vb. – a administra (o casă), a orându
οἶκος,-ου (ό) s.m. – locaș, lăcaș, casă
οἰκουμένη,-ης (ή) s.f. – lumea locuită
οἶομαι vb. – a crede, a bănu
οἶς,οἶός (ή) s.f. – oaie
ὀκτώ num. – opt
ὀλίγος,-η,-ον adj. – puțin
ὀλιγώω vb. – a micșora, a diminua, a scurta
ὄλος,-η,-ον adj. – întreg, tot
ὀμιλία,-ας (ή) s.f. – tovărășie, prietenie; predică
ὄμμα,-ατος (τό) s.n. – vedere, ochi
ὄμνυμι vb. – a jura
ὀμνύω vb. – a jura
ὀμοθυμαδόν adv. – laolaltă, într-un cuget, într-un singur glas
ὄμοιος,-α,-ον adj. – asemănător, deopotrivă
ὀμοιόω vb. – a asemana
ὀμοίωμα,-ατος (τό) s.n. – asemănare, înfățișare
ὀμοίωσις,-εως (ή) s.f. – asemănare
ὀμολογέω (ὀμολογῶ) vb. – a mărturisi
ὀμολογητής,-ου (ό) s.m. – mărturisitor al credinței, martir
ὀμολογία,-ας (ή) s.f. – mărturisire a credinței
ὀμοούσιος,-ον adj. – consubstanțial, din aceeași ființă, deopotrivă cu
ὄναρ, ὄνειρατος (τό) s.n. – vis
ὄνειδίζω vb. – a insulta, a ocări
ὄνειρον,-ου (τό) s.n. – vis

ὄνειρος,-ου (ό) s.m. – vis
ὄνομα,-ατος (τό) s.n. – nume
ὄξος,-ους (τό) s.n. – oțet
ὄξύς,-εῖα,-ύ adj. – ascuțit
ὄξύτης,-ητος (ή) s.f. – ascuțime, finețe
ὄπισθεν adv. – din (în) spate
ὄπισω adv. – în urmă, în spate, înapoi
ὄποιος,-α,-ον adj. – la fel ca
ὄπόσος,-η,-ον pron. – cât de mare
ὄποτε conj. – când, ori de câte ori
ὄπου adv. – unde
ὄπτάνομαι vb. – a se arăta, a apărea
ὄπως conj. – ca să
ὄράω,ὄψομαι,εἶδον, ἐόρακα (ὄπωπα) vb. – a vedea
ὄρατός,-ή,-όν adj. – vizibil, văzut
ὄργή,-ης (ή) s.f. – mânie, furie, urgie
ὄρνις,-ιθος (ό,ή) s.m.f. – pasăre
ὄρος,-ους (τό) s.n. – munte
ὄρφανός,-ή,-όν adj. – lipsit de, orfan
ὄρφνη,-ης (ή) s.f. – beznă, noapte
ὄρφνικός,-η,-ον adj. – sumbru, obscur, întunecos
ὄρφνός,-ή,-όν adj. – sumbru, obscur
ὄρχέομαι vb. – a dansa, a juca
ὄς, ἤ, ὅ pron. – care
ὄσιος,-α,-ον adj. – pios, cuvios
ὄσιότης,-ητος (ή) s.f. – sfințenie, pietate, cuviosie
ὄσίως adv. – cu pietate
ὄσος, ὄση, ὄσον pron. – cât de mare
ὄσπερ, ηπερ, ὄπερ pron. – cel care, cea care, ceea ce
ὄστις, ἤτις, ὅτι pron. – oricare
ὄσφός,-ύος (ή) s.f. – șale, mijloc, brâu
ὄταν conj.,adv. – când, ori de câte ori; atunci
ὄτε(v) conj. – când, pe când, în timp ce, ori de câte ori, dacă, fiindcă
ὄτι conj. – că, întrucât, pentru că
οὐ adv. – nu
οὐδέ conj. – nici
οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν pron. – niciunul, niciuna
οὐδέν adv. – nimic

οὐδέποτε adv. - niciodată
 οὐκ adv. - nu
 οὖν conj. - deci, aşadar, de aceea
 οὐράνιος,-α,-ον adj. - ceresc
 οὐρανός,-οῦ (ὁ) s.m. - cer
 οὗτος, αὐτή, τοῦτο pron. - aceasta, aceasta
 οὕτω(ς) adv. - (tot) astfel, în acest fel (chip), la fel
 ὄφειλέτης,-ου (ὁ) s.m. - datornic, greşit(ul)
 ὄφειλημα,-ατος (τό) s.n. - datorie, obligație, greşeală
 ὄφειλω vb. - a trebui, a datora
 ὄφθαλμός,-οῦ (ὁ) s.m. - ochi
 ὄφις,-εως (ὁ) s.m. - şarpe
 ὄφρυς,-ύος (ἡ) s.f. - sprânceană
 ὄχλος,-ου (ὁ) s.m. - mulțime, norod
 ὄψέ adv. - târziu
 ὄψις,-εως (ἡ) s.f. - vedere, privire, aspect, ochi

Π.

πάθημα,-ατος (τό) s.n. - patimă, suferință
 πάθος,-εος (-ους) (τό) s.n. - suferință, afecțiune (psihică sau fizică)
 παιδεία,-ας (ἡ) s.f. - educație, învățatură
 παιδεύω vb. - a educa
 παιδίον (πεδίον),-ου (τό) s.n. - copilăș; (copilărie)
 παιδίσκη,-ης (ἡ) s.f. - tânără sclavă (roabă)
 παῖς,παιδός (ὁ) s.m. - copil
 παῖω vb. - a lovi
 πάλαι adv. - odinioară, în vechime
 παλαιός,-ά,-όν adj. - vechi
 πάλιν adv. - iarăși, din nou
 πάνσοφος,-ον adj. - preînțelept, în toate înțelept
 πάντα (τά) s.n. - toate, universul
 πανταχοῦ adv. - pretutindeni
 παντοδαπός,-ή,-όν adj. - de tot felul
 Παντοκράτωρ,-τορος (ὁ) s.m. - Atotstăpânitorul, Atotțiitorul

πάπα,-ας (ὁ) s.m. - papă
 παρά prep. - la, lângă, aproape (de), alături, de la, din partea, spre, prin, contra
 παραβάτης,-ου (ὁ) s.m. - violator, călcător, disprețuitor de lege, nelegiuit
 παραβολή,-ῆς (ἡ) s.f. - parabolă, pildă
 παραγί(γ)νομαι vb. - a fi prezent (la), a veni la, a veni în ajutor
 παραγγέλλω vb. - a porunci
 παράγω vb. - a conduce, a călăuzi, a aduce
 παράδειγμα,-τος (τό) s.n. - exemplu, model
 παραδειγματίζω vb. - a da ca exemplu, a expune batjocurii, a face de râs, de rușine
 παραδείκνυμι vb. - a arăta, a demonstra, a compara
 παραδίδωμι vb. - a da, a transmite, a împărți, a da din mână în mână, a preda
 παραδοξοποιῖα,-ας (ἡ) s.f. - faptă de necrezut, minunată, minune
 παράδοξος,-ον adj. - contrar părerii comune, paradoxal, surprinzător, uluitor, minunat
 παραίνεσις,-εως (ἡ) s.f. - îndemn, povățuire, exhortație, pareneză
 παρακαλέω vb. - a chema la sine, a ruga, a consola, a mângâia
 παράκλησις,-εως (ἡ) s.f. - mângâiere, consolare, îmbărbătare, încurajare, îndemn, rugămintă
 παράκλητος,-ου (ὁ) s.m. - cel care este chemat alături, mijlocitor, mângâietor (Duhul)
 παραλαμβάνω vb. - a lua
 παραμυθεῖσθαι vb. - a alina, a liniști, a potoli
 παράνομος,-ον adj. - contrar legii, justiției, nelegiuit, criminal, rău
 παρασκευάζω vb. - a pregăti, a procura
 παραστάσις,-εως (ἡ) s.f. - parastas
 παρατηρέω vb. - a supraveghea
 παρατίθημι vb. - a pune, a așeza lângă, a oferi, a pune înainte, a prezenta, a

propune, a înfățișa
 παραντίκα adv. - imediat, îndată, pe loc
 πάρεμι vb. - a fi prezent, a fi alături de, a fi la dispoziție, a fi la îndemână
 παρεκβατικός,-ή,-όν adj. - care se abate de la subiect, digresiv
 παρέρχομαι vb. - a trece
 παρέχω vb. - a da, a oferi
 παρθενεύω vb. - a trăi în feciorie, a rămâne fecioară
 παρθένος,-ου (ἡ) s.f. - fecioară
 παρίστημι vb. - a înfățișa, a prezenta, a pune înaintea cuiva
 παροξύνω vb. - a mânia, a irita, a ațâța; a se mânia
 παροράω vb. - a nu vedea, a nu remarca, a trece cu vederea
 παρουσία,-ας (ἡ) s.f. - venire, sosire
 παροχή,-ῆς (ἡ) s.f. - parohie
 παρρησία,-ας (ἡ) s.f. - credință puternică, încredere
 παρωθέω vb. - a lăsa la o parte, a respinge, a disprețui
 πᾶς,πᾶσα,πᾶν adj. - tot, toată
 παστός,-οῦ (ὁ) s.m. - pat nupțial, odaie de nuntă
 πάσχα (τό) s.n. (indecl.) - suferință, pătimire; trecere
 πάσχω,πείσομαι, ἔπαθον,πέπονθα vb. - a suferi, a pătimi, a îndura
 πατάσσω vb. - a lovi, a bate
 πατέω vb. - a călca (în picioare)
 Πατήρ,-τρος (ὁ) s.m. - tată, Tatăl ceresc
 πατριά,-ᾶς (ἡ) s.f. - familie (într-un sens larg), neam, popor
 πατριάρχης,-ου (ὁ) s.m. - patriarh
 πατρικός,-ή,-όν adj. - părintesc, strămoșesc
 πατρις,-ίδος (ἡ) s.f. - patrie
 πατρώος,-α,-ον adj. - părintesc, strămoșesc
 πεδίον,-ου (τό) s.n. - câmpie
 πεζός,-οῦ (ὁ) s.m. - infanterist, pedestraș
 πειθαρχία,-ας (ἡ) s.f. - supunere, disciplină
 πείθω,πείσω,ἔπεισα,πέπεικα vb. - a

convinge
 πειθῶ,-οῦς (ἡ) s.f. - convingere
 πεινάω vb. - a fi flămând
 πειρασμός,-οῦ (ὁ) s.m. - încercare, ispită
 πειράω vb. - a încerca
 πέλεκυς,-εως (ὁ) s.m. - secure
 πέμπτος,-η,-ον num. - al cincilea
 πέμπω,πέμψω,ἔπεμψα,πέπομφα vb. - a trimite
 πένης,-ητος (ὁ) s.m. - sărac, nevoiaș
 πενθέω vb. - a plânge
 πένθος,-ους (τό) s.n. - mâhnire, tristețe
 πεντακισχίλιοι num. - cinci mii
 πέντε num. - cinci
 πεντεκαίδεκα num. - cincisprezece
 πενήκοντα num. - cincizeci
 πεντηκοστή,-ῆς (ἡ) s.f. - Cincizecimea, Rusaliile
 πέρας,-τος (τό) s.n. - sfârșit, capăt; (pl.) margini, limite, hotare
 περί prep. - în jur(ul), despre, privitor la
 περιβάλλω vb. - a arunca în jur, a îmbrăca
 περικεῖμαι vb. - a fi înconjurat, a fi încins
 περίλυπος,-ον adj. - foarte trist, foarte mâhnit, foarte îndurerat
 περιμένω vb. - a aștepta
 περιπλέω vb. - a pluti în jur
 περισπασμός,-οῦ (ὁ) s.m. - treabă, ocupație, îndeletnicire
 περισπάω vb. - a trage (în cealaltă parte), a supune
 περισσεύω (περιττεύω) vb. - a fi în (sur) plus
 περισσός,-ή,-όν (comp. περισσότερος,-τέρα,-τερον) adj. - care depășește, care este prea mult
 περισσοτέρως adv. - mai mult, mai din belșug
 περιστέρα,-ᾶς (ἡ) s.f. - porumbel
 περιστρέφω vb. - a merge de jur-împrejur, a ocoli
 περιστροφή,-ῆς (ἡ) s.f. - rotire, ocolis
 περιστροφος,-ου (ὁ) s.m. - rotire, ocolis

περίστροφάω vb. - a merge de jur-
împrejur, a ocoli
περιτίθημι vb. - a pune (în jur)
περιτυγγάνω vb. - a întâlni din
întâmplare
περίφρεια,-ας (ή) s.f. - vizibilitate de
jur împrejur, din toate părțile,
strălucire, aparență superficială
περίφρασις,-εως (ή) s.f. - perifrază
περιχέω vb. - a vărsa, a răspândi în jur
περίχωρος,-ον adj. - care se întinde în
jur, vecin
περπερεύομαι vb. - a se lăuda, a se făli
πετεινόν,-ον (τό) s.n. - pasăre,
zburătoare
πετεινός,-ή,-όν adj. - zburătoare
πέτομαι vb. - a zbura
πέτρα,-ας (ή) s.f. - piatră, stâncă
πετρώδης,-ες adj. - de piatră, de stâncă,
pietros
πηγή,-ης (ή) s.f. - izvor
πιαίνω vb. - a îngreșa
πίμπλημι vb. - a umple
πίνω vb. - a bea
πίπτω, πεσοῦμαι, ἔπεσον, πέπτωκα vb. -
a cădea
πιστεύω vb. - a crede
πιστικός,-ή,-όν adj. - demn de încredere
πίστις,-εως (ή) s.f. - credință
πιστός,-ή,-όν adj. - credincios
πιστώω vb. - a avea încredere, a deveni
încrezător
πλάσμα,-ατος (τό) s.n. - obiect modelat
πλάσσω vb. - a modela, a plăsmui, a
crea
πλαστός,-ή,-όν adj. - modelat, plăsmuit
πλατύς,-εῖα,-ύ adj. - întins, vast
πληγή,-ης (ή) s.f. - lovitură, bătaie
πλήθος,-ους (τό) s.n. - mulțime,
abundență, belșug
πληθύνω vb. - a înmulți, a spori
πλημμέλημα,-ατος (τό) s.n. - greșeală
πλήν prep. - cu excepția, (în) afară de,
decât
πλήρης,-ες adj. - plin, complet, sătul
πληροφορέω vb. - a umple, a împlini; a

fi încredințat pe deplin
πληρώω vb. - a umple, a sătura, a
împlini
πλησίος (ός) s.m. - aproapele
πλησίος,-α,-ον adj. - apropiat, vecin
πλήττω (πλήσσω) vb. - a lovi
πλοῖον,-ου (τό) s.n. - corabie
πλούσιος,-α,-ον adj. - bogat
πλούτος,-ου (ός) s.m. - bogăție
πνεῦμα,-τος (τό) - duh, spirit, suflare
πνευματικός,-ή,-όν adj. - spiritual,
duhovnicesc, inspirat (însemnat) de
Sfântul Duh
πνευματικῶς adv. - în chip spiritual,
duhovnicesc, potrivit cu Duhul
πνευματοφόρος,-α,-ον adj. - purtător de
Duh
πνέω vb. - a sufla
πνίγω vb. - a înăbuși, a sufoca
πνοή,-ης (ή) s.f. - suflare, suflu, vânt
πόα,-ας (ή) s.f. - iarbă
πόθος,-ου (ός) s.m. - dorință (spirituală)
ποιέω vb. - a face, a crea
ποίημα,-ατος (τό) s.n. - lucrare, creație
ποίησις,-εως (ή) s.f. - creație, lucrare,
poezie
ποιητής,-ου (ός) s.m. - creator, poet
ποικίλος,-η,-ον adj. - pictat, ilustrat,
pestriț
ποιμαίνω vb. - a păste o turmă, a păstori
ποιμήν,-ένος (ός) s.m. - păstor
ποίμνη,-ης (ή) s.f. - turmă
ποίμνιον,-ου (τό) s.n. - turmă mică
ποινή,-ης (ή) s.f. - pedeapsă
πολεμικός,-ή,-όν adj. - privitor la
război, polemic
πολέμιος,-α,-ον adj. - dușmănos
πόλεμος,-ου (ός) s.m. - război
πόλις,-εως (ή) s.f. - oraș, cetate
πολιτεία,-ας (ή) s.f. - constituție, formă
de guvernământ
πολίτης,-ου (ός) s.m. - cetățean
πολλάκις adv. - adesea
πολυλογία,-ας (ή) s.f. - vorbărie,
pălăvrăgeală, poliloghie
πολύς, πολλή, πολύ (comp. πλείων,

πλεῖον (πλέον)) adj. - mult, numeros
πολυτελής,-ές adj. - prețios, de mare
valoare
πολύτιμος,-ον adj. - de mare preț
πονηρά,-ας (ή) s.f. - rău, răutate
πονηρία,-ας (ή) s.f. - răutate, viclenie
πονηρός,-ου (ός) s.m. - cel rău, diavolul
πονηρός,-ά,-όν adj. - rău, nenorocit,
obositor, anevoios
πόνος,-ου (ός) s.m. - muncă, efort,
osteneală
πορεύομαι vb. - a pleca, a merge
πορθμός,-ου (ός) s.m. - trecătoare,
strâmtoare, defileu
πορίζω vb. - a procura
ποσάκις adv. - de câte ori
πόσος,-η,-ον pron. - cât de mare
ποταμός,-ου (ός) s.m. - râu, fluviu
πότε adv. - cândva, odată, odinioară
ποτήριον,-ου (τό) s.n. - pahar, potir
ποτίζω vb. - a da să bea cuiva; a adăpa
ποτικός,-ή,-όν adj. - bețiv
πότον,-ου (τό) s.n. - băutură, beție
πότος,-ου (ός) s.m. - băutură, beție
πούς, ποδός (ός) s.m. - picior, copită
πράγμα,-ατος (τό) s.n. - lucru
πραότης,-ητος (ή) s.f. - blândețe
πρασιά,-ας (ή) s.f. - grupă, ceată
πράσσω (πράττω) vb. - a face, a
îndeplini, a săvârși
πραῦς, πραεῖα, πραῦ adj. - blând
πρέπω vb. - a se cuveni, a trebui, a se
potrivii; πρέπει - impersonal - se
cuvine, se potrivește, trebuie, se cade
πρεσβυτέριον,-ου (τό) s.n. - presbiteriu,
senat, sfatul bătrânilor
πρεσβύτερος,-α,-ον adj. - mai bătrân
(de aici: presbiter, presviter)
πρεσβύτερος,-ου (ός) s.m. - om bătrân
πρεσβυτίς,-ιδος (ή) s.f. - femeie bătrână
πρίν conj. - (mai) înainte ca
πρό prep. - în față, pentru
προάγω vb. - a merge înainte
προαίρεσις,-εως (ή) s.f. - alegere,
preferință, dorință, pornire (spre),
goană (după)

πρόβατον,-ου (τό) s.n. - oaie
προδοσία,-ας (ή) s.f. - trădare
προέρχομαι vb. - a merge înainte
προέχω vb. - a întrece
προθυμία,-ας (ή) s.f. - bunăvoință,
osârdie, zel, înflăcărare
πρόθυμος,-ον adj. - osârditor, zelos,
binevoitor
προθύμως - cu zel, cu înfocare, din
toată inima, bucuros, cu dragoste
πρόληψις,-εως (ή) s.f. - anticipare
πρός prep. - în față, împotriva, contra;
la, aproape, alături de; de, venind de
la; din partea; pentru, spre, către, în
numele; în privința, relativ la, față de;
cu scopul de, în vederea
προσάγω vb. - a aduce
προσβολή,-ής (ή) s.f. - aruncare
προσδέχομαι vb. - a primi
προσδοκάω (προσδοκῶ) vb. - a aștepta
πρόσειμι vb. - a se apropia, a avansa
προσέρχομαι vb. - a se apropia
προσευχή,-ης (ή) s.f. - rugăciune
προσεύχομαι vb. - a se ruga
προσκατίζω vb. - a se așeza (aproape
de)
προσκαλέω vb. - a chema la sine, a
invita
προσκυνέω vb. - a se închina, a adora
προσκύνησις,-εως (ή) s.f. - închinare,
adorare
προσκυνητής,-ου (ός) s.m. - închinător,
persoană care se închină
προσοικέω vb. - a locui aproape de, a
deveni apropiat
πρόσταξις,-εως (ή) s.f. - poruncă, ordin
προστασία,-ας (ή) s.f. - protecție,
ajutor
προστάσσω (προστάττω) vb. - a
porunci, a ordona; a statornici, a rândui
προσέρχομαι, -εἶμι, -ήλθον, -έληλυθα
vb. - a se apropia
προσκοπῶ vb. - a se lovi
προσλαμβάνω vb. - a lua, a primi
προστίθημι vb. - a spori, a face să
crească, a mări; a adăuga; a hotărî, a

hotărî în plus
προσφέρω vb. – a aduce
πρόσωπον,-ου (τό) s.n. – față
προτρέπω vb. – a îndruma, a călăuzi, a împinge
προύργου adv. – în chip folositor
προφητεία,-ας (ή) s.f. – profetie, darul profeteiei
προφήτης,-ου (ός) s.m. – profet, prooroc
προχειρίζω vb. – a avea la îndemână, a alege
πρωῖ adv. – dimineata
πρωτασηκρήτης,-ου (ός) s.m. – întâiul secretar, secretar șef, prim-secretar
πρωῶτον adv. – mai întâi
πρωτός,-η,-ον num. – primul, prima
πρωτότοκος,-ον adj. – întâiul (primul) născut
πτερόν,-οῦ (τό) s.n. – aripă
πτερωτός,-ή,-όν adj. – care are aripi, înaripat, care are pene
πτῶμα,-ατος (τό) s.n. – cădere, ceea ce a căzut, trup neînsuflețit, cadavru
πτῶσις,-εως (ή) s.f. – cădere
πτωχία,-ας (ή) s.f. – sărăcie, cerșetorie
πτωχός,-ή,-όν adj. – umil, sărac, cerșetor
πυγμή,-ής (ή) s.f. – pumn, luptă cu lovituri de pumn, pugilat
πῦρ,-ός (τό) s.n. – foc
πυρέτω vb. – a suferi de friguri
πωλέω vb. – a vinde
πῶς adv. – cum

P.

ῥαθυμία,-ας (ή) s.f. – trândăvie, inactivitate, lipsă de grijă, indiferență; lașitate
ῥάθυμος,-ον adj. – lipsit de griji, care ia lucrurile în ușor
ῥεῦμα,-ατος (τό) s.n. – curs (al apei)
ῥέω,ῥυήσομαι,ῥρῶν,ῥρῶκα vb. – a curge
ῥήμα,-ατος (τό) s.n. – cuvânt, vorbă, lucru spus
ρίζα,-ης (ή) s.f. – rădăcină

ρίπτω vb. – a arunca
ρίς, ῥίνος (ή) s.f. – nas, bot
ρύομαι vb. – a izbăvi, a scăpa de
ῥώμη,-ης (ή) s.f. – putere, forță
Σ.
σάββατον,-ου (τό) s.n. – sâmbătă, sabat
σακελλάριος,-ου (ός) s.m. – vistiernic
σαλεύω vb. – a zgudui, a clătina
σαρκώω vb. – a întrupa
σάρξ,-κός (ή) s.f. – carne, trup
σεισμός,-οῦ (ός) s.m. – cutremur
σείω vb. – a mișca, a scutura, a zgâlțâi, a zgudui, a cutremura
σελήνη,-ης (ή) s.f. – lună
σεπτός,-ή,-όν adj. – vrednic de cinstire
σημειον,-ου (τό) s.n. – semn
σήμερον adv. – azi
σιγή,-ής (ή) s.f. – tăcere
σίναπι,-εως (τό) s.n. – muștar
σιτία,-ων (τά) s.n. – merinde, provizii
σιωπάω vb. – a tăcea, a face liniște
σιωπή,-ής (ή) s.f. – tăcere, liniște, repaos
σκανδαλίζω vb. – a sminti, a face pe cineva să păcătuiască; a scandaliza, a indigna, a revolta; (pas.) a se sminti, a se poticni (în credință), a păcătui; a fi scandalizat, indignat, revoltat
σκευή,-ής (ή) s.f. – îmbrăcăminte
σκηνή,-ης (ή) s.f. – cort
σκήνωμα,-ατος (τό) s.n. – cort
σκιά,-ας (ή) s.f. – umbră
σκοτίζω vb. – a se întuneca
σκότος,-ου (ός) s.m. – întuneric, beznă
σκότος,-ους (τό) s.n. – întuneric, beznă
σκυθρωπάζω vb. – a fi trist, încruntat, întunecat
σκυθρωπός,-ή,-όν adj. – trist, încruntat
σός,-ή,-όν pron. – al tău, a ta
σοφία,-ας (ή) s.f. – înțelepciune
σοφίζω vb. – a face înțelept
σοφός,-ή,-όν adj. – înțelept
σπείρω vb. – a semăna, a însămânța
σπείρων,-οντος (ός) s.m. – cel care seamănă, semănător

σπέρμα,-ατος (τό) s.n. – sămânță
σπεύδω vb. – a se grăbi
σπόγγος,-ου (ός) s.m. – burete
σταυρός,-οῦ (ός) s.m. – cruce
σταυρόω vb. – a crucifica, a răstigni
στεγύω vb. – a acoperi
στέλλω,στελῶ,ἔστειλα,ἔσταλκα vb. – a trimite
στενάζω vb. – a geme
στενός,-ή,-όν adj. – concis, strâmt
στεργώ vb. – a iubi
στερεός,-ά,-όν adj. – tare, solid, vârtos, temeinic
στερεόω vb. – a întări, a face tare, viguros
στερέωμα,-ατος (τό) s.n. – tărie, firmament, boltă cerească; tărie, temeinicie, fermitate, trăinicie
στέφανος,-ου (ός) s.m. – cunună, coroană
στέφανώω vb. – a încununa, a încorona
στήκω vb. – a sta drept, a sta în picioare
στηρίζω vb. – a întări, a sprijini
στοά,-ας (ή) s.f. – portic, galerie
στόμα,-ατος (τό) s.n. – gură, bot
στρατεύω vb. – a servi ca soldat, a lupta
στρατηγία,-ας (ή) s.f. – comanda armatei
στρατηγός,-οῦ (ός) s.m. – comandant, general, strateg
στρατιά,-ας (ή) s.f. – armată
στρατιώτης,-ου (ός) s.m. – soldat
στρώννυμι vb. – a așterne
στυγνάζω vb. – a fi întristat, a fi mâhnit, întunecat
σύ pron. – tu
συγγραφεύς,-εως (ός) s.m. – scriitor, prozator
συγχωρέω vb. – a ierta
συγχώρισις,-εως (ή) s.f. – iertare
συκι,-ής (ή) s.f. – smochin
συλλαμβάνω vb. – a prinde, a lua, a pune mâna pe, a înhăța, a aresta
συλλέγω vb. – a culege, a aduna
σύμμαχος,-ου (ός) s.m. – aliat
συμπληρώω vb. – a umple; a împlini, a îndeplini, a săvârși, a termina, a sfârși,

a încheia
συμπόσιον,-ου (τό) s.n. – banchet, ospăț; grup de convivi, de comeseni
συμπορά,-ας (ή) s.f. – nenorocire
συμπροσκυνέω vb. – a se închina (a adora) împreună
σύν prep. – cu, împreună cu
συνάγω vb. – a aduna, a strânge
συναγωγή,-ής (ή) s.f. – adunare, loc de adunare, sinagogă
συναλίζω vb. – a se afla cu cineva, a petrece cu cineva, a mânca împreună cu cineva
συναξάριον,-ου (τό) s.n. – sinaxar (carte bisericească cu viețile sfinților, expuse pe scurt; calendar creștin cu numele sfinților, pe zile)
συναξίς,-εως (ή) s.f. – adunare religioasă
σύνδεσμος,-ου (ός) s.m. – legătură, lanț
συνδοξάζω vb. – a preamări împreună cu
συνείδησις,-εως (ή) s.f. – conștiință
συνεπιβουλεύω vb. – a întinde curse, a ataca
συνέρχομαι vb. – a veni împreună cu, a se întâlni, a se aduna, a se strânge (la o adunare)
σύνεσις,-εως (ή) s.f. – înțelegere, pricepere
συνετός,-ή,-όν adj. – inteligent, prudent, înțelept, învățat
συνέχω vb. – a ține împreună, a ține strâns, a comprima
συνζεύγνυμι vb. – a lega, a uni, a căsători
συνήθης,-ης adj. – care are aceleași obiceiuri cu, care are relații de prietenie cu
συνίστημι (συνιστάνω) vb. – a așeza împreună, a pune laolaltă; a sta lângă, a sta cu
συντέλεια,-ας (ή) s.f. – împlinire, plinire, sfârșit
σύντονον,-ου (τό) s.n. – efort, încordare
σύντονος,-ον adj. – intens

συντυχία,-ας (ή) s.f. – întâmplare
συρίζω vb. – a cânta din flaut
σύρω vb. – a trage, a târi
σῦς,συός (ὁ) s.m. - porc
συχνός,-ή,-όν adj. – continuu, de lungă durată, des
σφαλερός,-ά,-όν adj. – înșelător, nesigur, riscant
σφέτερος,-α,-ον pron. – al său, a sa; al lor
σφόδρα adv. - tare, puternic, foarte
σφοδρῶς adv. – tare, puternic
σφραγίς,-ίδος (ή) s.f. – chezăsie, sigiliu
σχήμα,-ατος (τό) s.n. – înfățișare, chip, aparență
σχίζω vb. – a rupe, a despica
σώζω,σώσω,ἔσωσα,σέσωκα vb. – a salva, a mântui, a izbăvi
σῶμα,-ατος (τό) s.n. – trup, corp
σωματικός,-ή,-όν adj. – trupesc, fizic
σῶος,-α,-ον adj. – teafăr, întreg
σῶς,σῶν adj. – sănătos, teafăr
σωτήρ,-ηρος (ὁ) s.m. - mântuitor, salvator
σωτηρία,-ας (ή) s.f. – mântuire, salvare
σωφοσύνη,-ης (ή) s.f. – înțelepciune, cumpătate
σώφρων,-ον adj. – echilibrat, moderat, cumpătat, chibzuit, înțelept

T.

τάγμα,-ατος (τό) s.n. – legiune
ταπεινός,-ή,-όν adj. – umil, smerit
ταπεινῶ vb. – a umili
ταπεινώσις,-εως (ή) s.f. – smerenie, umilință
τάφος,-ου (ὁ) s.m. – mormânt
τάχα adv. - îndată
τάχιστα adv. – cât mai repede
ταχύ adv. – repede
ταχύς,-εῖα,-ύ adj. – iute, rapid
τείνω vb. – a întinde, a alungi
τεκμήριον,-ου (τό) s.n. – dovadă, probă, mărturie
τέκνον,-ου (τό) s.n. – copil
τεκνοτροφῶ vb. – a crește (a hrăni)

copilul
τεκνοτροφία,-ας (ή) s.f. – creșterea (hrănirea) copilului
τέλειος,-α,-ον adj. – terminat, complet, desăvârșit
τελευτάω vb. – a (se) sfârși, a termina, a muri
τελευτή,-ῆς (ή) s.f. – sfârșit, moarte
τελέω vb. – a sfârși, a termina, a săvârși, a împlini, a îndeplini
τέλος,-ους (τό) s.n. - sfârșit
τέμνω vb. – a tăia
τεσσαράκοντα (τετταράκοντα) num. – patruzeci
τετράκις num. – de patru ori
τέτταρες, τέτταρα (τέσσαρες, τέσσαρα) num. – patru
τέχνη,-ης (ή) s.f. – artă, meșteșug
τεχνίτης,-ου (ὁ) s.m. – artist, meșter
τηλαυγής,-ές adj. – strălucitor, luminos
τηνικαῦτα adv. – atunci, în acel moment
τηρέω vb. – a păzi, a supraveghea
τίθημι vb. – a pune, a așeza, a rândui, a păstra
τίκτω vb. – a naște, a da naștere
τιμάω vb. – a cinsti
τιμή,-ῆς (ή) s.f. – cinstire, prețuire
τίμιος,-α,-ον adj. – la mare preț, în mare cinste
τιμωρέω vb. – a pedepsi
τιμωρία,-ας (ή) s.f. - pedeapsă
τίς, τί pron. – cine, ce
τις, τι pron. – cineva, ceva; oarecare, anumit
τιτρώσκω vb. – a răni
τοίνυν conj. – deci, așadar
τοῖχος,-ου (ὁ) s.m. - zid
τοκεύς,-έως (ὁ) s.m. – cel care dă naștere, părinte
τολμηρός,-ά,-όν adj. – îndrăzneț, cutezător
τόξευμα,-τος (τό) s.n. - săgeată
τόξον,-ου (τό) s.n. - arc
τόπος,-ου (ὁ) s.m. – loc; loc comun (κοινός τόπος)
τοσουῶτος, τοσαύτη, τοσουῶτο adj. – atât

de (mare, puternic, numeros etc.)
τότε adv. – atunci
τράπεζα,-ης (ή) s.f. - masă
τρεῖς, τρία num. – trei
τρεῖς καί δέκα num. – treisprezece
τρέπω vb. – a întoarce, a pune pe fugă
τρέφω vb. – a hrăni
τρέχω vb. – a alerga, a fugi
τριάκοντα num. – treizeci
τρίβος,-ου (ή) s.f. – cărare, potecă, cale, drum
τρόπαιον,-ου (τό) s.n. - trofeu
τρόπος,-ου (ὁ) s.m. – chip, fel, mod; conduită, mod de comportare; fire, caracter
τροφή,-ῆς (ή) s.f. – hrană, mâncare
τρύβλιον,-ου (τό) s.n. – farfurie, blid, potir
τρυφή,-ῆς (ή) s.f. – lux, desfrâu
τρώχω vb. – a uza, a consuma, a epuiza, a ruina, a dăuna
τυγχάνω vb. – a nimeri, a ajunge, a obține, a fi, a se afla din întâmplare, a întâlni întâmplător
τύπτω vb. – a lovi, a bate
τύχη,-ης (ή) s.f. – întâmplare, noroc, nenoroc

Y.

ὕβριζω vb. – a insulta, a jigni
ὕβρις,-εως (ή) s.f. – orgoliu, mândrie, trufie; defăimare, insultă, ofensă
ὕγεια,-ας (ή) s.f. – sănătate
ὕγαινω vb. – a fi sănătos
ὕγεια,-ας (ή) s.f. – sănătate
ὕγιής,-ές adj. - sănătos
ὔδωρ,-ατος (τό) s.n. – apă
υἱός,-οῦ (ὁ) s.m. – fiu
ὕλη,-ῆς (ή) s.f. – pădure
ὕμεις pron. – voi
ὕμετερος,-α,-ον pron. – al vostru, a voastră
ὕμνέω vb. – a intona un imn, a cânta, a slăvi, a lauda
ὕμνος,-ου (ὁ) s.m. – imn, cântare de laudă

ὕπαγω vb. – a duce sub; a se duce, a se retrage
ὕπαλλαγή,-ῆς (ή) s.f. - schimbare
ὕπαρχος,-ον adj. - supus lui, dependent de
ὕπαρχος,-ου (ὁ) s.m. – locțiitor, guvernator
ὕπάρχω (impf. ὑπῆρχον) vb. – a începe; a fi, a exista dinainte; a se afla, a se găsi, a fi la îndemână, a fi la dispoziția cuiva, a aparține
ὕπείκω vb. – a renunța, a se retrage
ὕπερ prep. – pentru, peste, dincolo de
ὕπεραγιος,-α,-ον adj. – preasfânt
ὕπερβαίνω vb. – a depăși, a trece dincolo
ὕπερβολή,-ῆς (ή) s.f. - exces
ὕπερηφάνεια,-ας (ή) s.f. – mândrie, trufie
ὕπεροράω vb. – a privi de sus, a disprețui, a nu ține seama
ὕπερορία,-ας (ή) s.f. – exil
ὕπερφύομαι vb. – a crește (peste măsură)
ὕπερχομαι, -εἶμι, -ῆλθον, -έλλυθα vb. – a intra (în)
ὕπισχνέομαι vb. – a promite
ὕπνος,-ου (ὁ) s.m. - somn
ὕπό prep. – sub, de, de către
ὕπόδημα,-ατος (τό) s.n. - încălțăminte
ὕποκάτω prep., adv. – sub, dedesubtul, în josul; jos, dedesubt
ὕποκειμαι vb. – a fi așezat dedesubt, a servi ca bază, a se înclina în fața, a fi supus la
ὕποκριτής,-οῦ (ὁ) s.m. – ipocrit(ul), fățarnic(ul)
ὕπολαμβάνω vb. – a lua pe dedesubt, a sustrage privirilor, a ascunde privirilor
ὕπομένω vb. – a rămâne în urmă, a rezista, a stărui, a suferi, a răbda, a îndura, a pătimi
ὕπόστασις,-εως (ή) s.f. – temeii
ὕποστρέφω vb. – a se întoarce
ὕποτιθημι vb. – a pune sub, a așeza dedesubt, a pune la bază, a pune

înaintea ochilor, a expune vederii, a prezenta, a înfățișa, a oferi
ὕστερημα,-ατος (τό) s.n. – lipsă, ceea ce lipsește, absență, nevoie, săracie
ὕστερον adv. – mai târziu, după aceea
ὕψαινω vb. – a țese
ὕψηλός,-ή,-όν adj. – înalt (ὕψιστος,-η,-ον – foarte înalt)
ὕψος,-ους (τό) s.n. – înălțime, vârful, sublim

Φ.

φαγέω (φάγομαι) vb. – a mânca
φαιδρῶς adv. – cu bucurie, cu veselie
φαίνω vb. – a face vizibil, a arăta, a se arăta, a apărea
φαντασία,-ας (ή) s.f. – apariție, viziune
φάρμακον,-ου (τό) s.n. – medicament, drog, leac
φέρω vb. – a purta, a duce
φεύγω vb. – a fugi, a se feri de, a evita
φημί vb. – a spune
φθαρτός,-ή,-όν adj. – pieritor
φθέγγομαι vb. – a rosti, a vorbi
φθόγγος,-ου (ό) s.m. – sunet, voce, glas
φθόνος,-ου (ό) s.m. – invidie, pizmă, ură
φιάλη,-ης (ή) s.f. – vas, cupă
φιλόανθρωπος,-ον adj. – iubitor de oameni
φιλεχθρέω vb. – a iubi vrăjmășia, a avea un suflet dușmănos, a se certa
φίλος,-ου (ό) s.m. – prieten
φλέψ,-βός (ή) s.f. – vână
φοβερός,-ά,-όν adj. – înfricoșător, înfricoșat
φοβέω vb. – a se teme, a-i fi frică, a se înspăimânta
φόβος,-ου (ό) s.m. – teamă, frică
φοινιξ,-ικος (ό) s.m. – curmal
φονεύω vb. – a omorî, a ucide
φονή,-ής (ή) s.f. – voce, glas, sunet
φρέαρ,-ατος (τό) s.n. – puț, fântână
φρονέω vb. – a gândi, a cugeta, a judeca, a fi înțelept
φρόνημα,-ατος (τό) s.n. – gândire, rațiune, conștiință

φρόνησις,-εως (ή) s.f. – gândire, rațiune, conștiință, chibzuință, cuminenie
φρουρά,-ας (ή) s.f. – gardă, post de gardă; închisoare, temniță
φυγαδεύω vb. – a goni, a alunga
φυλακή,-ής (ή) s.f. – strajă, gardă; santinelă; închisoare, temniță
φύλαξ,-ακος (ό,ή) s.m.f. – paznic, gardian, santinelă
φυλάσσω (φυλάττω) vb. – a păzi, a supraveghea
φύλλον,-ου (τό) s.n. – frunză
φυσιώω vb. – a umfla, a umfla de mândrie; a se umfla în pene, a se făli, a se îngâmfă
φύσις,-εως (ή) s.f. – natură, fire, creștere; specie, gen, fel
φύω vb. – a se naște, a fi făcut în mod natural; a răsări, a odrăsli, a crește, a produce
φωνέω vb. – a chema (pe nume)
φωνή,-ής (ή) s.f. – sunet, voce, glas
φώς,-τός (τό) s.n. – lumină
φωστήρ,-ηρος (ό) s.m. – luminător, stea, astru
φωσφόρος,-ου (ό) s.m. – purtătorul de lumină, Luceafărul
φωτίζω vb. – a lumina

X.

χαίνω vb. – a deschide, a căsca gura (botul, ciocul)
χαίρω vb. – a se bucura
χαλεπός,-ή,-όν adj. – greu
χαλκέντερος,-α,-ον adj. – cu armură de aramă
χαλκός,-ου (ό) s.m. – aramă
χάος, χάεος (χάους) (τό) s.n. – prăpastie, abis; spațiu imens și întunecos; masă confuză (de elemente răspândite în spațiu)
χαρά,-ας (ή) s.f. – bucurie
χάραγμα,-ατος (τό) s.n. – urmă, cicatrice, semn, marcă
χαρίεις,-εσσα,-εν adj. – fermecător, plăcut

χαρίζομαι vb. – a dărui
χάρις,-ιτος (ή) s.f. – har, farmec, recunoștință
χάρισμα,-ατος (τό) s.n. – binefacere
χαριτώω vb. – a umple cu har dumnezeiesc, a dărui harul divin
χεῖλος,-ους (τό) s.n. – buză
χειμερινός,-ή,-όν adj. – de iarnă
χειμών,-ωνος (ό) s.m. – iarnă, vreme urâtă, vijelie, furtună
χείρ,χειρός (ή) s.f. – mână
χειράγρα,-ων (τά) s.n. – vârful degetelor
χειροποίητος,-ον adj. – făcut de mâna omului
χειροτονέω vb. – a întinde mâna, a numi cu mâna ridicată, a hirotoni
χέω vb. – a vărsa, a răspândi
χῆρος,-α,-ον adj. – lipsit de, orfan, văduv(ă)
χίλιοι num. – o mie
χιών,χιόνος (ή) s.f. – zăpadă
χλωρός,-ά,-όν adj. – verde, verzui; mănos
χορτάζω vb. – a sătura
χόρτος,-ου (ό) s.m. – iarbă, fân
χρεία,-ας (ή) s.f. – nevoie, trebuință, necesitate
χρεωφειλέτης,-ου (ό) s.m. – datornic
χρήμα,-ατος (τό) s.n. – avere
χρήσιμος,-ον adj. – folositor, util
χρηστεύομαι vb. – a fi bun, binevoitor, prietenos, îndatoritor
χρηστότης,-ητος (ή) s.f. – bunătate, bunăvoință
χρίσμα,-ατος (τό) s.n. – ungere
χριστιανικός,-ή,-όν adj. – creștin
χριστιανισμός,-ου (ό) s.m. – creștinism
χριστιανός,-ου (ό) s.m. – creștin
Χριστός,-ου (ό) s.m. – Unsul, Mesia, Hristos
χρίω vb. – a unge
χρόνος,-ου (ό) s.m. – timp, vreme, durată
χρυσίον,-ου (τό) s.n. – aur, mică bucată de aur
χρυσός,-ου (ό) s.m. – aur

χρυσός,-ή,-ου adj. – de aur
χώρα,-ας (ή) s.f. – țară, ținut, pământ
χωρέω vb. – a începe, a porni (prigoana), a se îndrepta spre
χωρίζω vb. – a se îndepărta
χωρίων,-ου (τό) s.n. – loc (împrejmuit), țarină, ogor, câmp, moșie, latifundiu

Ψ.

ψάλλω vb. – a cânta la un instrument, a cânta, a recita un psalm, un imn de laudă
ψαλμός,-ου (ό) s.m. – psalm
ψαλμωδία,-ας (ή) s.f. – cântare (la harpă)
ψευδής,-ές adj. – mincinos, fals, înșelător
ψευδολόγος,-ον adj. – mincinos, care spune lucruri neadevărate
ψεύδομαι vb. – a minți, a înșela
ψευδομαρτυρέω vb. – a mărturisii strâmb, a da o mărturie falsă
ψευδομαρτυρία,-ας (ή) s.f. – mărturie falsă, mincinoasă
ψευδομάρτυς,-υρος (ό) s.m. – martor mincinos
ψεύδος,-ους (τό) s.n. – minciună, înșelătorie, înșelăciune
ψεύσμα,-ατος (τό) s.n. – minciună, înșelătorie, înșelăciune
ψεύστης,-ου (ό) s.m. – mincinos(ul)
ψηλαφάω vb. – a pipăi
ψηφίζω vb. – a socoti, a calcula
ψηφος,-ου (ή) s.f. – piatră, pietricică, scoică de vot, vot
ψιθύρισμός,-ου (ό) s.m. – murmur, șușoteală; trăncăneală
ψιθυριστής,-ου (ό) s.m. – bârfitor, pârător, denunțator, delator
ψυχίον,-ου (τό) s.n. – firimitură (de pâine)
ψυχή,-ής (ή) s.f. – suflu, suflare, suflet; viață, existență
ψυχικός,-ή,-όν adj. – psihic, sufletesc, natural, firesc, omenesc
ψυχικώς adv. – din adâncul sufletului

ψυχοβλαβής,-ές adj. – vătămător, funest pentru suflet
 ψυχόλεθρος,-ον adj. – (care pierde sufletul (sufletele))
 ψυχός,-ους (τό) s.n. - frig
 ψυχρός,-ά,-όν adj. – răcoros, rece, proaspăt
 ψύχω vb. – a se răci
 ψομίζω vb. – a pune hrană în gura cuiva, a hrăni, a da să mănânce, a împărți (mâncarea, averea)
 ψωμίον,-ου (τό) s.n. – bucățică, îmbucătură
 ψωμός,-οῦ (ὅ) s.m. – bucățică, bucățică de pâine
 ψάχω vb. – a freca, a strivi, a sfărâma

Ω.

ὠδε adv. – aici, în acest loc, încoace
 ὠδή,-ης (ῆ) s.f. – cântec, odă
 ὠδίν,-ινος (ῆ) s.f. – durerea nașterii, naștere
 ὠδίνω vb. – a suferi durerile nașterii, a naște cu dureri
 ὠμος,-ου (ὅ) s.m. – umăr
 ὠνέομαι vb. – a cumpăra
 ὠόν,-οῦ (τό) s.n. - ou
 ὠρα,-ας (ῆ) s.f. – (orice diviziune de) timp, interval de timp, anotimp, sezon, an, lună, zi, noapte, oră
 ὠραῖος,-α,-ον adj. – care vine la timpul potrivit, care sosește într-un moment favorabil
 ὠρούμαι vb. – a rage, a răcni
 ὡς prep. – la, spre (cu nume de persoane)
 ὡς conj. – precum, după cum, ca; când, cât timp, îndată ce, în timp ce; încât; că

ὡσπερ conj. – după cum, precum, ca
 ὡσαύτως adv. – la fel, tot așa, în chip asemănător
 ὡσεῖ conj. – ca, după cum
 ὡσπερ conj. – precum, după cum, așa cum
 ὡσπερεῖ conj. – ca, precum, ca și, întocmai ca
 ὡστε conj. – încât; astfel, așa, prin urmare, așadar
 ὠτάριον,-ου (τό) s.n. - ureche
 ὠτειλή,-ῆς (ῆ) s.f. – cicatrice
 ὠτίον,-ου (τό) s.n. - ureche
 ὠφέλεια,-ας (ῆ) s.f. – folos, utilitate, avantaj, ajutor
 ὠφελέω vb. – a fi de folos, a ajuta, a folosi, a profita
 ὠφέλιμος,-ον adj. – folositor, util
 ὠχρός,-ά,-όν adj. – palid, galben

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- Balmuș, C. și Graur Al. *Gramatica limbii grecești*. București, 1936.
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*. București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2008.
- Carrez, Maurice; Morrel, François. *Dicționar grec-român al Noului Testament*. Traducere: Gheorghe Badea. București, Societatea Biblică Interconfesională din România, 1998.
- Constantinescu-Dobridor, Gheorghe. *Mic dicționar de terminologie lingvistică*. București, Editura Albatros, 1980.
- Curtius-Hartel, *Griechische Schulgrammatik*. Viena, 1930.
- Georgescu, Constantin. *Manual de greacă biblică*. București, Editura Nemira, 2011.
- Ioanid, G. *Dicționar elino-românesc*. București, 1864.
- Koch, E. *Grammaire grecque*. Paris, 1887.
- *Manual de limbi clasice pentru seminariile teologice*. Anul III. București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1993.
- *Manual de limbi clasice pentru seminariile teologice*. Anul IV. București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1993.
- Marinescu Himu, Maria; Vanț, Felicia. *Manual de limba elină pentru învățământul superior*. București, Litografia și Tipografia Învățământului, 1958.
- Meillet, A. *Aperçu d'une histoire de la langue grecque*. Paris, 1936.
- Ragon, E., *Grammaire grecque*. Paris, 1929.
- Riemann, G.; Goelzer, H. *Grammaire grecque complète*. Paris, 1926.
- Simenschy, Th. *Gramatica limbii grecești*. București, 1935.
- Ștef, Ana Felicia. *Manual de greacă veche*. București, Editura Humanitas, 1996.

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Lista de abrevieri.....	6
Cursul nr. 1 : Introducere : <i>Scurtă istorie a limbii grecești</i>	7
Cursul nr.2: Fonetica. Alfabetul. Reguli de pronunție. Cantitatea. Spiritele. Accentele. Punctuația. Exerciții de lectură. Aplicații pe text: <i>Lumină lină</i>	10
Cursul nr.3: <i>Parabola Semănătorului</i> . Morfologia. Articolul. Substantivul. Declinarea I. Substantive feminine	15
Cursul nr. 4: <i>Sfântul Ioan Botezătorul</i> . Substantive masculine de declinarea I.....	20
Cursul nr.5: <i>Geneza</i> . Declinarea a II-a.....	23
Cursul nr.6: <i>Nașterea Mântuitorului</i> . Declinarea a III-a. Substantive cu temă consonantică.....	27
Cursul nr. 7: <i>Epistola Sfântului Apostol Pavel către Corinteni</i> . Declinarea a III-a. Substantive cu temă vocalică	31
Cursul nr. 8: <i>Predica de pe Munte</i> . Adjectivul. Gradul pozitiv.....	35
Cursul nr. 9: <i>Un psalm al regelui David</i> . Adjectivul. Gradele de comparație. Comparativul. Superlativul	39
Cursul nr.10: <i>Tatăl nostru</i> . Pronumele. Pronumele personal. Pronumele posesiv. Pronumele reflexiv. Pronumele de întărire	43
Cursul nr. 11: <i>Cina cea de Taină</i> . Pronumele. Pronumele demonstrativ. Pronumele relativ. Pronumele interogativ. Pronumele nehotărât.....	48
Cursul nr. 12: <i>Înmulțirea pâinilor</i> . Numeralul. Numeralul cardinal. Numeralul ordinal ..	53
Cursul nr. 13: <i>Simbolul credinței</i> . Verbul – prezentare generală.....	56
Cursul nr. 14: <i>Cuvântarea Sfântului Apostol Pavel în Areopagul din Atena</i> . Verbul εἶμι – a fi	61
Cursul nr. 15: <i>Decalogul (Cele Zece Porunci)</i> . Conjugarea verbelor în –ω. Diateza activă (I).....	65
Cursul nr. 16: <i>Despre rugăciune</i> . Diateza activă (II).....	68
Cursul nr. 17: <i>Despre post</i> . Diateza activă (III).....	72
Cursul nr. 18: <i>Pogorârea Duhului Sfânt</i> . Diateza activă (IV)	76
Cursul nr. 19: <i>Din învățăturile Sfântului Vasile cel Mare</i> . Diateza activă (V).....	80
Cursul nr. 20: <i>Ghetsimani</i> . Diateza medie (I)	85
Cursul nr. 21: <i>Dumnezeiasca Liturghie</i> . Diateza medie (II).....	90
Cursul nr. 22: <i>Moartea Mântuitorului</i> . Diateza pasivă.....	94
Cursul nr. 23: <i>Cuvintele Ecclesiastului, fiul lui David</i> . Conjugarea verbelor în –μι (I).....	98
Cursul nr. 24: <i>Puterea rugăciunii</i> . Conjugarea verbelor în –μι (II).....	104
Cursul nr. 25: <i>Despre îngăduința creștinească</i> . Verbele neregulate	109
Cursul nr. 26: <i>Învierea Mântuitorului</i> . Adverbul.....	112
Cursul nr. 27: <i>Sfântul Apostol Pavel despre Înviere</i> . Prepoziția.....	115
Cursul nr. 28: <i>Înălțarea lui Iisus la cer</i> . Conjuncția.....	119
Addenda: Termeni religioși grecești.....	123
Mic dicționar grec-român	126
Bibliografie selectivă	159